

Patriarhia dela Constantinopol și bisericile grecești din Țară.

Din timpuri străvechi funcționează în Țară la noi, în orașele Brăila, Galați, Giurgiu și Calafat etc. biserici ale comunităților grecești, care prin toleranța noastră recunoscută de toată lumea, au fost și sunt deservite de preoți greci și în limba grecească;— fiindcă am socotit că e bine ca lumea să nu fie stingerită în năzuința ei către mântuire, prin nimic.

În timpurile mai din urmă intervenind o convenție între Statul român și Statul grecesc, în protocolul atașat de acea convenție să specifică și condițiile de funcționare ale acestor biserici în Statul român.

De asemenea legea Clerului mirean (și parohiile fixate în urma acestei legi în Țară), pretinde dela orice cleric numit în Statul român, ca să îndeplinească condiții de admisibilitate anume, fără de care nu pot fi îngăduiți să funcționeze.

Din datoria de a face să se respecte funcționarea legilor în Biserica noastră, intervenind oarecari neîn-

legeri de atribuțiuni, a dat naștere următoarei corespondențe între Sanctitatea Sa Patriarhul Constantinopolului D. D. Ioachim și Inalt Prea Sfințitul Mitropolit Primat al României, iar Sf. Sinod cu adresa No. 137, ne invită să publicăm această corespondență, ceea ce și facem chiar la începutul Revistei.

No. 6685.

Inalt Prea Sfințite și prea venerabile Mitropolit al Ungro-Vlahiei și Exarh a toată România, Președinte al Sf. Sinod al Sf. Biserici Ortodoxe autocefale a României mult iubite și dorite frate în Hristos Dumnezeu și împreună liturgisitor al smereniei noastre, D. Iosif, îmbrățișăm pe I. P. S. V. frățeste cu mare dragoste.

Simțim o mâhnire adâncă fiindcă iarăși dintr'un prilej regretabil ne vedem siliți a trimite către iubita și stimata I. P. S. V. scrisorile frățesti de față, pe când nu astfel trebuiă să fie motivele și obiectele corespondenței reciproce între frați. Dar pentru motive pe cari le știe Domnul în aceste zile grele, în care fățiş ale Cesarului se confundă cu ale lui Dumnezeu, și dorințe și scopuri, străine de biserică și de duhul adevărat bisericesc amenință a preschimba incinta bisericască în arenă de pasiuni naționaliste, mai rar din nenorocire din ce în ce se prezintă motive plăcute, din contra, însă, foarte des se ivesc anomalii neplăcute și frecări, din cauza cărora se răcește dragostea și se sdruncină unitatea armonică și legătura necesară.

Motivele neplăcute despre cari am vorbit mai sus sunt expulsările recente de preoți a câtor-va comunități ortodoxe grecești de acolo, alungați din locul lor fără nici un motiv. Căci ce motiv drept în realitate, Stimate în Hristos Frate, poate să îndreptățiască expulsarea din comunitățile din Calafat și Giurgiu a parohilor lor, cari se mărgineau la îndatoririle lor și cari n'au comis nici o nelegiuire sau necuviință? Și cum nu e nedrept a cere dela preoții comunităților grecești de acolo diplome dela facultatea teologică, pe când nici preoții pământeni toți nu posedă astfel

de diplome? Sau cum se justifică nerecunoașterea diplomei școalei noastre teologice din Halchi, a cărei școală existență și însemnătate și acolo cu siguranță e cunoscută, iar diploma ei nu fără motiv se consideră de către Marea Biserică a lui Hristos ca acordând toate drepturile, nu numai de a ocupa postul de preot, ci la înaintarea la mai mari demnități bisericești? Pentru aceasta, cu nedumerire luând cunoștință de expulsările de mai sus și de celelalte măsuri asupritoare, fără nici un motiv canonic și drept contra comunităților grecești de acolo, de liniște iubitoare, cari exercită drepturile lor bisericești și școlare ab antiquo, fără nici o pedică, precum și aiurea pretutindeni, adânc ne am mâhnit cu Sf. Sinod dimprejurul nostru pentru aceste măsuri, și această mâhnire a noastră nu putem să nu o exprimăm frățește și I. P. S. V. cărei nu ne îndoim, asemenea îi pare rău pentru această înăsprire și care nu va lipsi cu siguranță a contribui pe cât îi stă prin putință cu ceilalți P. S. Ierarhi ai Regatului a înfrâna această pornire dăunătoare Sfintei noastre Biserici și a readuce lucrurile la starea normală și la cordialitatea dorită.

Scriind acestea cu dragoste frățească I. P. S. V. prea stimate, cu prilejul dat, și rugându-ne Celui Prea Înalt ca să lumineze pe toți spre bine, Vă îmbrățișem cu sărutare sfântă și rămânem

Al I. P. S. V. dorită nouă iubit în Hristos
Frate și cu totul devotat,

Ioachim al Constantinopolului.

(Traducerea este făcută din grecește la Ministerul de Externe).

Sanctității Sale Înalt Prea Sfințitului Arhiepiscop al Constantinopolului și Patriarh Ecumenic D. D. Ioachim.

Sanctitatea Voastră,

Am onoare a aduce la cunoștința Sanctității Voastre, că am primit scrisoarea ce ați bine-voit a'mi înainta sub No. 6685, din luna Decembre anul trecut 1905, la care dacă nu s'a răspuns până acum, a fost nevoia ce am avut

de timp, de a luà informațiuni dela fratele întru Hristos Prea Sfințitul Episcop al Râmnicului Noului-Severin, cu privire la biserica elenă din Calafat, căci pentru biserica din Giurgiu, care face parte din Eparhia mea, știința o aveam desăvârșită. De asemenea a trebuit să fie pus în cunoștință și Sf. Sinod, care s'a deschis acum la 1 Maiu în sesiune ordinară, de cuprinsul scrisorii.

Din cele ce cu dragoste frățească Vă voi comunica, în cele următoare, se va vedeà, că Sanctitatea Voastră n'a fost bine informată, când zice, că s'au alungat din locul lor, fără nici un motiv, preoții numitelor biserici.

Adevărul adevărat este acesta, că numiții preoți au plecat de a lor bună-voe, din localitățile cunoscute; iar pentru mai bună lămurire schițez aci cestiunea ambilor preoți:

Chestia preotului din Giurgiu, stă astfel:

Protoereul județului Vlașca, care 'și are reședința în Giurgiu, cu telegrama înregistrată la No. 1520, arată că epitropia bisericii elene din Giurgiu, cere pe preotul Pangratie Vatopedinos, să servească cele preoțești, în locul bolnavului preot Sofronie, la care cerere am răspuns, ca să mi se înainteze cartea de preoție și cea canonică a Preotului Pangratie.

Protoeria de Vlașca cu raportul No. 254, 'mi comunică mai departe, că epitropia bisericii elene din Giurgiu, cere pe preotul Pangratie Vatopedinos, ca să'l numesc acolo, în locul preotului Sofronie Nicolaidis, care nu mai poate servi de loc. La această dorință, am comunicat Protoereului, cu ordinul No. 1297, că voi luà în considerație cererea epitropiei elene din Giurgiu, când 'și va lua angajamentul, de a îndeplini următoarele condițiuni:

1) Dacă va asigura o pensie viageră bătrânului preot Sofronie Nicolaidis, 2) dacă preotul Pangratie Vatopedinos are titlul de licențiat în teologie, cu care ocazie să-mi înainteze cartea de preoție, cartea canonică, cum și actele de studii ale numitului preot.

Protoeria cu raportul No. 295, din anul trecut, mijlocește în numele epitropiei elene, ca până la îndeplinirea condițiunilor puse, să dau voe preotului Pangratie Vatopedinos, spre a servi la biserica elenă, în mod provizoriu, ceea ce eu am și încuviințat pe timp de o lună de zile,

cu ordinul No. 2107 din Maiu anul trecut. Tot Protoeria de Vlașca, cu raportul No. 374 din același an, înaintează actele de studii ale preotului Pangratie Vatopedinos, în care nu am văzut că dânsul ar avea titlul de licențiat în teologie, totuși am dispus, să i se înapoeze Diploma de studii, spre a ruga Facultatea de Teologie din Atena, ca să i-o echivaleze cu titlul de licență, acordându-i un nou termen, spre a dobândi ceea ce eu în mod legal îi ceream; astfel că timp de aproape cinci luni de zile, numitul preot a fost îngăduit să slujască la Giurgiu, în mod provizoriu, cu nădăjdea că va putea să aducă actele necesare, ceea ce se vede că n'a putut reuși, de oarece singur a părăsit orașul de a sa bună voe;—iar locul, nu cu mult în urmă, s'a ocupat în mod provizoriu de ieromonahul Nicodem, fost slujitor la biserica elenă din Capitală.

Din cele precedente Sanctitatea Voastră este în măsură de a cunoaște, de ce spirit creștinesc am fost călăuzit eu, ca Chiriarh al Eparhiei mele, față de comunitatea elenă din Giurgiu; iar că preotul Pangratie n'a putut să se plaseze unde dorea, Sanctitatea Voastră va înțelege din cuprinsul mai departe al acestei scrisori.

Chestia Prea Cuviosului Arhimandrit Evghenie Petulis, dela biserica comunității elene din Calafat, este atât de complicată și de împănată cu fapte, ce nu se potrivesc de loc cu sacerdoțiul creștin, în cât din respectul și dragostea ce Vă datorăm nu pot să spun decât atât, că după ce Prea Cuvioșia sa a pus vârf neorânduelilor săvârșite la Calafat, prin propagarea de ură contra preoților și bisericilor noastre de acolo, îndemnând pe mulți Români macedoneni și chiar Bulgari, să nu se ducă la bisericile românești, dânsul, prin îndrăzneala cu care se purtă cu lumea, prin violența caracterului său, prin neînțelegerile cu care trăia chiar cu mulți din enoriașii săi greci, făcându-se imposibil în localitate, și văzându-se condamnat de opinia publică, a părăsit de bună voia sa și neștiut de nimeni Calafatul, fără să aibe grije, ca să ia bine-cuvântarea Chiriarhului locului, dimpreună cu cartea canonică, pe care ori-ce preot creștin e dator să o solicite dela Chiriarhul din Eparhia căruia voește să plece.

Iată la ce se reduc faptele, al căror obiect îl face scri-

soarea menționată a Sanctității Voastre, asupra cuprinsului căreia revenind am onoare a Vă da și următoarele deslușiri, pe care de sigur, Sanctitatea Voastră nu le-a cunoscut până acum:

În tot cuprinsul Regatului românesc pentru a fi numit preot sau diacon, într'o comună urbană, se cere de lege a avea diploma de licențiat sau doctor în teologie, dela o facultate de teologie ortodoxă; afară numai dacă candidatul n'a fost hirotonit înainte de anul 1893, diacon sau preot pe seama unei biserici de oraș, în care caz poate fi numit fără a i se cere titluri universitare teologice.

Se mai cere asemenea ca cel numit să fie Român.

De asemenea însuși Protocolul semnat și atașat la convențiunea de comerț a Statului Român cu *Statul Grecesc*, precizează destul de bine situația bisericilor comunităților elene, în următorii termeni: «Bisericile elene cuprinse în lista anexată prezentului Protocol și care funcționează actualmente în România, conform actelor lor de fundațiune, vor fi considerate definitiv ca persoane morale (juridice) și vor continua să funcționeze, ca și școlile dependente de ele, *conform legilor și regulamentelor Regatului românesc*.

Preotul Pangratie Vatopedinos mi-a prezentat, pe cât mi aduc aminte, o diplomă de absolvire a școlii ecleziastice din Halchi

Cunosc și apreciez în destul, ca și Sanctitatea Voastră, învățăturile temeinice teologice, ce se dobândesc în școala teologică dela Halchi. Școala aceasta însă, nu este o Academie teologică, sau o Facultate teologică, care să poată libera diplome de Universitate, singurele, care după legile țării noastre, pot acorda drepturi și privilegii.

În jurisdicțiunea canonică a Sanctității Voastre, care, în ceea ce privește situația de raport între Biserică și Stat, asigură—prin forța împrejurărilor—Autonomia Voastră bisericească,—diploma de absolvire a școlii dela Halchi, este suficientă spre a ajunge la cele mai înalte trepte ierarhice, sau și demnități superioare bisericesti. La noi însă, după legile în vigoare ale Statului și ale Bisericii Naționale, care normează, în chip desăvârșit și categoric, raportul dintre Statul Creștin și Biserica noastră iarăși creștină ortodoxă, diploma dela Halchi, care e ceva superioară diplomei unui

seminar complet de aici, ar putea da drept la dobândirea de parohii în comunele rurale în lipsă de titrați în teologie, și dacă amatorii îndeplinesc și celelalte condiții legale.

În toată lumea organizația școlară este bine definită. În fruntea învățământului stau Universitățile, care se alcătuiesc din diferite facultăți: Teologie, Filozofie, Drept, Științe, Medicină etc. Apoi vin Academii științifice, fie ele Academii teologice, cum sunt cele din Rusia, fie ele Academii de drept, Medicină etc. izolate în unele orașe mai mici, fără prerogative universitare, acestea din urmă, în cea mai mare parte au dispărut, cristalizându-se peste tot locul Universități, cu facultăți în regulă, cum este în toată lumea și chiar în Regatul Greciei

Am crezut să fac o înlesnire preotului Pangratie Vatopedinos—din dragostea personală ce port Sanctității Voastre—îndrumându-l să caute ași echivală diploma dela Halchi cu titlul de «Prolitis» (licențiat în teologie) la Facultatea teologică din Atena, cu deplină încredere, că, din dragoste de neam, cei dela Atena, ar putea să găsească mijlocul de a servi pe preotul Pangratie Vatopedinos, fiind eu indulgent pentru toate celelalte cerinți categorice ale legii, care zic, că cel numit să fie în condițiile legilor țării—cum zice și Protocolul—adică român, aceasta din dragostea ce am, de a servi pe creștini, pentru care Domnul a murit, și a nu-i privă de a auzi în biserică cuvintele Domnului, dela preotul cel de un neam cu ei.

Se vede însă, că Sfinția sa n'a putut reuși, și înțelegând că eu nu pot să calc legile, de care ne guvernăm în țara noastră, a preferit să aducă mângăerea sa preoțească altor suflete creștinești de aiurea, unde legile țării respective îi vor permite.

Am zis în cele ce preced că din dragoste și considerațiune frățească, Sfântul Sinod al Sfintei Biserici Autocefale Ortodoxe Române, ține seamă de dorințele Sanctității Voastre spre a le împlini în limitele sfintelor canoane și ale drepturilor isvorâte din autocefalia noastră canonică, *de frontariile căria Sfântul Sinod dorește a se apropia toată lumea cu evlavie și respectul cuvenit*, și aceștii dragoste urmând, la Calafat s'a și încuviințat așezarea unui

preot la biserica comunității elene, recomandat fratelui întru Hristos P. S. Episcop al Râmnicului prin epitropia respectivă, de către Sanctitatea Voastră. Inșă Sf. Sinod ține să lămurească Sanctității Voastre că pe viitor n'ar mai putea împlini dorințele ce ar veni dela Patriarhia de Constantinopol, pentru bisericile în cestiune, fără pericol de a violă legile și canoanele legate de acestea, în această privință, de vreme ce după cum Sanctitatea Voastră a binevoit să observe în cele de mai sus expuse, Statul nostru Român are o convenție încheiată cu Statul liber al Regatului Greciei, iar în protocolul atașat de acea convenție se găsesc înșirate numele tuturor bisericilor comunităților elene din Regatul nostru român, cărora pe baza acelei convenții li s'au recunoscut la noi privilegiile cunoscute. Așa fiind credem că atât din punct de vedere al drepturilor internaționale cât și canonice, în numele și pentru acele biserici, nu poate vorbi sau interveni atât la recomandări de preoți sau de alt personal de serviciu bisericesc, cât și pentru alte trebuințe religioase și de cult, decât Sf. Sinod al Bisericii Regatului Greciei, întru cât Sanctitatea Voastră, mântuindu-Vă sub altă stăpânire politicăască sunteți și ca alcătuire eparhială deosebit de acelea ale Statului liber al Regatului Greciei, a cărei Biserică ca și a noastră fiind autocefală, vorbește în numele său, sub autoritatea Sfântului Spirit și îngrădită de sfintele canoane și hotărârile toate ale Sfintelor sinoade ecumenice și locale, ca și marea Biserică a Constantinopolului.

Din această expunere a adevărului în sine, sunt încredințat, că Sanctitatea Voastră, fiind încunoștințat de toate împrejurările, la care se referă prețuita Voastră scrisoare, va bine-voi să înlătore pe viitor pe cei cari nu prețuesc dragostea, cu care ne silim în pace să trăim cu toate bisericile,—unde cu adevărat se prea mărește numele Domnului,—ci din alt spirit, pe care noi cei duhovnicești îl pricepem a fi dela vrășmașul cel veșnic, carele stăpânește pe cel nerenăscut în Domnul, iar pe noi cei renăscuți prin Spiritul Sfânt și suntem făptură nouă, ne stăpânește Milostivul Părinte ceresc, ale cărui haruri invocându-le asupra Sanctității Voastre și a Sfântului Sinod de pe lângă Voi, Vă îmbrățișez cu sfântă sărutare în Domnul, asigu-

rându-Vă, că nu lipsesc un moment a'mi aduce aminte în smeritele mele rugăciuni de Sanctitatea Voastră și de toți Prea Sfinții Ierarhi, cari mărturisesc drept pe Domnul mării, Carele biruind moartea, ne-a dat nouă deslegare și ne-a înălțat în lumina Invierii cea prea slăvită a Lui. Rog cu smerenie, să mă învrednicesc și eu de bine primitele Sanctității Voastre rugăciuni, către bunul Dumnezeu, în dragostea Căruia încredințând pe Sanctitatea Voastră, Vă sunt și Vă rămân în Hristos frate și împreună liturghisitor.

(ss) *Iosif Mitropolit Primat al României.*

SCRISORI OFICIALE.

Scrisoarea prin care I. P. S. S. Arhiepiscopul Belgradului și Mitropolit al Serbiei, face cunoscut I. P. S. Mitropolit Primat al României, suirea sa pe tronul Arhiepiscopal precum și răspunsul I. P. S. Mitropolit Primat al României.

AE. No. 1761 Belgrad 1 Octombrie 1905.

Înalt Prea Sfinte,

Biserica Ortodoxă Sârbă a Regatului Sârbiei la 19 Maiu din acest an a pierdut pe șeful său suprem. Prea Sfinția Sa Arhiepiscopul Belgradului și Mitropolitul Sârbiei Inochentie, după o lungă boală, reposat, întru fericire, din voia Prea Înaltului s'a strămutat în împărăția cerurilor.

În locul vacant de șef al Bisericii Sârbe conform sfințelor canoane și legilor țării Adunarea Electorală a Regatului Sârbiei după obiceiul bisericesc, în urma invocării Sfântului Duh în ședința sa dela 18 August acestui an a ales din mijlocul Arhierilor țării pe umila noastră persoană până atunci Episcop al Eparhiei Ortodoxe de Șabaci, și Majestatea Sa Petre I, piosul Rege al Sârbiei a bine-voit să sancționeze această alegere a Adunării Electorale prin ucazul său din 19 August al anului curent.

Din respectul către obiceiul stabilit, prin care se întărește unitatea și se mențin relațiile reciproce între diferitele biserici autocefale, Noi considerăm ca a noastră cea mai dintăiu datorie de a aduce la cunoștința Înalt Prea Sfinției Voastre atât pierderea suferită de biserica Sârbă prin moartea I. P. S. Sale Inochentie cât și suirea noastră

pe Inalta catedră de Arhiepiscop al Belgradului și Mitropolit al Sârbiei.

Recunoscând pe deplin, că, din cauza puterilor mărginite ale ființei omenești imperfecte, e o grea și chiar o foarte grea sarcină, sarcina luată asupra noastră prin noua funcțiune, Noi rugăm pe Inalt Prea Sfinția Voastră, ca în rugăciunile Sale către Tronul Domnului și Mântuitorului Nostru Iisus Hristos să nu uite a se ruga Binefăcătorului Darnic și Milos, să ne dea puteri fizice și morale, ca cu ajutorul Sfântului Duh, să menținem încredințată Nouă turmă a Bisericii Sârbești pe calea adevărului și dreptății evangelice, păzind sfintele canoane și astfel să rămânem în totdeauna în limitele iubirei creștinești și uniți cu Biserica Ortodoxă Universală, slăvind pe Păstorul Suprem Domnul Iisus Hristos.

Incredințând sfintelor rugăciuni ale Inalt Prea Sfinției Voastre turma încredințată Nouă de Domnul Nostru pe piosul Nostru Rege Petre I și scumpa Noastră patrie Regatul Sârbiei, rămânem cu iubirea frățească în Hristos al Inalt Prea Sfinției Voastre frate întru Hristos și slugă plecată.

Arhiepiscop al Belgradului și Mitropolit al Sârbiei:

(ss) *Dimitrie.*

Traducerea este făcută de Ministerul Afacerilor Streine după originalul din limba Sârbă.

Iată și răspunsul I. P. S. Mitropolit Primat al României:

Inalt Prea Sfințite,

Cu vie bucurie în Domnul am primit scrisoarea Inalt Prea Sfinției Voastre cu No. 1761 din 1 Octombrie 1905, prin care mă împărtășiți că prin harul întru tot sfântului și de vieață făcătorului Duh, adunarea electorală a Regatului Serbiei, conform sfintelor canoane și legilor Țării, a ridicat pe Inalt Prea Sfinția Voastră la demnitatea de Arhiepiscop al Belgradului și Mitropolit al Serbiei în locul repausatului întru fericire Mitropolit Inochentie, pe care bunul Dumnezeu 'l-a strămutat dela cele pământești în cereasca sa Impărăție, iar Majestatea sa piosul Vostru

Rege a binevoit să întărească alegerea Adunării Electorale prin Ucazul său din 19 August trecut.

Imbrățișând pe Inalt Prea Sfinția Voastră cu desăvârșită dragoste frățească, Vă fac urările cele mai călduroase de sănătate și îndelungată viețuire spre a putea cu ajutorul milostivului Părinte ceresc, să cârmuiți la liman priincios de mântuire sfânta Biserică a Regatului Serbiei.

Fac urări călduroase și creștinilor pe cari Dumnezeu i-a rânduit să se mântuiască în jurisdicțiunea Voastră canonică și îi felicitiez că au dobândit dela Marele Păstor și Arhiereu, Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos pe vrednica și respectata Voastră persoană a cărei însușiri sufletești sunt garanție puternică pentru păstrarea cu scumpătate a unității dogmatice și canonice cu întreaga Biserică Ortodoxă întemeiată pe temelia, pe care nimeni altul n'a putut s'o pună de cât aceea care este pusă și care este Domnul nostru Iisus Hristos, a cărei blagoslovenie și milă, să facă El milostivul Dumnezeu, a se revărsa asupra întregii lumi și a Ierarhilor ei, cari preamăresc prea sfântul Său nume:

In rugăciuni călduroase către prea bunul Dumnezeu și milostivul Părinte ceresc fiind smerenia mea, pentru împlinirea tuturor bunelor dorinți ale Inalt Prea Sfinției Voastre mă încredințez și eu cu toată dragoste sfintelor rugăciuni ale Inalt Prea Sfinției Voastre, pe care cu tot dinadinsul vă rog a le îndreptă către bunul Dumnezeu și să primiți cu acest prilej încredințarea înaltei stime cu care am onoare a fi al Inalt Prea Sfinției Voastre frate în Hristos și smerit conliturgisitor.

(ss) *Iosif Mitropolit Primat.*

No. 182, 1906 Ianuarie 16.

ACTE OFICIALE.

Ședința din 28 Octombrie 1905.

Ședința se deschide la ora 9 dimineața sub presidenția I. P. S. Mitropolit Primat. Prezenți 16 PP. SS. Membri.

Se citește sumarul ședinței precedente și se aprobă cu rectificarea cerută de I. P. S. Mitropolit Primat Președinte, că I. P. S. Sa, după însărcinarea ce 'i-a dat Sf. Sinod s'a dus la Majestatea Sa Regele la Sinaia și a supus la cunoștința Majestății Sale răspunsul făcut de Sf. Sinod, la scrisoarea Sanctității Sale Prea Fericitului Patriarh ecumenic de Constantinopole și Majestatea Sa și acum ca în totdeauna a arătat cea mai înaltă sollicitudine pentru Sf. noastră Biserică.

P. S. Episcop al Romanului arată că într'o ședință anterioară, când a fost vorba de retipărirea cărților bisericești după cele vechi dela M-rea Neamțu, P. S. Sa și-a exprimat părerea, că ar fi bine, ca cu ocaziunea retipării acestor cărți, să se facă și revederea traducerei din limba greacă, spre a se îndreptă acolo unde se va fi strecurat vre-o eroare de traducere; dar P. S. Sa declară că respectă autoritatea cărților noastre vechi bisericești și are tot respectul pentru persoanele care le-au tradus.

P. S. Episcop al Râmnicului roagă a se dà ordin Direcțiunei Tipografiei Cărților Bisericești ca să tipărească

În broșură regulamentul pentru Jurnalul bisericesc «Biserica Ortodoxă Română» așa după cum s'a modificat. Se admite.

Se citesc următoarele comunicări:

Adresa Ministerului Cultelor—Administr. Casei Bisericești—cu care înaintează petițiunea locuitorilor din cătunele: Chiscovata, Vorona-nouă, Vorona Teodor și Vorona Dobrovolschi, jud. Botoșani, prin care cer a se înființa o nouă parohie compusă din acele cătune. Se decide a se înainta I. P. S. Mitropolit al Moldovei, Chiriarul respectiv.

Idem, a aceluiași Minister, cu care înaintează o copie după budgetul Revistei «Biserica Ort. Română» pe esercițiul 1906—1907, spre știință. Să ia act și să trimită la comisiunea pentru Revistă și Tipografie.

Idem, a sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei, prin care se mijlocește a se înființa prin Înalt Decret Regal, potrivit art. 2 din legea Clerului, o nouă parohie în comuna Toporul din județul Vlașca. Se decide a se mijloci la Guvern spre a se satisface cererea.

Idem, a sf. Episcopii a Hușilor, cu care înaintează un tablou cu modificările de parohii necesare în jud. Vaslui și roagă a se anexa la tablourile înaintate în anul 1903. Se trimită la comisiunea de petițiuni.

Raportul Direcțiunii Tipografiei Cărților Bisericești, cu care înaintează în copie un proces-verbal, relativ la motivele pentru care a oprit continuarea tipăririi Noului Testament. În urma discuțiunii următoare, la care au luat parte P. S. *Episcop al Râmnicului*, care dă lămuriri și arată că din acest proces-verbal se vede că comisiunea a făcut revizuirea cărților, iar nu Directorul Tipografiei, după cum D-sa a afirmat în apărarea sa și că a voit numai să găsească un motiv de a opri tipărire cărților hotărâte de Sf. Sinod. P. S. Sa roagă a se pune în vedere Direcțiunii Tipografiei, ca să înainteze comisiunii fiecare coală cu semnătura sa «că e bună de imprimat» și numai după ce va fi aprobată de comisiune să o pună la tipar și tot de o dată ca această normă să o urmeze pentru toate cărțile hotărâte de Sf. Sinod a se tipări.

P. S. *Arh. Calist Botoșeneanu*, este de părere că ar fi bine a nu se pune note explicative în Noul Testament.

P. S. Episcop al Huşilor, arată că sunt doi ani de când Sf. Sinod a primit propunerea făcută de P. S. Sa de a se tipări Noul Testament într'o ediţiune populară şi de atunci până acum nu s'au tiparit decât câte va coale şi crede că este bine a se tipări întocmai după cel dela Mănăstirea Neamţ.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei împărtăşeşte părerea de a se tipări Noul Testament întocmai după cel dela M-rea Neamţ şi a nu se pune note explicative.

Se decide a se tipări Noul Testament după cum s'a hotărît mai dinainte, adică întocmai după cel dela M-rea Neamţ şi fără a se pune note explicative, iar Directorul Tipografiei va înainta comisiunii fiecare coală cu semnătura sa, «că e bună de imprimat» şi numai după ce va fi aprobată de comisiune o va pune la tipar.

Această normă o va urmări pentru toate cărţile bisericeşti hotărîte de Sf. Sinod să se tipărească în Tipografie.

P. S. Arh. Meletie Gălăţeanu, roagă a se da fiecărui P. S. membru câte o copie după răspunsul făcut de Sf. Sinod la scrisoarea Sanctităţii Sale Prea Fericitul Patriarh Ecumenic de Constantinopole. Se aprobă a se tipări în Revistă, iar în broşură numai pentru PP. SS. membri.

P. S. Arh. Melhisedec Piteşteanu, citeşte următoarele rapoarte ale comisiunii de petiţiuni:

Rapoarte privitoare la cererea de tundere în monahism a fraţilor Dimitrie Dobre şi Nicolae Gheorghiu din *M-rea Cernica*; preotul Ioan Ionescu din comuna Giuleşti, jud. Vâlcea petrecător în schitul *Lainici*, jud. Gorj; preotul Ioan Nuţu din *M-rea Ciolanu*; fratele Năstase Ioniţă din *M-rea Vărzăreşti* şi a surorilor: Ana Pandulescu, Marina Voinea, Bălaşa P. Guţă, Floarea V. Popescu, Eufrosina Câmpineanu şi Eliza I. Achim din *M-rea Răteşti*, şi recunoaşterea călugăriei preotului Vasile Manoilescu din *M-rea Agafon*. Se aprobă concluziunile rapoartelor, care sunt de a se admite tunderea în monahism a numiţilor fraţi şi surori, precum şi recunoaşterea călugăriei preotului V. Manoilescu din *M-rea Agafon*.

P. S. Episcop al Dunărei de Jos, roagă a se admite, ca la tunderea în monahism preoţii şi diaconii să nu fie supuşi la acele cerinţe tipicale, care ar aduce o atingere

treptei lor ierarhice și la care urmează a fi supuși numai mirenii.

P. S. Episcop al Hușilor, arată că în Biserica Ortodoxă, călugăria având trei grade: rasofoar, călugăr în mantie și schimonah, și rânduiala pentru acestea fiind prevăzută în Euhologiu, crede că este bine a se lăsa ca fie care să primească după a sa dorință unul din aceste trei grade.

P. S. Arh. Calist Botoșeneanu, împărtășește părerea *P. S. Episcop al Dunărei de jos*, pentru că preoții și diaconii sunt clerici, cari au primit taina hirotoniei și făcându se călugari este bine a fi scutiți de unele din cerințele tipicale, care nu'și au rostul pentru ei, ci pentru mirenii.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei, susține propunerea *P. S. Episcop al Dunărei de jos*, arătând că de mult timp se practică în Biserică uzul ca preoții și diaconii, cari se călugăresc să fie scutiți de unele din cerințele tipicale prevăzute în Euhologiu, pentru că nu este bine a se aduce nici o atingere treptei lor ierarhice.

În urma acestor discuțiuni se admite propunerea făcută de *P. S. Episcop al Dunărei de jos*, ca la tunderea în monahism, preoții și diaconii să nu fie supuși la toate cerințele tipicale prevăzute în Euhologiu la care urmează a fi supuși laicii; ci numai la acelea care sunt potrivite treptei lor ierarhice.

D. Ministru al Cultelor și Instrucțiunii Publice, ad-interim Ioan C. Grădișteanu intră în sala ședințelor.

P. S. Arh. Calist Botoșeneanu citește următoarele rapoarte ale comisiunii pentru Revistă și Tipografie:

Raportul privitor la adresa comitetului Revistei, prin care roagă a se admite să se angajeze un om de serviciu cu 60 lei lunar. Se aprobă concluziunile raportului comisiunii de a se recunoaște un servitor cu 30 lei lunar.

Idem, relativ la suplica *P. S. Arh. Valerian Râmniceanu* cu care înaintează un manuscript needitat al repausatului Melhisedec, fost Episcop al Romanului, intitulat: «Evangelia sau viața și învățătura Domnului nostru Iisus Hristos, după cei patru evangeliști, pusă în șir cronologic și parafrazată» și roagă ca să fie publicat în Revista «Biserica Ortodoxă Română». În urma discuțiunii urmată se admite propunerea făcută de *I. P. S. Mitropolit al Moldovei*, ca

manuscriptul să fie trimis PP. SS. membri ai comisiunii pentru revizuirea cărților liturgice spre a referi asupra cererii P. S. Arhiepiscop Valerian.

Idem, la adresa comitetului Revistei, prin care roagă a se lua dispozițiunile ce se vor crede de cuviință, ca foștii protoerei de Olt: Gh. Pascal și Dobre Popescu, cari datorează cel întâi 5177 lei 75 bani, iar cel de al doilea 2238 lei 75 bani, precum și fostul protoereu de Mușcel D. Ionescu, care asemenea datorează lei 1675, să achite revistei aceste datorii. În urma discuțiunii urmată se aprobă a se comunica cazul onor. Minister spre a se lua măsuri, ca numiții preoți să și plătească datoriile arătate. Tot de odată se va aduce și la cunoștința PP. SS. Chiriarhi respectivi spre a le pune în vedere să și achite datoriile.

Idem, privitor la adresa aceluiasi comitet relativ la datoria fostului protoereu de Argeș D. Lascăr. Se aprobă concluziunile raportului comisiunii de a se recunoaște ca achitată în comptul său suma de lei 564, de oarece datoria decedatului protoereu R. Bădescu s'a ertat de Sf. Sinod.

Idem, privitor la adresa aceluiasi comitet relativ la datoriile rămase dela decedații protoerei R. Mircea de Constanța, N. Ioachimescu de Prahova și N. Georgescu de Dolj. Se aprobă concluziunile raportului comisiunii de a se descărca revista de sumele datorite de numiții foști protoerei decedați și anume: 615,25 lei rămasă dela fostul protoereu R. Mircea, 3284 lei dela fostul protoereu N. Ioachimescu și 27 lei 20 bani dela fostul protoereu N. Georgescu, ne mai putându-se urmări și încasa.

Idem, privitor la suplica legătorului de cărți Moritz Schragger, prin care roagă a se da locul de legător de cărți la Tipografia Cărților Bisericești. Se aprobă a se trece la ordinea zilei.

Idem, privitor la adresa Ministerului Cultelor—Administrația Casei Bisericii, cu care înaintează spre știință, în 20 exemplare, proiectul de budget pe exercițiul financiar 1906—1907 al Tipografiei Cărților Bisericești. Se aprobă a se trece la ordinea zilei și a se lua act.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei, roagă pe D-nul Ministru să bine-voiască a sporî subvențiunea celor trei PP.

SS. Arhieriei în budgetul pe anul viitor și a le aloca cel puțin câte 300 lei lunar.

În urma declarațiunii făcută de D-nul Ministru, că este animat de cele mai frumoase sentimente pentru Biserică, se decide a se înainta la Minister propunerea semnată de I. P. S. Mitropolit Primat și de I. P. S. Mitropolit al Moldovei spre a se avea în vedere la alcătuirea budgetului.

P. S. Episcop al Dunărei de jos, roagă a se spori și onorariile prevăzute în budget pentru Prea Cuvioșii Arhimandriți de scaun, Prea Cucernicii protoerei și Prea Cucernicii revizori ecclesiastici, cari aduc servicii însemnate sf. noastre Biserici.

În urma declarațiunii făcută de D-nul Ministru că s'a prevăzut în proiectul de budget sporirea salariilor Prea Cuc. Protoerei, se decide a se înainta și această propunere la Onor Minister spre a se avea în vedere la alcătuirea budgetului.

Se procedează la semnarea de către PP. SS. Membri a răspunsului făcut de Sf. Sinod la scrisoarea Sanctității Sale Prea Fericitului Patriarh Ecumenic de Constantinopol.

P. S. Arh. Sofronie Craioveanu, declară că P. S. Sa fiind în cauză se abține de a semna acest act făcut de Sf. Sinod. Se primește.

D nul Ministru roagă a se înainta Ministerului o copie după acest act spre a se publica în Monitorul Oficial.

Se aprobă.

I. P. S. Mitropolit Primat face cunoscut Sf. Sinod că Sfântul și marele Mir trebuitor sfintelor biserici din țară sfârșindu-se, roagă pe Sf. Sinod să hotărască a să pregăti și sfinți din nou o altă cantitate de Sf. Mir. Sf. Sinod hotărăște ca în Joia mare de lângă Paști, potrivit rânduelilor bisericești să se sfințească Sf. Mir de către întregul Sf. Sinod în biserica Catedrală a Sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei.

Terminându se lucrările înscrise la ordinea zilei, D-nul Ministru citește Mesagiul Regal de închiderea sesiunii de Toamnă a Sf. Sinod.

Președinte (ss) *Iosif Mitropolit Primat*.

Secretar (ss) *Pimen al Dunărei-de-Jos*.

*Sesiunea extraordinară pentru sfințirea Sf. Mir.**Ședința din 31 Martie 1906.*

Ședința se ține în palatul Mitropolitan al Sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei, la ora 9 dimineața sub președenția I. P. S. Mitropolit Primat. Prezenți 16 PP. SS. Membri. Este de față și D-nul Ministru al Cultelor și Instrucțiunii.

Se citește sumarul ședinței precedente și se aprobă.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte, mulțumește D-lui Ministru și PP. SS. Membri pentru că acum în ajunul serbării anului Jubilar al patru zecelea al glorioasei domnii a Majestății Sale Regelui Carol I s'a săvârșit pentru a treia oară în Sf. noastră Biserică Autocefală Ortodoxă Română sfințirea Sfântului Marelui Mir.

D-nul Ministru citește Mesagiul Regal de închiderea sesiunii extraordinare.

Președinte (ss) *Iosif Mitropolit Pimat.*

Secretar (ss) *Pimen al Dunărei-de-Jos.*

Sumarul Ședinței din 1 Maiu 1906.

Sesiunea ordinară de primăvară a Sf. Sinod s'a deschis cu solemnitatea obișnuită, oficiindu-se în Catedrala Sf. Mitropolii cuvenitul Te-Deum, la ora 10 dimineața în prezența D-lui Ministru al Cultelor și Instrucțiunii și a P. P. S. S. Membri, iar la ora 10¹/₂ s'a oficiat sfințirea apei în sala ședințelor Sf. Sinod, după care D-l Ministru a citit Mesagiul Regal de deschiderea sesiunii.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte, declară sesiunea deschisă.

P. S. Episcop al Dunărei de jos, secretar, citește apelul nominal al P. P. S. S. Membri. Prezenți 15, în congediu 1.

Se citește sumarul ultimei ședințe din sesiunea de toamnă a anului trecut precum și sumarul ultimei ședințe din sesiunea extraordinară din Martie a. c. pentru facerea și sfințirea Sf. Mir, și punându-se la vot se aprobă.

Domnul Ministru se retrage din sala ședințelor.

Se procedează la alegerea secretarilor biroului.

I. P. S. Mitropolit Primat Președinte, proclamă aleși pe P. S. Episcop al Dunărei de jos și P. S. Arhiereu Calist Botoșeneanul, cari au întrunit majoritatea voturilor.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei, roagă a se motiva absența P. S. Arhiereu Ghenadie Bacaoanul, fiind ocupat la un serviciu religios. Se aprobă.

Se procede la alegerea Comisiunei de petițiuni.

Se proclamă aleși P. S. Episcop al Romanului și P. P. S. S. Arhierei Nifon Ploeșteanul și Sofronie Craioveanul, cari au întrunit majoritatea voturilor.

Se procede la alegerea Comisiunei pentru cercetarea cărților de învățământ religios, cursul secundar.

P. S. Episcop al Dunărei de jos, roagă a se alege prin aclamațiune tot P. P. S. S. Membri cari au fost în această Comisiune și în sesiunea trecută. Se aprobă și se proclamă aleși P. P. S. S. Episcopi al Dunărei de jos și al Hușilor și P. S. Arhiereu Meletie Gălățeanul. Asemenea se aleg prin aclamațiune în Comisiunea pentru cercetarea cărților de învățământ religios, cursul primar P. P. S. S. Episcopi al Argeșului și al Râmnicului și P. S. Arhiereu Ghenadie Bacaoanul.

Asemenea și în Comisiunea pentru cercetarea cărților de Muzică se aleg prin aclamațiune P. P. S. S. Episcopi al Argeșului și al Romanului și P. S. Arhiereu Nifon Ploeșteanul.

Alegerea Comisiunei pentru Revistă și Tipografie se decide a se amâna pentru o altă ședință când va fi de față și D-nul Ministru. Se dă citire următoarelor comunicări:

Scrisoarea I. P. S. Arhiepiscop al Belgradului și Mitropolit al Serbiei, D. D. Dimitrie privitoare la alegerea I. P. S. Sale în această demnitate. Se decide a se citi în întregime atât scrisoarea cât și răspunsul trimis din partea I. P. S. Mitropolit la această scrisoare și a se publica în Revista «Biserica Ort. Română».

După citirea în întregime a scrisoarei I. P. S. Arhiepiscop al Belgradului și Mitropolit al Serbiei și a răspunsului ce i s'a trimis din partea I. P. S. Mitropolit Primat, se comunică adresa Sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei, cu care înaintează în original și în traducere scrisoarea din 9 Ianuarie 1906 a P. S. Episcop al Volaniei și Jitomirului împreună cu o broșură în limba rusă privitoare la restabili-

rea Patriarhiei în Rusia.—În urma explicațiilor date de I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte, se decide a se înainta la Onor. Minister de Externe cu rugămintea a se traduce în limba română și a se remite apoi Sf. Sinod.

Adresa Direcțiunii Seminarului Spiritual din Odesa cu care înaintează cinci exemplare din statutele (Regulamentul) relative la bursa ce poartă numele răposatului Consilier de Stat Alexandru Stefanovici Romanenco și roagă a se dispune să fie publicate și a se lua măsurile convenite potrivit dispozițiilor cuprinse în Statute. Atât adresa cât și amintitele statute fiind traduse în limba română de către Prea Cucernicul Iconom Constantin Nazarie, profesor la Facultatea de Teologie din București, în urma lămuririlor date de I. P. S. Mitropolit Primat Președinte, se decide a se trimite la Comisiunea de petițiuni.

Adresa Ministerului Cultelor—Administrația Casei Bisericești—prin care se comunică că în vederea raportului D-lui Director al Tipografiei Cărților Bisericești prin care demisionează din acest post, i s'a primit demisiunea și consimte ca P. S. Arhiepiscop Meletie Gălățeanul să gireze cu începere dela 10 Februarie a. c. în mod provizoriu afacerile acelei Tipografii, rămânând a se face numirea în regulă cu ocaziunea deschiderei Sf. Sinod în sesiune de primăvară. Sf. Sinod aprobă numirea P. S. Arhiepiscop Meletie ca Director definitiv al Tipografiei Cărților Bisericești și aceasta se va aduce la cunoștința D-lui Ministru spre a obține cuvenitul Decret Regal de numire, după care se va face cunoscut și P. S. Arh. Meletie numirea definitivă a P. S. Sale.

Adresa Ministerului Cultelor—Administrația Casei Bisericești,—prin care se comunică că în conformitate cu art. 82 alin. K din legea de reorganizare a Ministerului Instrucțiunii și Cultelor, a confirmat pe membrii redactori ai Revistei «Biserica Ortodoxă Română», cari au fost și până acum, numind din nou în mod provizoriu ca membri redactori și pe D-nii Badea Cireșeanu, Badea Mangâru și Alex. Mușetescu, profesori și roagă pe Sf. Sinod a-și da avizul conform legii cu privire la aceste numiri. Se decide a se amâna această chestiune până când va fi față la ședință și D-l Ministru.

Idem a aceluiași Minister prin care comunică obligați-

unea pusă asupra preoților și diaconilor prin art. 19 alin. 5 din noua lege asupra Clerului mirean relativ la conferințele pastorale, școalele de adulți și cercurile culturale și roagă a se stabili de Sf. Sinod norma după care se vor ține conferințele și obiectul lor. Se decide a se amâna pentru altă ședință această chestiune.

Idem a aceluiași Minister, prin care răspunde la adresa Sf. Sinod din sesiunea trecută că nu se pot lua măsuri contra celor cari tipăresc calendare, în sensul încheierii Sf. Sinod, pentru motivele arătate în adresă.

Idem a Sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei, cu care înaintează în copie votul Consiliului General al Jud. Ilfov relativ la mortalitatea copiilor ce se întâmplă în timpul ernei cu ocaziunea botezării lor în biserică, fie din cauza depărtării de casa părinților, fie din cauza timpului rău când ei sunt duși la biserică.

Idem a aceleiași Sf. Mitropolii prin care mijlocește a se înființa o nouă parohie în mahalaua Floreasca, care mai înainte făcea parte din comuna Herăstrău Jud. Ilfov, iar acum face parte din Capitală.

Idem a Sf. Mitropolii a Moldovei prin care comunică că este de părere a se înființa o nouă parohie din cătunele Chiscovata, Vorona-Nouă, Vorona-Teodor și Vorona-Dobrovoltschi din Jud. Botoșani.

Idem a Sf. Episcopii a Râmnicului, cu care înaintează un dosar privitor la corespondența urmată cu Onor. Minister de Răsboi în chestiunea confirmării unui preot în postul de confesor al garnizoanei din Caracal, spre a se chibzuî asupra dispozițiilor de luat în general pentru confesorii militari. Acestea se trimit la Comisiunea de petițiuni.

Adresa Ministerului Cultelor—Administrația Casei Bisericești—prin care răspunde la adresa Sf. Sinod din sesiunea trecută, că a făcut cunoscut cazul librarului Steinberg, D-lui Prim Procuror spre a lua măsurile legale, conform art. 25 din legea presei.

Idem a I. P. S. Mitropolit Primat, prin care aduce la cunoștință, că a cerut dela Direcțiunea Tipografiei Cărților Bisericești și-i s'au dat pentru trebuința personală a I. P. S. Sale o colecțiune de cărți de ritual și roagă a se da descărcare Direcțiunii Tipografiei pentru acele cărți.

Idem a Sf. Mitropolii a Ungro Vlahiei cu care înaintează în copie adresa D-lui Președinte al Camerei de Comerț și Industrie din București cu privire la repausul Duminical.— De acestea să ia act.

P. S. Episcop al Dunărei de jos comunică, că în ziua de 27 Aprilie a. c. punându-se temelie Catedralei Sf. Episcopii a Dunărei de jos, la care a fost de față și Altețele Lor Regale Principele Ferdinand Moștenitorul Tronului și Principesa Maria precum și alte persoane de distincțiune și făcându-se un act comemorativ pentru aceasta, roagă pe Sf. Sinod a primi un exemplar din menționatul act spre a se păstra în Arhiva Sf. Sinod. Se primește.

P. S. Arhiepiscop Meletie Gălățeanul mulțumește Sf. Sinod pentru încrederea ce are în P. S. Sa numindu-l Director al Tipografiei Cărților Bisericești și făgăduiește că-și va da toată silința spre a bine merita această încredere a Sf. Sinod.

Ședința se ridică la orele 11^{1/2} a. m. și se decide ședința viitoare pentru Joi 4 Maiu ora 9 dimineața.

Președinte, (ss) *Iosif Mitropolit Primat.*

Secretar, (ss) *Calist I. Botoșeneanul.*

Sedința din 4 Mai 1906.

Ședința se deschide la ora 9 dimineața sub președința I. P. S. Mitropolit Primat. Prezenți 16 P. P. S. S. Membri.

P. S. Arhiepiscop Calist Botoșeneanul, Secretar, citește sumarul ședinței precedente și punându-se la vot se aprobă.

P. S. Episcop al Dunărei de Jos, Secretar, citește următoarele comunicări: Adresa Ministerului Instrucțiunii cu care înaintează actele și lucrările candidaților înscriși pentru ocuparea Catedrei de Istoria Bisericii Române dela Facultatea de Teologie, spre a se rostii Sf. Sinod în conformitate cu legea Instrucției.

Idem a Sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei cu care înaintează dosarele cu actele privitoare la cererea de tundere în monahism a fraților: Ilie Georgescu, Alexandru Manu, Gheor-

ghe Giuroiu, Marin Popescu, Constantin Ivanov, Ioan Ionescu și Ioan Rîșnoveanu din M-rea Cernica; Constantin Dragoi din M-rea Ghighiu; Ioan S. Popescu din M-rea Susana; și a surorilor: Leanca Ioan, Stana Nicolae Ivănescu și Stana Țenea Platoș din M-rea Pasărea; Elena Hagi Velicu din M-rea Sămurcășești și pentru recunoașterea călugăriei săvârșita în caz de boală a sorei Ana Zahiu Moraru din M-rea Nămăești.

Idem a Sf. Mitropolii a Moldovei cu care înaintează dosarele cu actele privitoare la tunderea în Monahism a fraților: Ioan Filip, Vasile G. A. Chetrencei, Ioan Damian Palage, Haralambie V. T. Socea, Teodor Cojocariu și Alexandru D. Florescu din M-rea *Durău*; și a fraților Ioan Petrariu și Constantin C. Grigoriu din M-rea *Neamțu*; Ioan Racliș din aceeași M-rea și a surorilor Ecaterina Ianovici și Ecaterina Petrariu din M-rea *Văratecu*; Ana Zamfirescu, Ecaterina Panaitescu, Safta Cusen, Evghenia Hanceriu, Ruxandra N. Ivan, Evghenia Maria Vasiliu și Porfira Beligan din M-rea *Agafon*.

Idem a Sf. Episcopiei a Râmnicului cu care înaintează dosarele cu actele privitoare la cererea de tundere în monahism a fraților: Constantin Popescu din M-rea *Cozia*; Atanasie I. Bălan din *Schitul Frăsinei*, precum și recunoașterea călugăriei săvârșită în caz de boală a fratelui Gheorghe Năhup din M-rea *Tismana*.

Idem a Sf. Episcopiei a Romanului cu care înaintează dosarele cu actele privitoare la tunderea în monahism a fraților: Gheorghe Teodorof Tavan, Andrei N. Iov, Ioan Roman și Ioan Popa Filip din M-rea *Bogdana*.

Idem a Sf. Episcopiei a Argeșului cu care înaintează dosarele cu actele privitoare la tunderea în monahism a fraților: Nicolae G. Dumitrescu, Gheorghe Uritescu, Constantin Dincă Neagoe din M-rea Stănișoara și a sorei Parachiva N. Cibu din M-rea Văleni.

Idem a Sf. Episcopiei a Dunărei de jos cu care înaintează dosarul cu actele privitoare la recunoașterea călugăriei săvârșită în caz de boală a fratelui Varlaam Hrișcă din M-rea Cocoș.

Idem a Sf. Episcopiei a Râmnicului cu care înaintează un memoriu prezentat de D-l Nicolae I. Barcan, cântăreț

la biserica Catedrală din Urbea Piatra, jud. Neamțu privitor la școalele de cântăreți bisericesti, susținute de asociații Clericale, comune ori județe spre a se hotărî care este situațiunea lor în viitor după dispozițiunile noiei legi a clerului mirean.

Idem a aceleași Sf. Episcopii cu care înaintează raportul protoiereului jud. Mehedinți relativ la cererea de a se înființa o nouă parohie în comuna Roșiori, acel județ.

Idem a aceleași Sf. Episcopii prin care se mijlocește a se declara parohială biserica din comuna Bâlta, jud. Gorj, cu hramul Sf. Voevozi și a se schimba numele parohiei din Bălțișoara în Bâlta.

Idem a aceleiași Sf. Episcopii cu care înapoiază petițiile locuitorilor din cătunul Bâlta jud. Gorju, cu deslușirea că se poate declara ca parohială biserica din acel cătun, urmând a se schimba și numirea parohiei din Bălțișoara în Bâlta.

Idem a aceleiași Sf. Episcopii cu care înapoiază petiția prin care se cere modificarea parohiilor Crăpăturile și Săscioara-Budele din jud. Vâlcea, cu deslușirea că cererea nu este întemeiată și că aceste parohii sunt bine alcătuite.

Idem a aceleași Sf. Episcopii cu care înapoiază petiția locuitorilor din parohia Căzânești, jud. Mehedinți, cu deslușirea că numiții locuitori sunt serviți cu înlesnire de preoții din parohiile Govodarva și Gârbovățu din care fac parte.

Idem a aceleiași Sf. Episcopii cu care înapoează raportul Primăriei comunei Slașoma din jud. Mehedinți, cu deslușire că cererea de a se înființa o nouă parohie cu numele Slașoma, deosebit de parohia Dobra, este dreaptă de oarece sunt două comune mari și la distanță de 7—8 kilometri.

Idem a aceleiași Sf. Episcopii prin care arată că în tabloul parohiilor din anul 1893 se află la No. 1891 trecută o a doua parohie Știrbeiu în jud. Romanați, dar pentru că această parohie n'a ființat nici odată roagă a se scoate dintre parohii.

Idem a Sf. Episcopii a Romanului prin care mijlocește a se înființa o nouă parohie, formată din căt. Vâlcelele, jud. Bacău.

Petiția D-lui Petre Nedelcu, institutor la școala de băeți No. 6 din Ploești, prin care roagă a 'i se da înalta binecuvântare de a fi cununat cu a patra soție, fiind căsătorit civil din luna Noembrie anul 1905.

Idem a D-nei Maria Iliescu învățătoare în comuna Strejnic jud. Prahova, prin care roagă a nu se încuviința căsătoria a patra a fostului său soț P. Nedelcu. Acestea se trimit la comisiunea de petițiuni.

Idem a Prea Cucernicului Econom Ștefan Călinescu cu care înaintează un manuscris intitulat «Morala creștină» pentru școale secundare și roagă a se cerceta și aproba ca manual didactic.

Idem a Iconomului Al. Laur din com. Miclăușeni, jud. Roman, cu care înaintează un manuscris în dublu exemplar intitulat «Catechism» pentru folosul credincioșilor, și roagă a se cerceta și aproba. Acestea se trimit la comisiunea pentru cercetarea cărților de învățământ religios, cursul secundar.

Adresa dirigintelui școalei mixte din com. Drăgușeni jud. Dorohoiu prin care roagă a i se da gratuit cărți religioase pentru biblioteca acelei școli.

Idem a dirigintelui școalei din com. Padina Mică, jud. Mehedinți prin care roagă a se da gratuit pentru biblioteca acelei școale cărți religioase din Tipogr. Cărților bisericești.

Idem a Epitropiei parohiei sf. Ioan Prajani din comuna Slănic, jud. Prahova prin care roagă a i se da gratuit un rând de cărți de ritual din Tipogr. Cărților Bisericești.

Raportul Directorului Tipogr. Cărților Bisericești prin care supune la cunoștință, că a cerut la Minister aprobarea de a plăti un post de gardist la acea tipografie, de oare-ce în seara de 18 Decembrie 1905, niște răi făcători s'au încercat să fure material din magazia Tipografiei. Acestea se trimit la Comisiunea pentru Revistă și Tipografie.

Petiția D-lui Ștefan Teodorescu, cântăreț la biserica Sf. Ioan Botezătorul din Brăila cu care înaintează un manuscris «Prohodul Domnului» și roagă a se cerceta și aproba.

Idem al D-lui Aristotel Ștefănescu din Cătunul Râmnicul de jos, com. Tocsof, jud. Tulcea cu care înaintează un manuscris pe psaltichie «Prohodul Domnului» și roagă a se cerceta și aproba. Acestea se trimit la comisiunea pentru cercetarea lucrărilor de Muzică bisericească.

Raportul Direct. Tipograf. Cărților Bisericești, prin care supune la cunoștință că a îndeplinit ordinele Sf. Sinod No. 225; 169 și 166/905.

Idem al aceleiași Direcțiuni cu care înaintează 17 exemplare imprimate din răspunsul la scrisoarea Prea Feric. Patriarh Ecumenic de Constantinopol, pentru P. P. S. S. Membri ai Sf. Sinod conform hotărârei din ședința dela 28 Octombrie 1905.

Petiția D-lui G. M. Ionescu licențiat în Litere și Teologie cu care înaintează pentru biblioteca Sf. Sinod câte un exemplar din «Istoria Bisericii Românilor din Dacia Traiană vol. I și monografia generalului Maior al Rusiei Mihail Cantacuzino. De acestea se ia act.

Raportul Direcțiunii Tipografiei Cărților Bisericești cu care înaintează mai multe exemplare «Rânduiala la prepararea, ferberea și sfințirea Mirului».

Petiția Prea cucernicului Econom Ștefan Călinescu cu care înaintează douăzeci exemplare din cartea «Dogmele religiunii creștine ortodoxe» și roagă a se distribui PP. SS. Membri și pentru bibliotecă. De acestea se ia act și se decide a se distribui PP. SS. Membri.

Se citește raportul comitetului redactor al revistei «Biserica Ortodoxă Română» prin care supune la cunoștință situațiunea revistei cu schimbărea stărei sale și a trecerei sub Minister.

În urma discuțiunii urmată, se primește în unanimitate propunerea făcută de I. P. S. Mitropolit al Moldovei, ca fondul sau capitalul Revistei de 38.000 lei, care este hotărât a fi inalienabil și neatacabil, să se păstreze de Sf. Sinod la Casa de Depuneri, spre a dispune de el duple cum va crede de cuviință în folosul Sf. noastre Biserici. De asemenea s'a primit și propunerea făcută de I. P. S. Sa, ca recipisele înaintate de Comitetul redactor pentru suma menționată, precum și alte acte de valoare sau documente ale Sf. Sinod să se păstreze în casa de fier a revistei, care va fi adusă la Sf. Mitropolie a Ungro-Vlahiei, spre a se păstra acolo de Directorul Cancelariei Sf. Sinod sub privegherea I. P. S. Mitropolit Primat Președintele Sf. Sinod și s'au depus și recipisele respective la cancelaria Sf. Sinod.

P. S. Episcop al Dunărei-de-Jos, Secretar, citește

Scrisoarea Sanctității Sale Patriar. Ecumenic de Constantinopol relativă la preoții greci din Giurgiu și Calafat și răspunsul care se va face la această scrisoare. În urma discuțiunii urmată, la care au luat parte I. P. S. Mitropolit Primat Președinte, I. P. S. Mitropolit al Moldovei, PP. SS. Episcopi al Râmânicului și al Dunărei de Jos și D-l Ministru, arătând că pentru a se păstra dragostea, pacea și buna orânduială întru toate, ar fi de dorit ca să se atragă atențiunea S. Sale Patriarhului ecumenic de a bine voi să țină seamă, că în ceia ce privește cestiunea preoților Greci, pentru care intervine Sanctitatea Sa, este stabilit în protocolul anexat la convenția încheiată între Regatul român și regatul elin, că bisericile grecești aflătoare în România vor fi supuse legilor Statului român, dupe cum este firesc și drept și deci preoții cari sunt trimiși să servească la acele biserici urmează a se supune și a se conforma legilor în vigoare în regatul român, iar dacă ei s'ar fi crezut nedreptățiți întru ceva, eră în drept să intervină pentru dânsii Statul sau Chiriaria de care ei depind politicește și bisericicește. Este de dorit asemenea ca Sanctitatea Sa Patriarhul ecumenic să binevoiască a cunoaște și a fi încredințat, că Sf. Sinod al Bisericii Române ține cu tot dinadinsul ca dragostea și pacea, precum și drepturile bisericii Autocefale Ort. Române să fie respectate dupe cum și ea respectă pe ale altora și lucrează cu toată sârguința pentru mântuirea celor încredințați de Dumnezeu păstoriei Sale duhovnicești, păzind buna orânduială prevăzută de legi și de Sf. Canoane. Asemenea este bine a se ști și a se observa, iarăși pentru păzirea bunei orândueli întru toate, că preoții cari sânt trimiși aici, să vină cu acte în regulă dela autoritățile de care depind politicește și bisericicește și să le vizeze la Consulatele respective de care depind.

Punându-se la vot răspunsul făcut la scrisoarea Sanctității Sale Patriarhul Ecumenic de Constantinopol, se primește cu lămuririle arătate.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei arată, că fiind în preziua serbării Jubileului de 40 ani de domnie glorioasă a M. Sale Regelui și fiind o datorie sfântă ca toată suflarea românească să și arate cu acest fericit prilej iubirea,

devotamentul și recunoștința pentru înțeleptul și gloriosul Suveran, care a făcut în acești 40 ani de domnie neatâr-narea țării și a Bisericii române, precum și alte însemnate și mari fapte, prin care s'a înălțat prestigiul țării și al Bi-sericei noastre, crede că este bine ca și Sf. Sinod, care re-prezintă Sf. noastră Biserică să-și arate cum va socoti mai bine iubirea, devotamentul și recunoștința sa către glori-osul și înțeleptul nostru Suveran.

În urma discuțiunii la care au luat parte mai mulți P. P. S. S. Membri, susținând propunerea făcută de I. P. S. Mi-tropolit al Moldovei, I. P. S. Mitropolit Primat Președinte pune la vot propunerea de a se face o diplomă din par-tea Sf. Sinod spre a se prezenta Majestății Sale Regelui cu ocaziunea Jubileului și care diplomă se va scrie și în Condica Sfântă. Se primește în unanimitate.

Se aleg prin aclamațiune, după propunerea I. P. S. Mi-tropolit Primat Președinte, în comisiunea care va alcătui diploma sinodală: I. P. S. Mitropolit Primat Președinte, I. P. S. Mitropolit al Moldovei și P. P. S. S. Episcopi al Argeșului, al Râmnicului și al Dunărei de jos.

Domnul Ministru comunică că se va prevedea în pro-gramul oficial ziua în care Sf. Sinod va merge la Palat spre a prezenta această Diplomă M. S. Regelui. Tot odată Dom-nia Sa comunică că astăzi sosește M. S. Regele în Capitală și roagă pe P. P. S. S. Membri să binevoiască a veni la gară întru întâmpinarea Majestății Sale.

Se primește în unanimitate.

Ședința se ridică la ora 11 $\frac{1}{2}$ și se decide ședința vi-itoare pentru Luni 8 Mai curent la ora 9 dimineața.

Președinte (ss) *Iosif Mitropolit Primat.*

Secretar (ss) *Calist Botoșeneanu.*

Sedința din 8 Mai 1916.

Ședința se deschide la ora 9 dimineața sub președenția I. P. S. Mitropolit Primat.

Prezenți 16 PP. SS. Membri.

P. S. Arh. Calist Botoșeneanu, Secretar, citește sumarul ședinței precedente și se aprobă cu modificarea

cerută de I. P. S. Mitropolit al Moldovei, de a se adăoga: că recipisele înaintate de comitetul Revistei în valoare de 38,000 lei s'au primit de Sf. Sinod.

P. S. Episcop al Dunărei de jos, Secretar, citește următoarele comunicări:

Adresa Ministerului Cultelor,—Administrația Casei Bisericești,—prin care comunică, că în ziua de 10 Mai la Te-Deumul ce se va cânta la orele 9^{1/2} în catedrala Sfintei Mitropolii urmând să fie de față și Sf. Sinod, iar în ziua de 11 Mai la orele 10^{1/2} dimineața urmând ca Sf. Sinod să fie primit la Palatul Regal de către MM. LL. Regele și Regina, roagă a se aduce aceasta la cunoștința PP. SS. Membri. Să ia act.

Idem, a Sf. Mitropolii a Ungro Vlahiei cu care înaintează scrisoarea sub No. 2919 primită din partea Sanctității Sale Patriarhului ecumenic, în original și în traducere. După ce se citește în întregime această scrisoare și în urma discuțiunii urmată, se decide a se lua act și a ruga pe I. P. S. Mitropolit Primat să răspundă Sanctității Sale Patriarhului pentru spiritul împăciuitoare din această scrisoare.

Idem, a aceleiași Sf. Mitropolii, prin care mijlocește a se da din Tipografia Cărților Bisericești un Euhologiu și un Apostol pentru școala de cântări bisericești de pe lângă Sf. Mitropolie. Se aprobă și se decide a se comunica aceasta Administrației Casei Bisericești, ca să autorizeze pe P. S. Director al Tipografiei să pună la dispozițiunea I. P. S. Mitropolit Primat cărțile cerute pentru școala de cântări bisericești.

Idem, a Sf. Episcopii a Argeșului cu care înaintează un dosar cu actele privitoare la cererea de tundere în monahism a surorii Stana Vasile M. Luca din M-rea Văleni.

Idem, a Sf. Episcopii a Buzăului cu care înaintează dosarele cu actele privitoare la cererea de tundere în monahism a fraților: Nicolae I. Tâmplaru și Vasile Postelnicu din M-rea Ciolanu, și a surorilor: Ana Preotul Anghel Stănescu, Maria Gr. Pop, Safta Stanciu Mocanu, Uța Apostol Jipa, Elena Gh. Machedon, Elena I. Popescu, Sorica T. Rolea și Teodora Ioan Florea din M-rea Cotești și a surorilor: Maria Mihail Plăcintă și Cârștina I. C. Munteanu din M-rea Barbu. Acestea se trimit la comisiunea de petițiuni.

Petiția D-lui Benvenisti, prin care roagă a se interveni la Congresul Camerilor de Comerț spre a se luă cuvenitele dispozițiuni de a se închide magazinele în zilele de sărbători și Duminici ziua întreagă. Se decide a se înainta în copie această cerere D lui Ministru de Interne.

Idem, a P. S. Arh. Calistrat Bârlădeanu, prin care roagă a se interveni pe lângă P. S. Episcop al Hușilor să'l despăgubească de cheltuelile făcute pentru diferite îmbunătățiri la acea Sf. Episcopie din timpul când P. S. Sa a administrat acea Eparhie. În urma discuțiunii urmată și a lămuririlor date de către P. S. Episcop al Hușilor se decide a se amâna această chestiune pentru ședința viitoare.

Se citește răspunsul făcut la scrisoarea Sanctității Sale Patriarhul ecumenic privitoare la preoții greci din Giurgiu și Calafat. Se primește.

P. S. Episcop al Dunărei de jos, Raportor, citește raportul comisiunii pentru cercetarea cărților de învățământ religios, cursul secundar, relativ la catehismul înaintat de Iconomul Al. Laur din comuna Miclăușeni jud. Roman. Se primesc concluziunile raportului comisiunii, cari sunt de a se aproba acest manuscris

P. S. Arh. Valerian Râmnicianu, raportor, citește raportul comisiunii pentru revizuirea cărților de ritual privitor la manuscrisul intitulat: *Evangelia sau viața și învățătura Domnului nostru Iisus Hristos*, după cei patru Evangeliști, pusă în șir cronologic și parafrazată; lucrare needitată a decedatului Episcop de Roman Melhisedec Ștefănescu. Se aprobă concluziunile raportului comisiunii de a se publica acel manuscris în Revista «Biserica Ortodoxă Română» împreună cu propunerea făcută de I. P. S. Mitropolit al Moldovei, ca după ce se va publica în Revistă să se scoată și în broșură și să se împartă tuturor bibliotecilor parohiale de către Administrația Casei Bisericei.

P. S. Arh. Nifon Ploșteanu, raportor, citește raportul comisiunii de petițiuni privitor la candidații pentru ocuparea catedrei de Istoria Bisericei Române dela Facultatea de Teologie din București. Se aprobă concluziunile raportului comisiunii, cari sunt de a se recomanda din partea Sf. Sinod pentru ocuparea acestei catedre ca profesor titular D-nul Dumitru Stănescu, licențiat în Teologie, profesor de Religie la Liceul Matei Basarab și Defensor eclesiastic.

Idem, relativ la cererea de tundere în monahism a fratelui Ioan S. Popescu din M-rea *Sinaia* și a fratelui Constantin Drăgoi din M-rea *Ghighiu*. Se aprobă concluziunile raportului comisiei, cari sunt de a se admite călugărirea numiților trați.

P. S. Episcop al Râmnicului, citește diploma sinodală, care se va prezenta de Sf. Sinod Majestății Sale Regelui cu ocaziunea serbării Jubileului de 40 ani de glorioasă domnie.

În urma discuțiunii urmată se aprobă și se decide a se scrie pe pergament în trei exemplare, care se vor semnă autograf de PP. SS. Membri și care vor avea între alte ornamentații în cele două unghiuri de sus catedrala Sfintei Mitropolii a Ungro Vlahiei și a Moldovei, iar în cele două de jos catedrala din Curtea de Argeș și Sf. Trei Ierarhi din Iași. Deosebit de aceste trei exemplare, din cari unul se va prezenta de I. P. S. Sa Președintele Sf. Sinod M Sale Regelui, un-exemplar se va înainta Academiei Române și un exemplar Arhivelor Statului, se vor reproduce în litografie 100 exemplare pe hârtie groasă velină (japoneză), care se vor înainta înaltelor autorități bisericesti și civile. Această diplomă sinodală se va scrie în Condica Sfântă și se va semnă de PP. SS. Membri și se va publica în fruntea revistei «Biserica Ortodoxă Română» pe luna curentă.

P. S. Episcop al Râmnicului, arată că Sf. Sinod în ședința precedentă a primit recipisele înaintate de comitetul Revistei «Biserica Ortodoxă Română» în valoare de 38,000 lei, care reprezintă capitalul ei agonisit în timp de 30 ani de când apare și a decis a se păstra acest capital la Casa de depuneri spre a dispune de el Sf. Sinod după cum va crede de cuviință. P. S. Sa constată că prin această procedare comitetul revistei a arătat deferența ce are către Sf. Sinod și tot așa trebuia să procedeze și fostul Director al Tipografiei Cărților Bisericești, să fi arătat Sfântului Sinod de ce capital dispune Tipografia și să'l fi încredințat tot Sf. Sinod. Pentru acestea Prea Sfinția Sa crede, că ar fi bine să se comunice comitetului Revistei, că Sf. Sinod a primit recipisele înaintate în valoare de 38,000 lei și'i exprimă mulțămiri pentru deferența ce a arătat către Sf. Sinod.

Se primește.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei, arată că de oarece s'au făcut de Sf. Sinod două acte însemnate adică Sf. Mir și Diploma sinodală, care se va prezenta Majestății Sale Regelui cu ocaziunea serbării Jubileului de 40 ani de înțeleaptă și glorioasă domnie, crede că ar fi bine să se facă și un tablou cu fotografiile PP. SS Membri ai Sf. Sinod, cari au luat parte la aceste două mari și însemnate acte și să se prezinte M. Sale Regelui împreună cu Diploma sinodală. Se primește și se însărcinează P. S. Episcop al Dunărei de jos, secretar, de a îngriji să se aducă la îndeplinire această propunere făcută de I. P. S. Mitropolit al Moldovei și primită de Sf. Sinod.

I. P. S. Mitropolit Primat, roagă ca toți P.P. S.S. Membri ai Sf. Sinod să ia parte la Te-Deumul, care se va oficia în ziua de 10 Mai la Sf. Mitropolie, iar în ziua de 11 Mai să meargă la Palatul Regal la ora 10¹/₂ spre a prezenta M. S. Regelui Diploma sinodală. Se primește.

P. S. Arh. Valerian Râmniceanu, roagă a i se acorda concediu pentru zilele de 15 și 16 Mai, având a face parastasul decedatului Episcop de Roman Melhisedec, frațele P. S. Sale. Se aprobă.

Ședința se ridică la ora 10¹/₂ și se decide ședința viitoare pentru Luni 15 Mai la orele 9 dimineața.

Președinte (ss) *Iosif Mitropolit Primat*.

Secretar (ss) *Pimen al Dunărei de Jos*.

Sedința din 15 Mai 1906.

Ședința se deschide la ora 9 dimineața sub președinția I. P. S. Mitropolit Primat. Prezenți 15 PP. SS. Membri, unul în concediu.

Se citește sumarul ședinței precedente și se aprobă cu rectificările cerute de I. P. S. Mitropolit al Moldovei: că diploma pe care Sf. Sinod a făcut-o cu ocaziunea serbării jubileului de 40 ani de Domnie a M. S. Regelui să se scrie în trei exemplare pe pergament, iar 100 să se reproducă în litografie pe hârtie velină (japoneză); și rectificarea cerută de P. S. Episcop al Hușilor, că de oare-ce în sumar se amintește despre o reclamațiune a P. S. Arh. Calistrat

Bârlădeanu, dar nu se spune și ceea ce a vorbit P. S. Sa cu privire la acea reclamațiune, roagă a se trece: că P. S. Sa a dat Sf. Sinod lămuririle cuvenite, în urma cărora s'a decis a se amâna această cestiune pentru ședința viitoare. În urma discuțiunii urmată la care au luat parte mai mulți PP. SS. Membri se admite ca P. S. Episcop al Hușilor să aducă la ședința viitoare răspunsul pe care l-a înaintat Ministerului relativ la reclamațiunea P. S. Arh. Calistrat Bârlădeanu.

P. S. Arh. Calist Botoșeneanu, Secretar, citește următoarele comunicări:

Adresa sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei cu care înaintează dosarele cu actele privitoare la cerere de tundere în monahism a fraților: Alexandru Popescu, Ștefan Ionescu, N. Dumitrescu, Iancu T. I. Copoiu, Ioan N. Stoica și Ioan Nedelcu din M-rea *Căldărușani* și ale surorilor: Maria N. Gaftoiu, Maria T. Ștefănescu, Elena Georgescu și Ecaterina St. Gheorghe din M-rea *Zamfira*.

Idem a Sf. Mitropolii a Moldovei cu care înaintează un dosar cu actele privitoare la cererea de tundere în monahism a fratelui Mihai Pachitanu din M-rea Gorovei.

Idem a Sf. Episcopii a Argeșului cu care înaintează dosarele cu actele privitoare la cererea de tundere în monahism a fraților V. Doican și Ioan Stan Tobă din M-rea Turnu.

Petiția D-lui Teodor T. Burada împreună cu alți credincioși prin care roagă a li încuviința să strângă bani cu pantahuză pentru construirea unei biserici române la Ierusalim.

Acestea se trimit la comisiunea de petițiuni.

Petiția D-lui Ioan Zmeu, cântăreț I la biserica catedrală a sf. Episcopii de Argeș, cu care înaintează un manuscris intitulat «Paraclis al Sfintelor moaște ce se află în biserica Sf. Episcopii de Argeș» așezat întocmai după paraclisul Maicei Domnului. Se trimite la comisiunea pentru cercetarea lucrărilor de Muzică.

Idem a P. S. Arhieru Sofronie Craioveanu cu care înaintează 16 exemplare «Viața și operele lui Immanuel Kant» pentru PP. SS. Membri și bibliotecă.

Raportul Direcțiunii Tipogr. Cărților Bisericești cu care înaintează 17 exemplare complete, legate din «Teofilact»

pentru PP. SS. Membri și bibliotecă. Se decide a se distribui PP. SS. Membri și bibliotecă.

Adresa Sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei prin care încu-
noștiințează, că pioasa creștină Elisabeta P. Nichifor din
enoria bisericii Sf. Gheorghe, suburbia Fracmazonă din
capitală, a dăruit patruzeci mii lei spre a servi împreună
cu suma de care dispune epitropia la reconstruirea nu-
mitei biserici a căreia dărâmare a fost aprobată de Chiri-
arhie de acord cu Ministerul Cultelor. Să iă act.

Referatul Directorului Cancelariei Sf. Sinod prin care
supune la cunoștință, că se cere de Direcțiunea Casei de
Depuneri 133 lei, bani 35 pentru unificarea celor două
recipise primite de Sf. Sinod dela comitetul Revistei, și
roagă a-i se da ordin de unde să plătească această sumă.
Se decide a se plăti din cupoanele bonurilor depuse cu
acele recipise.

Petiția parohului Eugeniu H. Munteanu dela parohia Buru
din Transilvania împreună cu mai mulți credincioși prin
care roagă a li se dà gratuit cărți de ritual din Tipografia
Cărților Bisericești. Se decide a se pune în vedere petițio-
narilor, când se vor prezenta, că să se adreseze cu această
cerere către Sf. Sinod prin Chiriarul respectiv.

Terminându-se comunicările, I. P. S. Mitropolit al Mol-
dovei propune a se oferì câte un exemplar din lucrarea
întitulată: «Trimiterile cele patrusprezece ale Sf. Apostol
Pavel, tâlcuite de Teofilact, Arhiepiscopul Bulgariei, și tra-
duse în românește de Mitropolitul Veniamin Costache» și
D-lor Miniștri cari au fost când s'a sărbătorit jubileul de
100 ani dela înființarea Seminarului Veniamin, cu care o-
caziune Sf. Sinod a hotărât a se tipări această lucrare,
precum și D-lor Miniștri actuali Se aprobă a se dà din
partea Sf. Sinod câte un exemplar complet și legat D-lui
G. Gr. Cantaciuino, Primul Ministru și D-lui Mihail Vlădescu,
Ministru Cultelor și Instrucțiunei precum și fostului Prim
Ministru D-l Dimitrie A. Sturza și D-lui Spiru Haret, fost
Ministru al Cultelor și Instrucțiunei.

P. S. Episcop al Romanului, raportor, citește ra-
portul comisiunei de petițiuni privitor la cererile venite de
la Onor. Minister și PP. SS. Chiriari relativ la modificări
și înființări de parohii. În urma discuțiunei urmată se a-

probă concluziunile raportului Comisiunii, care sunt de a se înapoiă toate acele cereri PP. SS. Chiriarhi și Onor. Minister spre a regula cele ce vor găsi de cuviință potrivit legii. Asemenea s'a primit și propunerea P. S. Episcop al Râmnicului, susținută de I. P. S. Mitropolit al Moldovei și de P. S. Episcop al Dunărei de Jos de a se comunica PP. SS. Chiriarhi ca ori de câte ori vor face vre-o modificare sau înființare de parohii în conformitate cu noua lege a clerului să aducă despre aceasta și la cunoștința Sf. Sinod după ce se va fi făcut.

P. S. Arhiepiscop Nifon Ploeșteanu, raportor, citește următoarele rapoarte ale comisiei de petițiuni:

Rapoarte privitoare la cererea de tundere în monahism a fraților Ioan Râșnoveanu, Ilie Georgescu, Alexandru Manu, Gheorghe Giuroiu, Marin Popescu, Constantin Ivanof și Ioan Ionescu din M-rea *Cernica* și a surorilor: Leanca Ioan, Stana Nicolae Ivănescu și Stana Țenea Platoș din M-rea *Pasărea*, precum și recunoașterea călugăriei săvârșite în caz de boală a surorilor: Elena Hagi Velicu din M-rea *Sămurcășești* și Ana Zahei Moraru din M-rea *Nămăești*. Se aprobă concluziunile rapoartelor comisiei, care sunt pentru admiterea călugăriei numiților frați și surori și recunoașterea călugăriei săvârșită în caz de boală a numitelor surori.

Idem relativ la suplica economului Dr. Constantin Popescu, profesor la Seminarul Central, privitoare la ocuparea catedrei de Limba Ebraică dela Facultatea de Teologie din București. Se admit concluziunile raportului comisiei, care sunt de a se înainta acea suplică Onor. Minister al Instrucțiunii spre a decide cele ce va crede de cuviință.

Idem relativ la adresa Ministerului Cultelor și Instrucțiunii, privitoare la votul dat de Sf. Sinod de a se lua măsuri contra editorilor de calendare bisericesti. În urma discuțiunii urmată, se primește propunerea I. P. S. Mitropolit al Moldovei de a se scrie Ministerului ca să interzică editorilor de calendare de a mai pune titlu de «Calendar bisericesc», putând în virtutea legii care garantează libertatea presei să publice calendare, fără a le intitula «bisericesti». Asemenea s'a primit și propunerea P. S. Episcop al Argeșului ca în Tipografia Cărților Bisericești să se tipă-

rească în fie-care an calendar, care să fie al Sfântului Sinod, și care să fie obligate toate epitropiile bisericilor din țară să-l cumpere, nefiind permis a se introduce în biserici de cât acest calendar; idem relativ la adresa sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei însoțită de o adresă a Ministerului Cultelor și de mai multe acte de cercetări prin care se cere aprobarea de a se dărâma biserica Fundeni din Câmpu-Lung, jud. Muscel. Se decide a se lăsa cazul la aprecierea I. P. S. Chiriarih respectiv.

Idem, relativ la adresa aceleiași Sfintei Mitropolii, însoțită de o adresă a Ministerului Cultelor și mai multe acte privitoare la cererea de dărâmare a două biserici, din care una în cât. Valea largă și alta în cât. Valea Ursoiu din comuna Valea Călușărească jud. Prahova. În urma discuțiunii urmată se aprobă a se lăsa la aprecierea I. P. S. Chiriarih respectiv ca să hotărască cum va crede de cuviință după ce se vor lua informațiuni precise, dacă este nevoie sau nu de a se dărâma acele biserici.

Același P. S. raportor citește raportul comisiunii pentru cercetarea manualelor de muzică bisericească relativ la manuscrisul intitulat «Prohodul Domnului nostru Iisus Hristos», înaintat de D-l Ștefan Teodorescu cântăreț I la biserica Ioan Botezătorul din Brăila. Se aprobă concluziunile raportului comisiunii, care sunt de a i se da bine cuvântare spre a-l imprimă.

P. S. Arhiereu Sofronie Craioveanu, raportor, citește următoarele rapoarte ale comisiunii de petițiuni:

Rapoarte privitoare la cerere de tundere în monahism a fraților: Ioan Racliș, Ioan Petraru și Constantin C. Grigoriu din M-rea Neamțu Secu, Ioan Filip, Vasile Gheorghe a Catrinței, Ioan Damian Palage, Haralambie V. T. Socea, Teodor Cojocarul și Alex. D. Florescu din M-rea Durău și a surorilor Ecaterina Ianovici și Ecaterina Petraru din M-rea Văratecu, Ana Zamfirescu, Ecaterina Panaitescu, Safta Cuzea, Evghenia Honceriu, Ruxanda N. Ioan, Evghenia Maria Vasiliu și Profira Beligan din M-rea Agafton.

Idem a fraților: Constantin Popescu din M-rea Cozia, Atanasie I. Bălan din Schitul Frăsinei și recunoașterea călugăriei săvârșită în caz de boală a fratelui Gheorghe Năhup din M-rea Tismana.

Idem a fraților Nicolae I. Tâmplaru și Vasile Postelnicu din M-rea Ciolanu și a surorilor: Maria Mihai Plăcintă și Cârstina Ioan C. Munteanu din M-rea Barbu, Ana preotul Anghel Stănescu, Maria Gr. Pop, Safta Stanciu Mocanu, Uța Apostol Jipa, Elena Gh. Machedon, Elena I. Popescu, Sorica I. Rolea și Teodora Ioan Florea din M-rea Cotești.

Idem a fraților Constantin Dincă Neagoc, Gheorghe Urițescu, și Nicolae Gh. Dumitrescu din M-rea Stănișoara și a surorii Parascheva N. Cibu din M-rea Văleni.

Idem pentru recunoașterea călugăriei săvârșită în caz de boală a fratelui Vasile Hrișca din M-rea cocoș. Se aprobă concluziunile rapoartelor comisiunii, care sunt de a se admite tunderea în monahism precum și recunoașterea călugăriei săvârșită în caz de boală a numiților frați și surori.

Terminându-se lucrările înscrise la ordinea zilei, ședința se ridică la ora 11^{1/2} dimineața și se decide ședința viitoare pentru Joi 25 Mai curent la ora 9 dimineața.

Președinte: (ss) *Iosif Mitropolit Primat.*

Secretar (ss) *Callist I. Botoșeneanu.*

Sedința din 25 Maiu 1906.

Ședința se deschide la ora 9 dimineața sub președenția I. P. S. Mitropolit Primat. Prezenți 14 PP. SS. Membri, în congediu 2.

Se citește sumarul ședinței precedente și punându-se la vot se aprobă.

Se citesc următoarele comunicări:

Adresa Ministerului Cultelor și Instrucțiunii, prin care cere a i se comunica dacă monahii au dreptul a fi profesori în învățământul secundar.

Idem a Sf. Episcopii a Buzăului, cu care înaintează un dosar cu actele privitoare la cererea de tundere în monahism a fratelui Nicolae Pană din M-rea Dăhăuți.

Petiția Prea Cuv. Arhimandrit Antipa Dinescu, superiorul M-rei Române «Prodromul» din sf. Munte Athos, cu care înaintează două icoane, care reprezintă: «Judecata Domnului nostru Iisus Hristos și Sfinții Impărați Constantin și Elena»

și roagă a i se dà înalta binecuvântare de a le imprimà și a le vinde credincioșilor. Acestea se trimit la comisiunea de petițiuni.

Idem a aceluiasi, cu care înaintează un manuscris intitulat: «Slujba rugăciunilor de toate zilele» și roagă a i se dà înalta binecuvântare de a'l tipări. Se trimite la comisiunea respectivă.

Idem a PP. SS. Arhierei Nifon Ploșteanu și Sofronie Craioveanu, prin care roagă a li se acordă concediu pentru ziua de 25 Mai fiind ocupați la servicii religioase.

Se acordă concediul cerut.

Adresa Sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei, prin care comunică, că s'a recunoscut prin Înalt Decret Regal înființarea unei parohii în comuna Băduleasa din jud. Teleorman, compusă din cătunele: Băduleasa, Șipotele, Iamandi și Vieroși și cu biserica Patruzeci de mucenici ca parohială. Să ia act.

Adresa P. S. Episcop al Hușilor, prin care comunică răspunsul ce a înaintat Ministerului relativ la reclamațiunea făcută de P. S. Arhiereu Calistrat Bârlădeanu.

Petiția Economului Ovidiu Musceleanu, cu care înaintează un manuscris în dublu exemplar, intitulat: «Manual de Morală creștină» pentru clasa IV-a din școalele secundare, lucrat conform programei oficiale, și roagă a se cercetă și aprobă ca text didactic.

Se trimite la comisiunea respectivă.

Terminându-se comunicările, I. P. S. Mitropolit al Moldovei arată, că Sf. Sinod în ședința din 8 Mai 1903 a ales o comisiune compusă din PP. SS. Episcop al Argeșului și al Râmnicului cu însărcinarea de a revizui manuscrisul, care cuprinde Tălcuirea la cele patrusprezece trimeteri ale Sf. Apostol Pavel, făcută de Teofilact, Arhiepiscopul Bulgariei și tradusă în românește de Mitropolitul Veniamin Costache. Lucrarea s'a făcut și s'a tipărit ca un omagiu adus memoriei acestui mare Ierarh al Bisericii noastre, cu ocaziunea serbării jubileului de o sută de ani dela înființarea Seminarului Veniamin. I. P. S. Sa propune a se aduce mulțumiri PP. SS. Membri ai comisiunei pentru această lucrare și a li se dà câte 50 exemplare complete din menționata lucrare, spre a le distribuî P.P. S.S. Lor cui vor crede de cuviință.

P. S. Episcop al Argeşului, mulţumeşte I. P. S. Mitropolit al Moldovei pentru propunerea ce a binevoit să facă de a se da membrilor comisiunii câte 50 exemplare din Teofilact, deşi PP. SS. Lor au lucrat numai pentru ca să aducă un serviciu Sf. noastre Biserici şi pentru că Sf. Sinod le a dat această însărcinare, căutând a lucra cu toată osârdia, pentru care P. S. Episcop al Râmnicului a făcut şi o prefaţă demnă de opera marelui mitropolit Veniamin Costache.

P. S. Episcop al Dunărei de jos, declară că împărtăşeşte în totul propunerea făcută de I. P. S. Mitropolit al Moldovei, la care P. S. Sa adaugă că roagă a se da câte un exemplar complet şi pentru bibliotecile Sfinţelor Mitropolii şi Episcopii, şi ale celor 3 seminarii precum şi D-lor profesori ai facultăţii de Teologie. Punându-se la vot se aprobă propunerea făcută de I. P. S. Mitropolit al Moldovei precum şi aceea a P. S. Episcop al Dunărei de jos.

P. S. Episcop al Huşilor, roagă a se tipări şi tălcuirea Evangeliilor făcută tot de Teofilact, duple cum s'a hotărît de Sf. Sinod în anul 1903, când s'a hotărît a se tipări tălcuirea la cele patrusprezece trimeteri ale Sf. Apostol Pavel, spre a fi lucrarea aceasta completă. În urma lămuririlor date de P. S. Episcop al Argeşului şi alţi PP. SS. Membri, se admite în principiu a se tipări şi tălcuirea Evangheliei, însă după ce se va compara lucrarea făcută de Ieromonahii Gherontie şi Grigorie dela M-rea Neamţu cu aceea făcută de Damaschin Episc. Râmnicului spre a se vedea care este mai reuşită şi mai corectă. Se amână pentru şedinţa viitoare alegerea comisiunii, care să se ocupe cu compararea traducerilor făcute de Grigorie şi Gherontie şi aceea făcută de Damaschin.

I. P. S. Mitropolit Primat, Preşedinte, arată, că în şedinţa precedentă s'a luat hotărîrea, ca P. S. Episcop al Huşilor să aducă răspunsul, pe care l'a făcut la Minister cu privire la reclamaţiunea P. S. Arh. Calistrat Bârlădeanu.

P. S. Episcop al Huşilor, dă lămuriri cu privire la reclamaţiunea P. S. Arh. Calistrat Bârlădeanu, arătând că a adus şi răspunsul făcut de P. S. Sa la Minister, după cum a hotărît Sf. Sinod în şedinţa precedentă. În urma discuţiunii urmată la care au luat parte I. P. S. Mitropolit Primat, I. P. S. Mitropolit al Moldovei, P. S. Episcop al Dunărei de

jos, P. S. Episcop al Huşilor și P. S. Arh. Calistrat Bârlădeanu, care a citit și o petițiune, prin care roagă a i se face dreptate de către Sf. Sinod, s'a primit propunerea I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte, de a se face de către P. S. Episcop al Huşilor o adresă la Minister, prin care să arate, că cercetând din nou cele reclamate de către P. S. Arh. Calistrat Bârlădeanu, a găsit că este drept a i se da despăgubire de sumele ce arată că a cheltuit cu îmbunătățirile și întreținerea localului Sf. Episcopii a Huşilor, în timpul cât P. S. Sa a administrat-o ca Locotenent al acestei Sf. Episcopii.

P. S. Arh. Meletie Gălățeanu, raportor, citește raportul comisiunii pentru cercetarea manualelor de învățământ religios, cursul secundar, privitor la manuscrisul intitulat «Morala Creștină» înaintat de Prea Cucernicul Econ. Ștefan Călinescu. Se aprobă concluziunile raportului comisiunii, care sunt de a i se da înalta binecuvântare ca să'l tipărească și să servească ca text didactic în școalele secundare.

P. S. Episcop al Romanului, citește rapoarte ale comisiunii de petițiuni privitoare la cererea de tundere în monahism a fraților: Alexandru Popescu, Ștefan Ionescu, N. Dumitrescu, Iancu T. I. Copoiu, Ioan N. Stoica și Ioan Nedelcu din M-rea *Căldărușani* și a surorilor: Maria N. Gaftoiu, Maria T. Ștefănescu, Elena Georgescu și Ecaterina Șt. Gheorghe din M-rea *Zamfira*.

Idem a fratelui Mihai Pachitanu din M-rea *Gorovei*; Gh. Teodorof Tofan, Andrei N. Iov, Ioan Roman și Ioan Popa Filip din M-rea *Bogdana*; Vasile Doican și Ioan Stan Tobă din M-rea *Turnu* și a surorii Stana Vasile M. Luca din M-rea *Văleni*.

Se aprobă concluziunile rapoartelor comisiunii, cari sunt de a se admite tunderea în monahism a numiților frați și surori.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei arată, că Sf. Sinod a hotărât să se tipărească cu ocaziunea serbării centenarului Seminarului Veniamin «Tălcuirea celor patru sprezece trimeteri ale Sf. Apostol Pavel făcută de Teofilact și tradusă în românește de Mitropolitul Veniamin. Lucrarea aceasta s'a adus ca un omagiu din partea Sf. Sinod la serbarea centenarului acestui mare Ierarh al Bisericei noastre, care se

cuvine să fie venerat de toți Români. S'a găsit însă un profesor de religie dela un liceu din Capitală anume Simeon Popescu, care se zice că ar fi și preot, ca să atace ortodoxia lui Teofilact și prin aceasta să lovească și în ortodoxia Mitropolitului Veniamin și a Sf. Sinod și în special a trei din cei mai meritoși Chiriarhi și membri ai Sf. Sinod. Acest profesor și preot a îndrăznit să acuze de erezie pe Teofilact și pe Sf. Sinod, care a hotărât a se aduce tălcuirea făcută de el și tradusă de Mitropolitul Veniamin, ca omagiu la centenarul marelui Ierarh Veniamin. Dar ce profesor de religie și preot poate fi acela, care îndrăznește să critice și să atace ortodoxia unui Ierarh ca Veniamin, care este fala Ierarhilor și a Bisericii noastre Române? Mai poate acest om să fie profesor de religie și preot până când nu'și va retracta acuzațiunea de Ierezie adusă lui Teofilact precum și Mitropolitului Veniamin și întregului Sf. Sinod al Bisericii noastre?

I. P. S. Sa susține, că el nu poate fi îngăduit nici ca profesor de religie, nici ca preot în țara românească, până când nu'și va cere ertare și va retracta în scris toate aberațiunile pe care le cuprinde memoriul înaintat de el PP. SS. Membri ai Sf. Sinod, fiind dator să declare că respectă toate hotărârile Bisericii și că retractează acuzațiunea de erezie adusă lui Teofilact, pe care Biserica ortodoxă l'a socotit în totdeanna ortodox.

Pentru aceasta I. P. S. Sa propune a se scrie Ministerului să binevoiască a pune în vedere acestui preot și profesor de religie ca să'și retracteze neîntârziat tot ce a scris în memoriul ce a înaintat PP. SS Membri ai Sf. Sinod, căci nu poate fi îngăduit ca un profesor de religie și preot să bârfească memoria unui mare mitropolit venerat de toți Români și să loviască în autoritatea și ortodoxia Sf. Sinod al Bisericii noastre.

În urma discuțiunii urmată, la care au luat parte mai mulți PP. SS. Membri, se aprobă în unanimitate propunerea făcută de I. P. S. mitropolit al Moldovei de a se scrie Onor. Minister să binevoiască a pune în vedere de urgență lui Simeon Popescu, profesor de religie la liceul Lazăr din Capitală, hotărârea luată de Sf. Sinod, ca el să'și retracteze neîntârziat tot ce a scris în memoriul pe care l'a înaintat

PP. SS. Membri ai Sf. Sinod și să declare că respectă hotărârile Sf. noastre Biserici; iar de nu va voi să facă aceasta, el să nu mai poată fi profesor de religie și preot în Biserica noastră.

Ședința se ridică la ora 11 și se decide a se ține ședință mâine, Vineri, Luni 29, Mercuri 31 Mai și Luni 5 Iunie la orele 9 dimineața.

Președinte (ss) *Iosif Mitropolit Primat.*

Secretar (ss) *Pimen al Dunărei de Jos.*

Sedința din 26 Mai 1906.

Ședința se deschide la ora 9 dimineața sub președenția I. P. S. Mitropolit Primat.

Prezenți 16 PP. SS. Membri.

D-nul Ministru intră în sala ședințelor.

Se citește sumarul ședinței precedente și se adrobă cu rectificarea cerută de P. S. Episcop al Argeșului.

Se comunică petiția D-lui Guiseppe Cataneo, agent al Stabilimentului de oleografie Bunelli din Milan, cu care înaintează mai multe modele de icoane și roagă a i se da comande să reproducă în oleografie icoane în stil bizantin și a le putea vinde în țară.

Se trimite la comisiunea de petițiuni.

Se citește referatul P. S. Episcop al Dunărei de jos privitor la abaterile pe cari le fac preoții greci dela bisericile comunităților grecești aflătoare în parohia Dunărei de jos.

P. S. Episcop al Dunărei de jos dă lămuriri în ce constau abaterile preoților în cestiune și arată că ei săvârșesc taina Sf. botez nu prin întreită cufundare în apă după cum este stabilit și se practică din cele mai vechi timpuri în Biserica Ortodoxă, ci prin stropire sau turnare; asemenea săvârșesc diferite servicii religioase, precum botezuri, cununii și alte servicii bisericesti prin casele cetățenilor români, cari de drept sunt enoriașii din parohiile bisericii române și preoții parohiei, cari sunt obligați după lege a trece în registre pe toți cei botezați, cununați și înmormântați nu știu nimic despre aceste servicii săvârșite de preoți greci. Acești preoți de și au deplina libertate în indeplini-

rea sarcinilor lor preoțești pastorale în bisericile lor totuși abuzează și de aceea este nevoie de a se pune orânduiala conform canoanelor, legilor și regulamentelor bisericesti.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte, propune că dacă abaterile acestea sunt constatate veridic, P. S. Episcop să le pună în vedere acelor preoți greci ca să nu le mai facă și dacă nu se vor supune, să'i oprească dela serviciile bisericesti.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei împărtășește propunerea făcută de I. P. S. Mitropolit Primat și arată că și I. P. S. Sa când era Episcop la Dunărea de jos a luat dispozițiuni privitoare la respectarea drepturilor bisericești noastre Autocefale Ort. Română și laudă vigilența P. S. Episcop actual, care stăruiește pentru urmarea după rânduețele stabilite de Biserică.

D-nul Ministru al Cultelor arată, că chestiunea aceasta și are importanța sa și crede că cele zise de I. I. PP. SS. Mitropoliți sunt măsurile cele mai nimerite pentru bunul mers al bisericii și al servitorilor ei și roagă pe P. S. Episcop al Dunărei de jos de a-l încunoștiința și pe D-sa despre măsurile pe care le va lua.

În urma discuțiunii urmată se aprobă, ca P. S. Episcop al Dunărei de jos să ia cuvenitele măsuri în conformitate cu sf. canoane și cu legile, ca preoții greci dela bisericile comunităților grecești să se conformeze în toate slujbele bisericesti și în deosebi la săvârșirea tainei Sf. Botez în totul doctrinei și practicei Bisericii vechi ecumenice, botezând prin întreita cufundare în apă, iar nu prin stropire sau turnare. Contrariu, va opri din serviciu pe orice preot s'ar împotrivi.

Se citește adresa Ministerului Cultelor relativă la numirea redactorilor revistei «Biserica Ortodoxă Română». În urma discuțiunii urmată se admite propunerea făcută de D-nul Ministru de a se numi pe lângă redactorii cari au fost până acum și D-nii profesori Badea Cireșeanu, Badea Mangâru și Al. Mușetescu. Asemenea se primește și propunerea făcută de I. P. S. Mitropolit al Moldovei, împărtășită și de D-nul Ministru ca să fie numiți redactori la revistă și D-nii Dr. I. Cornoiu și Dr. D. Boroianu, profesori la facultatea de Teologie.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte, mulțumește

că s'a primit și propunerea făcută de I. P. S. Mitropolit al Moldovei și roagă pe D-nul Ministru ca onorariile tuturor membrilor redactori să rămână tot aceleași cum au fost și până acum și să nu se micșoreze.

D-nul Ministru declară că nu vor fi micșorate, dar în loc de salarii vor fi trecute ca diurne spre a evita orice dificultate față de legea cumulului.

P. S. Arh. Nifon Ploeșteanu, raportor, citește raportul comisiunii de petițiuni privitor la adresa Ministerului Cultelor și Instrucțiunii, prin care cere deslușiri dacă monahii pot să fie profesori în învățământul secundar.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte, arată că și în trecut monahii au avut acest drept de a fi profesori, dar crede că ar fi bine, că aceia dintre monahi, cari vor fi profesori să fie atașați pe lângă biserică, de pildă cum este în Capitală la Sf. Mitropolie.

P. S. Episcop al Râmnicului, arată că concluziunile raportului sunt întemeiate, pentru că și legea instrucțiunii prevede ca profesori de religie să fie clerici hirotonisiți, fără a face distincțiune de clerici monahi și clerici de mir. Afară de aceasta ei vor trebui să obțină și învoirea Chiriarhului și având în vedere că ei n'au greutăți familiare ca preoții de mir, se pot ocupa mai mult cu știința Teologiei. *P. S.* Sa arată că și la Facultatea de Teologie din Cernăuți profesorii toți sunt clerici.

P. S. Arh. Calist Botoșeneanu crede că este bine ca nu numai monahii profesori să fie atașați la câte o biserică, dar ar fi bine ca aceasta să se facă și pentru PP. SS. Arhierii.

P. S. Episcop al Romanului întreabă în ce mod să fie atașați monahii profesori la biserici, ca parohi sau onorifici? De altfel *P. S.* Sa împărtășește părerea de a avea drept monahii să fie profesori, însă cu condiția de a obține și învoirea Chiriarhului.

P. S. Episcop al Dunărei de Jos citește art. 10 din legea asupra clerului mirean în care se prevede că preoți monahi «nu vor putea trece la Mitropolii și Episcopii de cât dacă întrunesc condițiunile de admisibilitate prevăzute de lege. În nici un caz ei nu vor putea fi numiți preoți pe la parohii». Se înțelege că pentru a fi profesor trebuie

să aibă titlul de știință, deci dar întrunesc și condițiunile de admisibilitate spre a fi și preoți la Mitropolii și Episcopii.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei arată că nu este în contra propunerii ca monahii să aibă drept de a fi profesori cu condițiune însă ca ei să nu-și peardă pe duhovnicul său și să nu se răslățească de Kiriarhul său spre a nu se rătăci dela cinul monahal. Pentru aceasta *I. P. S.* Sa propune a li se da drept monahilor de a fi profesori numai în orașele de reședințe ale Mitropoliilor și Episcopiiilor și cu restricțiunea de a nu fi profesori la școalele de fete.

Domnul Ministru arată că tocmai acesta a fost motivul pentru care s'a cerut Sf. Sinod deslușirea dacă monahii pot fi profesori, spre a se ști în ce condițiuni li se poate permite a viețui în orașe, unde vor fi numiți profesori, căci sunt școale și de băeți și de fete și nu numai în orașele de reședință ale Mitropoliilor și Episcopiiilor, ci și în alte orașe și odată obținând dreptul, dacă reușesc la concurs, vor fi numiți unde va fi catedre vacante.

P. S. Episcop al Hușilor crede că este bine a li se permite să fie numiți în ori-ce localitate, și dacă nu se vor purta bine să fie pedepsiți.

Domnul Ministru ese din sala ședințelor.

În urma acestei discuțiuni s'au primit concluziunile raportului, care sunt de a se răspunde Onor Minister, că monahii pot fi profesori secundari, însă cu învoirea și bine cuvântarea Chiriarhului respectiv.

Terminându-se lucrările înscrise la ordinea zilei, ședința se ridică la ora 11.

Președinte: (ss) *Iosif Mitropolit Primat*

Secretar (ss) *Callist Botoșeneanu.*

Sedința din 29 Mai 1906.

Ședința se deschide la ora 9 dimineața sub presidenția *I. P. S. Mitropolit Primat.* Prezenți 15, în congediu 1.

Se citește sumarul ședinței precedente și se aprobă.

Se citesc următoarele comunicări:

Telegrama P. S. Episcop al Huşilor prin care roagă a i se acordă concediu pentru zilele de 29 și 30 Mai. Se acordă concediu numai pentru ziua de 29 și se decide a fi poftit să vină pentru ziua de 30 Mai.

Raportul Direct. Tipografiei Cărţilor Bisericeşti prin care roagă a i se da înalta binecuvântare de a tipări într'o nouă ediţiune Aghiasmatarul și Tipicul bisericesc, de oare-ce din ediţiunea veche n'au mai rămas de cât prea puține exemplare. In urma discuţiunii urmată la care au luat parte I. P. S. Mitropolit Primat, I. P. S. Mitropolit al Moldovei, PP. SS. Episcopi al Râmnicului, al Argeşului, al Dunărei de Jos și PP. SS. Arhieri: Valerian Râmniceanu, Nifon Ploeşteanu și Meletie Gălăţeanu se decide a se tipări într'o nouă ediţiune și anume: Tipicul întocmai după cel vechiu al Mitropolitului Nifon; iar Aghiazmatarul avându-se în vedere ediţiunile cele vechi dela M-rea Neamţ și cel al lui Kesarie Episcop. Buzăului. Pentru revizuirea acestor texte și pentru supravegherea tipăririi noiei ediţiuni se alege o nouă comisiune copusă din PP. SS. Arhieri Valerian Râmniceanu, Melchisedec Piteşteanu și Sofronie Craioveanu, care va lucra împreună cu P. S. Director al Tipografiei. Această Comisiune având a lucra în afară de sesiunea Sf. Sinod va fi retribuită cu diurne analoage cu diurnele PP. SS. Membri pe timpul sesiunilor.

Se citeşte adresa Ministerului Cultelor privitoare la conferințele pastorale și cercurile culturale, la care sunt obligați prin lege a luă parte preoții. Se amână această sesiune pentru sesiunea viitoare

P. S. Episcop al Dunărei de Jos aduce la cunoștința Sf. Sinod că în Dobrogea și anume în oraşelul Isaccea din județul Tulcea, s'au întâmplat câte va cazuri de trecere a unor fete la religiunea Mahomedană dela religiunea creștină. P. S. Sa crede că urmează să se facă cuvenitele demersuri în această privință către Ministerul de Interne ca prin poliția din localitate să se ia măsuri pentru a se împedecă în viitor așa fapte, de oare-ce de și libertatea conștiinței este garantată prin Constituțiunea Statului nostru Român, totuși religiunea ortodoxă fiind domnitoare în Regatul României, i se cuvine apărare. Sf. Sinod împărtășește această părere a P. S. Episcop.

P. S. Arh. Meletie Gălățeanu raportor, citește raportul Comisiunii pentru cercetarea cărților de învățământ religios, cursul secundar, privitor la manuscrisul intitulat: «Morală Creștină» înaintat de Economul Ovidiu Musceleanu, profesor. Se primesc concluziunile raportului cari sunt de a i se da înalta binecuvântare de a l tipări și a servi ca manual didactic.

P. S. Arhieriu Niton Ploeșteanu, raportor, citește raportul comisiunii pentru cercetarea manualelor de muzică, privitor la manuscriptul de Psaltichie intitulat: «Prohodul Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos» înaintat de Aristotel Ștefănescu. Se aprobă concluziunile raportului Comisiunii, care sunt de a se respinge acest manuscript.

Idem relativ la manuscriptele de psaltichie intitulate: «Rânduiala Sf. Maslu și a Aghiazmei cei mici» înaintate de Lazăr Ștefănescu. Se aprobă concluziunile raportului Comisiunii cari sunt de a se respinge aceste manuscripte.

Idem relativ la manuscriptul intitulat: «Paraclis către Sf. Ierarh Nifon, Sfinții Mucenici Serghie și Vah și Mucenița Tațiana», înaintat de Ioan Zmeu, cântăreț I la Sf. Episcopie a Argeșului. În urma discuțiunii urmată și a lămuririlor date că se află deja un acatist al Sf. Nifon, compus de Iosif întâiul Episcop al Argeșului, iar slujba Sf. Mucenici Serghie și Vah se află în Minei la 7 Oct. și a Sf. Tațianeii la 12 Ianuarie, se primesc concluziunile raportului Comisiunii, cari sunt de a se înapoiă autorului menționatul manuscript, ca fără urmare.

Același *P. S. Raportor*, citește raportul comisiunii de petițiuni privitor la icoanele înaintate de Prea Cuv. Arhimandrit Antipa Dinescu, Superiorul M-rei Prodromul din Sf. Munte Atos. Se aprobă concluziunile raportului Comisiunii, cari sunt de trecere la ordinea zilei.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei, roagă a i se acordă concediu până Luni 5 Iunie. Asemenea *PP. SS. Arhierii Niton Ploeșteanu și Calist Botoșeneanu*, roagă a li se acordă concediu pentru Mercuri 31 a curenteii. Se acordă concediile cerute.

Terminându-se lucrările înscrise la ordinea zilei, ședința se ridică la orele 11.

Președinte (ss) *Iosif Mitropolit Primat.*

Secretar (ss) *Pimen al Dunărei de jos*

Sedința din 31 Mai 1906.

Ședința se deschide la ora 9 dimineața sub președinția I. P. S. Mitropolit Primat. Prezenți 14 PP. SS. Membri, 2 în concediu.

Se citește sumarul ședinței precedente și se aprobă. A-supra votului dat în ședința precedentă, privitor la tipărirea într'o nouă edițiune a Aghiasmatarului și a Tipicului bisericesc, în urma discuțiunii urmată se adaugă, că Aghiasmatarul să se scoată în 10,000 exemplare și în formatul celui de Buzău al Episcopului Chesarie; iar Tipicul bisericesc în 5000 exemplare și în formatul celui al Mitropolitului Nifon.

Se primește propunerea făcută de I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte, de a se scoate o edițiune în 2500 exemplare «Tipicul cel Mare» întocmai după cel dela M-rea Neamțu. Hârtia pentru toate aceste cărți va fi de bună calitate și dacă se va putea a se pune hârtie întocmai ca aceea pe care s'a tipărit Evanghelia ediția III din 1903.

Ședința se suspendă pentru zece minute. La redeschidere, *P. S. Episcop al Romanului, raportor*, citește raportul comisiunii de petițiuni privitor la suplica D-lui Giuseppe Cattaneo, prin care roagă a i se da să reproducă icoane în oleografie și permisiunea de a le desface în țară. Se aprobă concluziunile raportului comisiunii, care sunt de trecere la ordinea zilei.

P. S. Episcop al Râmnicului citește raportul comisiunii pentru cercetarea cărților de învățământ religios, cursul primar, privitor la manuscriptele intitulate: «Mângăeri sfinte din psalmii prea fericitului Profet David» și «Parabolele lui Iisus» înaintate de preotul ecom. Alex. Popescu—Cernica. Se aprobă concluziunile raportului comisiunii, care sunt de a se dà înalta binecuvântare autorului ca să tipărească ma-

nuscriptul intitulat: «Mângăeri sfinte din psalmii prea fericitului Profet David» spre a servi ca o carte de citire folosită de credincioșilor, iar în privința manuscriptului intitulat: «Parabolele lui Iisus» a se trece la ordinea zilei.

Idem, relativ la manuscriptul intitulat: «Alfabet religios» înaintat de preotul Iconom Coman Vasilescu din Huși. Se aprobă concluziunile raportului comisiunii, care sunt de a se da înalta binecuvântare autorului ca să-l tipărească spre a servi ca o carte de citire pentru cultivarea morală a credincioșilor, iar nu ca text didactic.

P. S. Arh. Sofronie Craioveanu, raportor, citește raportul comisiunii de petițiuni privitor la cererea de tundere în monahism a fratelui Nicolae Pană din M-rea *Dălhăuți*. Se aprobă concluziunile raportului comisiunii, care sunt de a se admite călugărirea numitului frate.

Idem, relativ la cererea institutorului Petre Nedelcu din Ploești de a i se încuviința căsătoria a 4-a și a fostei sale soții Maria Nedelcu, prin care roagă a nu se încuviința cererea fostului său soț Petre Nedelcu. În urma discuțiunii urmată se aprobă a se da voie să se căsătorească a 4-a oară și a se comunica despre aceasta I. P. S. Chiriarh respectiv.

P. S. Episcop al Hușilor roagă a se scoate o nouă edițiune în care să se pună regulamentele și deciziunile Sf. Sinod spre a se avea în vedere la orice ocaziune. În urma discuțiunii urmată în care se arată că deciziunile și voturile date de Sf. Sinod se publică regulat în Revista «Biserica Ortodoxa Română», de oarece după fiecare sesiune se publică sumarele ședințelor, incidentul se încheie.

Ședința se ridică la orele 11 și se decide ședința viitoare pentru Luni 5 Iunie, ora 9 dimineața.

Președinte (ss) *Iosif Mitropolit Primat*.

Secretar (ss) *Callist Botoșeneanu*.

PREDICĂ

IMPOTRIVA BEȚIEI.

În cuvintele acestea ale prorocului: «Ce voi căuta pentru voi fraților? Căuta-voi învățatură și povață? Ori mustrare și pedeapsă? Dar pedeapsa nu stă în puterea mea, ci într'a lui Dumnezeu, și ea nu va întârzia să vie, dacă nu veți asculta învățătura. De la Dumnezeu vă va veni și mustrarea, căci a mea mustrare voi o aveți întru nimic».

Negreșit că va veni și mustrarea și pedeapsa, căci iată a și început să vie. Ba, eu zic că a și venit, și vine mereu. Ocara, batjocura și rușinea ce li se fac celor bețivi în sat, nu sunt destulă pedeapsă? Boalele lor, cari se țin deci ca umbra de om, nu sunt pedeapsă destulă? Sărăcia și ticăloșia nu le ajunge? Dar balamucul și spitalul și temnițele și ocna, care așteaptă pe bețivi nu sunt pedepse cari au venit și cari vin?

Ce nenorocire mai așteptați să vie peste voi cei smintiți de minte și stricați de băutură? Să se deschidă pământul ca să vă înghită? Să vă mănânce câinii prin șanțurile în care cădeți, ca să dormiți ca dobitoacele cele necuvântătoare? De când a eșit rachiul în lume, diavolii au lărgit încăperile Iadului,

căci i-au prididit păcătoșii. Știu că unii ziceți, poate, despre mine, că nu veniți la biserică, fiindcă prea mult vă sperii cu Iadul. O, ce minte la voi aceștia! Să nu vă temeți de aceasta, căci cine se sperie de Iad, își aduce aminte de mântuirea sufletului.

O, blestemată patimă și mai perzătoare decât toate în lume, căci din ea să stărnesc toate răutățile! Se spune că eră o dată un pustnic cucernic și drept și și puse Diavolul în minte să'l ducă la păcate, și nu putea. Și'l supără în toate chipurile, nu'l lăsa noaptea să doarmă, și'l speria, și'l bătea, până ce o dată a zis pustnicul: Ce ceri dela mine, diavole, să fac, ca să mă lași în pace? Să te duci pustnice în satul cu oameni și să omori un om. S'a scârbit pustnicul de cererea aceasta și nu s'a învoit, iar Diavolul a început să'l supere și mai rău. A doua oară i-a cerut Diavolul mai puțin: să te duci, pustnice, și să aprinzi o casă. Și dacă nu s'a învoit nici cu asta, a lăsat-o Satana și mai eftin: să se ducă în sat și să fure ceva. Nici la asta nu s'a învoit pustnicul. Iar în urmă i-a cerut Diavolul și mai puțin lucru: să te îmbeți o dată pustnice. Ca să scape de necuratul și de toate amărăciunile ce i-le făcea, s'a gândit că aceasta tot o poate face, că nu e lucru mare, o să se îmbete liniștit și o să se culce. Și s'a dus în sat și s'a îmbătat vajnic, și s'a dus să se culce în casa unui om. Dar băgând de seamă că omul avea niște bani într'o ulcică în perete, el în beția lui s'a apucat să fure banii. Omul însă îl văzù și și cerù banii. Călugărul beat cum eră, a început să facă gură mare, că'l face hoț, și din ceartă în ceartă, ridică toiagul și cu o lovitură în cap omorî pe omul acela. Sărind și nevasta într'ajutor, o strânse de gât și o omorî și pe ea. În urmă intrând spaima în el, că'l vor bă-

nui oamenii, că el i-a ucis; a aprins casa peste ei, ca să ardă, și să numai știe nimeni cum au perit, și să creadă că s'au prăpădit în foc.

Vedeți, fraților, ce viclean a fost Diavolul și cum a căzut bietul pustnic în cursa lui. Căci, în trezire pustnicul n'ar fi făcut pentru toată bogăția lumii nici măcar una din aceste ticăloșii, iar în beție le-a făcut pe toate una după alta. Și ce a făcut pustnicul o dată, de a rămas de poveste, o fac toți bețivii zi cu zi și ceas cu ceas, căci dacă nu le fac tocmai așa, fac alte nelegiuiri. Dar eu zic, că le fac chiar pe acestea, nu de o dată, ci pe rând. Căci ce nu face bețivul! Și uciderile de oameni și nesupunerile la legi, și hoțiile, și jafurile și câte altele nu fac oamenii în beție!

Să mă înțelegeți bine, fraților, că eu vorbesc de cei cu patimă, de cei nărăviți a căuta beția și cari umblă ca turbații din cărciumă în cărciumă. Diavolul îi dă omului îndemn spre beție și sămânță de vorbă, și îndemn spre rele, iar bețivul îi dă sufletul, căci atâta are de dat și numai atât cere Diavolul. A bea un pahar de vin, ori două, la răstimpuri și întâmplător, la «zile mari» cum s'ar zice, aceasta nici rușine între oameni nu este, și nici păcat în fața lui Dumnezeu; nici a bea câte puțin pentru întărirea stomacului, ori când ești bolnav, ori într'alte asemenea împrejurări, nu este un rău. Că trăind între oameni, trebuie să te supui obiceiurilor, și așa omul cel cuminte și cumpătat bea vinul și rachiul de nevoe, nu de voe. Zic nevoe, căci e o nuntă, un botez, o bucurie între oameni, și nu-i poți ocoli nici pe ei, nici obiceiurile lor, și așa ești nevoit să bei un pahar ca să cinstești casa și oamenii. Asta e însă una, și a bea cu ocaua ca să te necinstești pe tine însuși,

și, în arșagul beției, să necinstești cu vorbe urâte pe toți câți îi vezi, asta e alta. A bea de nevoie și a bea cu cumpăt, nu i-se aruncă nimănui ca necinste și ca vină.

O, dar altfel e bețivul. Nevoea de a bea e în el însuși, în stomacul lui aprins, în gâtul uscat, în diavoleasca îmboldire de a se îmbătă fie cu alții fie singur. Spurcat obicei și blestemată nărăvire, fraților! Despre băuturile bețive se mai spune că sunt făcute din sânge de leu, de maimuță și de porc. Că dacă bei puțin, simți în tine putere și curaj de leu, dacă bei mai mult ajungi ca o maimuță de vorbești câte fleacuri toate și umbli și te porți tocmai ca dobitocul acesta, în cât râd oamenii de tine. Iar dacă bei peste cumpăt ajungi ca porcul din noroae. Nu se întâmplă să vezi pe câte un om fruntaș și așezat, care la vr'un bălciu, ori la vr'o nuntă se îmbată și începe să facă prostii, s'apucă să joace și să dea din mâni în toate părțile ca nebunii? Doamne, rău îi șade unui asemenea om cinstit să se facă de batjocură în sat. Vezi ce e perzarea minții din beție! Iar a doua zi bietul om, când se gândește ce a făcut, ar intra în pământ de rușine, și nu îndrăznește să-și scoată obrazul între oameni. Și mai rău le șade femeilor să se îmbete, mai ales gospodinelor cinstite și cu nume, și ți e mai mare mila când le vezi pe drumul satului venind dela cărciumă ori dela cumetrii, ținându-se de după cap și jucând cu clondirile de rachiu în mâni. Și le latră câinii, și li se țin copiii mici de poalele hainelor, și oamenii se uită la ele ca la urs. Ce rușine pentru noi toți, și pentru ele mai ales că rămân de bajocura satului. Iată, creștinilor, cum se face maimuță omul, făptura aleasă a lui Dumnezeu! Iar cum se face mai rău decât maimuța, cum se

face asemenea celuilalt dobitoc, pe care îl pomenirăm, asta nu v'o spun, pentru scârba ce mă cuprinde, și pentru sfințenia acestui dumnezeesc locaș. Și nici nu e de nevoie, căci ați văzut destule pilde, și le vedeți și astăzi în satul nostru ¹⁾.

Acestea, adică rușinea și ocară, ar fi cel mai puțin lucru, ce ni-l aduce îmbătarea și beția, cu toate că pentru omul cu minte sunt mare lucru, căci mai bine să'și piardă omul toate decât cinstea. Dar fie, fraților, și așa, măcar că bețivii nu'și fac rușine și ocară numai lor, ci și nevestei și copiilor și neamului întreg, ba și satului, că de satul unde sunt mulți bețivi se duce vestea ca de un bou breaz. Dar să judecăm și un alt lucru pe care îl aduce beția: paguba în pungă. Cât de lipsiți de minte sunt bețivii! De îndată ce au pus mâna pe un gologan tuga la cărciumă, nu se uită că'i ese părul prin căciulă și că hainele îi atârnă în zdrențe. Vai de casa lui, că pe lângă că sunt numai ciulini și gunoae, nici gard, nici acoperiș bun n'are, nici nimic. Și dacă 'l întrebi, bețivul ridică din umeri și zice: sărăcia pârda! De ași avea bani, ce casă mi-ași clădi! Așa zice, dar dă-i bani cu carul, căci el tot la cărciumă îi va duce, și tot sărac și codaș o să rămâe. Tot așa și femeile bețive nu au nici un gând de casă, nici de copii, cari toată ziua umblă pe la pragurile vecinilor, ori prin cărciume pe lângă mame, ori după furat, căci le trebuie de mâncare. Gâini, pui, ouă, tot ce au, duc la cărciumă femeile, ba și din porumbul din pătul, ba și tortul ce l-au tors și pânză, și chiar haina ce o au mai bună. Și așa bărbatul în felul lui, femeia

¹⁾ Preotul poate da pilde, numind cu numele pe vre un bețiv destrăbălat cu totul, cum se întâmplă să fie câte unul mai în fiecare sat.

în felul ei, ce să ne mirăm că ajung în sapă de lemn și sunt datori vânduți cărciumarului din sat? Ce să ne mai plângem, că de vremi grele ce sunt nu putem adună doi gologani la un loc? Ba 'i adunăm bine și frumos, grămadă la un loc, dar nu în pungile noastre, ci în teigheaua cărciumarului, și într'a negustorului din târg, pentru rachiu și tutun și pentru sdrențe de haine pestrițe și putrede!

Acestea se potrivesc iarăși tot numai bețivilor pătimași, iar pentru aceasta știu și eu destul de bine, că muștrându-i bat toaca la urechea surdului. Dar vă spui vouă celor ce n'aveți tocmai patimă și vă mângăiați cu vorba că de ați întins vre o petrecere, asta e lucru rar, așa din Paște în Crăciun. Eu n'am nimic cu petrecerea, când se isprăvește cinstit și cu bine, eu am cu beția, fraților, cu beția, care vă perde mintea, și cu cât ești mai bogat și mai cinstit și cu nume, cu atâta să te ferești mai mult de beție, căci pe atât ai mai mult ce să perzi. Săracul n'are ce bogăție să mai piardă, nemernicul n'are ce cinste să și-o dea pe gârlă. Par'că numai odată s'a întâmplat în lume, că oameni cu stare au ajuns să moară în spitalele pentru săraci, după ce 'și-au cheltuit averea cu bețiile! Dar nu numai din beții ținute lanț, ci dintr'o singură beție au fost și sunt oameni, cari își perd averea și rămân săraci, ori își iau lumea în cap, ori se spânzură. S'a dus omul în târg și și-a vândut, bună oară, boii, și acum ori de bucurie că a luat un preț bun, ori că văzându-se cu atâtea bani, s'apucă de chef. Dintru început plătește numai aldămaș, apoi începe să facă cinste, și în urmă chef în lege. Ca din poveste se potrivesc pe acolo și niște lăutari, tocmai când îi ardea omului nostru să cânte. Și apoi cheful se lungește; prieteni se găsesc destui, și

noaptea e mare, și rachiul bun. Iar a doua zi, mai spre seară, când se trezește omul în grajdul vre unui han, încremenește când vede că numai are bani. Ori în beția lui neștiind ce mai face, i-a cheltuit pe toți, sau vre un hoț, cum se găsesc prin târguri, 'l a pândit și i-a furat basmaua cu banii din sân. Lucrul acesta s'a întâmplat de multe ori. Câte unul de rușine și de groază că se întoarce la nevastă fără boi și fără bani, și-a tăcut seamă singur și s'a spânzurat, alții 'și au zmintit mintea de au rămas neoameni, iar alții, mai tari de înger, au înghițit amarul, dar au pus jurământ să numai pue rachiul în gură cât vor trăi, și nu l-au mai pus.

Aceasta este numai o pildă dintre sutele și miile câte vi le-aș putea aduce. Dar ajunge una, căci toate sunt la fel, și apoi și voi, fraților, știți destule pățanii de acestea, fie de ale altora, fie de ale voastre, în cât vă îngroziți amintindu-vi-le și ziceți: Doamne ferește!

Și tot nu ne învățăm minte odată. Tot spre rău ne împinge păcatul și îndemnul diavolesc al beției. Cinste și laudă mare se cuvine celor ce 'și pot stăpâni pofta de a bea, și se feresc ca de foc de mrejele rachiului. De ocară însă și de rușine și robi ai sărăcii și ai boalelor sunt toți cei ce 'și au vândut sufletul diavolului pentru rachiul.

O, fraților iubiți, minte, minte ne trebuie ca să vedem păcatul și să fugim de el. Cei ce au pățit, au mai prins minte, și s'apropie de rachiul cu cutremur. Mâhnirea noastră e că nimeni nu vede primejdia, ca orbul, și s'aruncă în ea de-a dreptul. Iată, fraților, o vâltoare. Sare unul, sare altul în vâltoare, sar zece și o sută. De ce? Nu știu. Care cum vine pe mal, sare în apă. Te uiți la ei, și ți se par toți nebuni,

căci nu se uită nici înainte, nici înlături, nici înapoi, ci în fugă venind s'asvârl în vârtoare. E țipăt în apă, e vaet și blestem, căci mai toți se îneacă. Câte unul, care scapă, își face cruce și fuge jurându-se să nu se mai întoarcă înapoi. Dar cei ce vin mereu pe mal, n'aud nici țipetele celor din apă, nu-i văd nici luptându-se cu moartea, nimic, nimic, ci tot gândul lor e să se desbrace mai curând și să sară și ei acolo. N'ar fi și de răs și de plâns, fraților, o asemenea urmare, când ați vedea-o? Și vedeți, că această vârtoare este aevea între noi; e vârtoarea beției, în care zilnic se îneacă atât de mulți, și zilnic vin mereu alții și iar alții să se arunce într'ânsa. Ce perzare a minții traților! Și ce ciudată nebunie!

Intoarceți-vă, filor, întoarceți-vă de pe mal, și deschideți ochii și vedeți vârtoarea! Luptați-vă să scăpați din ghiarele Diavolului, ca să vă mântuiți viața cea de aici, și cea din lumea cealaltă! Amin.

M. P.

ISTORIA BISERICII OCCIDENTALE

DIN

EVUL MEDIU.

PRIMA PERIOADĂ

De la Carol cel Mare, până la Bonifaciu al VIII.

(800—1274).

(Urmare vezi *Biserica Ortodoxă Română*, anul al XXX-lea No. 2).

Discuțiunea lui Berengar asupra sf. Cini.

(1050—1059).

Berengar din Tours 'și formase o părere despre sf. Cină, care stă în contradicție cu teoria ce eră generalmente cunoscută și dominantă. El zicea: Este o transformare a elementelor într'o prezență a corpului lui Hristos, dar nici transformarea, nici prezența nu este substanțială. Prezența corpului este mai mult existența puterii sale în elemente și transformarea pâinei este aparența reală a acestei puteri în forma pâinei. Condițiunea, însă, a acestei puteri prezente nu este numai consacrațiunea, ci mai mult credința celui ce primește aceste elemente, fără această credință pâinea este un

semn, ce nu cuprinde nimic în el și n'are nici o putere. Astfel de învățătură răspândea Berengar prin școlarii săi dela Tours și Angers, fără a întâmpina contradicere, dar când o accentuă și într'o scrisoare provocatoare către Lanfranc, profesorul său, se ridică toată biserica contra lui.

Un sinod la Roma din 1050 'l condamnă, fără să'l fi ascultat. Un al doilea sinod la Vercelli, ținut în același an, înaintea căruia trebuia să se prezinte Berengar, dar n'a putut din cauza că fusese arestat, condamnă din nou învățătura lui.

Intre acestea, prin intervenirea și influența amicilor săi, Berengar, liberat fiind din închisoare, făcù cunoștință cu influentul legat papal, anume Hildebrand, care menționând doctrina simplă a Scripturii, cum că pâinea și vinul, în euharistie, sunt realmente corpul și sângele Domnului, luă o cale de mijloc între învățătura și concepțiunea dinamică a lui Berengar. Desaprobând fanatismul adversarilor acestuia, Hildebrand se mulțumì, la sinodul ținut la Tours în 1054, cu o declarațiune, însoțită de jurământ, a lui Berengar, că el nu neagă prezența lui Hristos în euharistie, ci din contră consideră elementele sfințite drept corpul și sângele Domnului. Incurajat prin aceasta și acuzat fiind într'una de eretic de adversarii săi, Berengar făcù în 1059 o călătorie la Roma, unde spera a dobândi câștig de cauză prin ajutorul lui Hildebrand.

Aci dete peste o opoziție puternică din partea adversarilor săi. În capul acestei opozițiuni se află pasionatul și gâlcevitorul cardinal Humbert. Berengar fù silit, la un sinod ținut la Roma, în 1059, să arunce scrierile sale în foc și să jure primirea unei confesiuni formulată de Humbert.

Intors în Francia, retractă jurământul și lepădă

prin urmare confesiunea pe care jurase și începuse să și apere din nou învățătura contra lui Lanfranc și alții.

Hildebrand, care în acest timp se făcuse papă (1079), se încercă, însă în zadar, ca să potoliască cearta, făcând pe Berengar să jure o formulă de credință, compusă de el în termeni moderați și în care se accentuă prezența corpului și a sângelui în euharistie. Dar partida contrară nu se sfîi d'a bănuși chiar ortodoxia papii, și astfel Hildebrand, pentru a nu-și vedea zădărnice planurile vieții sale printr'o dispută doctrinală, puțin esențială pentru dânsul, fu nevoit să ceară dela Berengar, la un al doilea sinod ținut la Roma în 1079, ca să subscrie o confesiune categorică, în care se accentuă în termeni clari și preciși transformarea substanțială a pâinei și vinului. Berengar avu ușurința să se raporte la discuțiunile particulare ce le avusese cu papa, dar fu apostrofat și i-se ordonă să îngenunche imediat și să ceară eretare, abjurând eroarea sa. Berengar, tremurând, se supuse și papa 'l liberă dându-i și o scrisoare de protecțiune, amenințându-l totdeodată de a nu mai începe cearta. Amărât de mahnire și încovoiat de bătrânețe, se retrase aproape de Tours, unde ducea o viață ascetică și izolată până la adânci bătrânețe, când încetă din viață, împăcat fiind cu biserica.

!Discuțiunile lui Anselm.

Pe baza realismului platonice, Anselm de Canterbury întemeie argumentul său ontologic despre existența lui Dumnezeu, adică că în minte este dată ideea ființei celei mai perfecte și că existența sa face parte din această perfecțiune.

Când Anselm prezentă lumii erudite acest argument, în scrierea sa *Monologium* și *Proslogium*, monahul

Gaunilo, care era aderent al realismului aristotelic, se ridică contra lui și dă pe față toate neajunsurile argumentului său. Scrierea lui Gaunilo este intitulată «*Liber pro insipiente*», pentru că Anselm zisese că și nebunul (insipiens) zicând în inima sa «Nu este Dumnezeu», (Psalmul 14, 1), dă prin aceasta probă despre existența ideii, și prin urmare și despre existența lui Dumnezeu. Anselm răspunse în *Apologeticus contra Gaunilorem*, și cearta se termină fără nici un rezultat.

Mult mai însemnată fu disputa lui Anselm cu nominalistul Roscelinus. Acesta declară că ideea despre Dumnezeu este numai o abstracțiune a rațiunii, de aceea cele trei persoane ale divinității nu puteau fi *una res* (ὀυσία), pentru că atunci ar fi trebuit ca toate să fie incarnate sau întrupate în Hristos. Anselm combătut în scrierea sa «*De fide trinitatis et de incarnatione verbi contra blasphemias Roscelini*», absurditatea argumentațiunii, justificând învățătura bisericească despre trinitate. În urmă un sinod, ținut la Soisson în 1092, condamnă pe Roscelin de trinitate.

Bernard de Claervaux († 1153). Era un bărbat de o însemnatate așa de extraordinară pentru timpul său, cum istoria lumii puțin cunoaște. Incurajat de aureola taumaturgiei, înzestrat cu o elocință care răpiă totul cu sine, el era protectorul și disciplinatorul papilor, împăciuitorul principilor, și răsbunătorul oricărei nedreptăți.

Umilința sa sinceră 'l determină ca să refuze orice grad de onoare. Entuziasmul său pentru ierarhie nu 'l împedică d'a biciui cu asprime abuzurile ei. Puterea și focul cuvântului său aprinse spiritele din întreaga Europă, determinându-le a întreprinde a doua cruciadă. El întoarse în sânul bisericii un însemnat număr de eretici și vizionari. Trăind în contemplațiune, rugăciune și studiu, Bernard domină epoca sa și luă

parte însemnată în toate mișcările timpului, prin consiliu, îndemnări și muștrări, punând ordine în biserică și între oameni. Direcțiunea sa teologică era mistica contemplativă practică, însoțită de un devotament sincer pentru învățătura sau dogmele bisericii. Și el combate ca și Abelard, dar numai în alt sens, principiul teologic al lui Anselm, pentru că idealul teologiei, pentru dânsul, nu era transformarea credinței în știință, prin mijlocul dialecticei, ci a fi luminat de credință pe calea sfințeniei. Bernard nu era un inamic al științei, cu toate acestea considera luptele dialectice ale lui Abelard, care destrugeau coloanele principale ale adevărilor mântuitoare, ca prăpastia teologiei și nimicirea oricărei puteri sfințitoare a credinții.

Adevărata teologie era, pentru dânsul, teologia inimii, întemeiată pe pietatea inimii, cultivată și grăbită prin rugăciune, renaștere internă și sfințire: « *Tantum Deus cognoscitur, quantum diligitur, — orando, facilius quam disputando et dignius Deus quaeritur et invenitur* ».

În disputa cu Abelard scrisese: *Tractatus de erroribus Petri Abelardi*. Între celelalte scrieri ale sale, cea mai însemnată este: « *De consideratione libri V* ». Cu iubirea unui amic, cu serioșitatea unui profesor și cu curajul și încrederea unui profet, arată Bernard, în această scriere, lui papa Eugeniu al III, datoriiile și pericolele înaltei sale pozițiuni. Profunditățile mistice sale le-a expus Bernard în comentarul asupra « *Cântărei Cântărilor* ». Alexandru al III îl canoniză, adică îl declară de sfânt la 1173, și Pius al VIII l-a primit în numărul învățătorilor mari ai bisericii latine: *Doctores ecclesiae*, adică Ambrosiu, Augustin, Ieronim și Grigoriu cel mare.

Impăcarea. Dorința tuturor de a aduce o împă-

care și chiar o înfrățire între dialectică și mistică găsi un sprijin puternic în școala mănăstirei a *Sancto Victore* în Paris, pe care o înființase Guillaume de Champeaux, după ce se retrăsese dinaintea lui Abelard.

Hugo a *Sancto Victore*, un amic al lui Bernard și un succesori spiritual al lui Anselm, onorat de contemporanii săi ca un *alter Augustinus* sau *Lingua Augustini*, fu adevăratul părinte al noiei direcțiuni mistico-speculativă. Vederea sa: *Tantum Deus cognoscitur, quantum diligitur. Tantum de veritate quique potest videre, quantum ipse est*» a fost urmărită de dânsul ca un ce sacru în toată viața sa. Ca cel mai profund cugetător al evului mediu, foarte încercat în știința timpului, plin de zel pentru propagarea ei, și însuflețit de sentimente nobile, Hugo influență mult și binefăcător asupra timpului său, deși fu răpit de moarte în floarea tinereților de pe terenul științei și al bisericii (1141).

Scrierea sa principală este: «*De sacramentis fidei christianae libri II*». Pe de altă parte și dialectica, în urma rătăcirii și căderii lui Abelard, luă o cale cât se poate mai apropiată de dogma bisericii, folosindu-se, după exemplul lui Augustin și Anselm, de producerea și bogăția elementelor mistice.

Intre scolasticii direcțiunei aceștea, cel mai distins este *Petrus Lombardus*, care fu mai întâiu profesor, apoi dela 1159 episcop la Paris, unde și încetă din viață la 1164. Și el ca și Hugo eră prieten intim al lui Bernard. In ceea ce privește afundarea spiritului în lucrurile divine și simțul pietății eră inferior lui Hugo, însă, în talentul dialectic 'i eră superior. Manualul său de dogmatică, intitulat: *Sententiarum libri IV*» i-a procurat titlul onorific: *Magister sententiarum*.

El însuși compară acest dar, adus pe altarul bisericii, cu obolul pe care 'l-a aruncat văduva în tezaurul templului; cartea, însă, dobândi o însemnătate imensă pentru teologia evului mediu, fu comentată în nenumărate rânduri și autorizată, bisericește, la conciliul *lateran* din 1215.

Diviziunea cărței se întemeiază pe cea adoptată de Augustin, împărțind toate obiectele cunoștințelor noastre în două clase: *lucruri* și *semne*. Lucrurile însăși se subdivid: în unele de care ne bucurăm, iar altele de care ne servim. Cele dintâiu ne fac fericiți, cele d'aldoilea contribuesc a ne face să dobândim fericire.

A se bucurà însemnează, după Lombardus, a se deda unui lucru pentru iubirea ce are cineva de acel lucru. Aceia care pot a se deda astfel sunt sau îngeri sau oameni.

A se servi de un lucru însemnează, zice Lombardus, a întrebuința acel lucru, pentru a obține lucrul de care voim a ne bucurà. Dar ființa, de care trebuie să ne bucurăm, este Dumnezeu-Trinitatea. Lumea este aceea de care trebuie să ne servim, pentru a ajunge la această veselie sau bucurare. Deci învățătura se împarte, în mod natural, în două părți: 1) Trinitatea, 2) lumea și raporturile ei cu Dumnezeu, (teologic și cosmologic). Semnele sunt sacramentele. În ceea ce privește metoda, Petrus Lombardus expune învățătura bisericii asupra fiecărui punct, o întemeiază pe citate scoase din sf. Scriptură și din părinții bisericești; după aceea adaogă dela sine câte-va vederi mai aprofundate asupra obiecțiunilor și părerilor contimporanilor, și în cele din urmă desleagă cestiunile prin autoritatea învățătorilor distinși ai bisericii, mai ales prin aceea a lui Augustin și prin argumente scoase din mintea omenească.

Alături cu Petru Lombardus, merită a fi amintit *Alanus ab insulis*. El dete învățământului teologic o formă și mai sistematică, silindu-se a introduce metoda demonstrațiunii matematice. Tendința lui continuă eră de a face un șir de axiome geometrice, întemeiate pe o singură teoremă. Orice fel de speculațiune, zicea Alanus, nu poate servi decât a prepara pentru credință. Pentru a converti pe necredincioși, păgâni, Mahomedani, nu trebuie să recurgă cineva la autoritatea învățaților creștini, ci la probele pe care le procură rațiunea, și probele acestea au să conducă la credință. Ajunsă o dată aici, rațiunea nu mai e în stare d'a face ceva; numai credința poate merge mai departe și ajunge la știință.

Alanus și făcuse studiile în mănăstirea Clervaux, sub conducerea lui Bernard, deveni mai târziu rector al universității din Paris, apoi episcop la Auxerre în departamentul Jonne, și în etate foarte înaintată se întoarse iarăși la Clervaux, unde încetă din viață la 1203. Numeroasele sale scrieri i deteră un supranume de Magnus, sau *doctor universitatis*. Intre scrierile sale, cea mai însemnată este: «*De fide catholica contra Waldenses, Albigenses, Iudeos et Paganos sive Mahometanos*».

Floarea Scolasticei.

Secolul al 13-lea.

În acest secol știința teologică a evului mediu atinge culmea punctului de înflorire. Studiul ei se află, de aci înainte, exclusiv în mânele *Dominicanilor* și *Franciscanilor*. Parisul rămase și în acest secol focarul scolasticii, care acum exclusese cu desăvârșire scolastica și și împrumutase încă de mult timp puterea

de viață dela mistică. Un nou impuls dobândi, însă, scolastica, prin studierea serioasă și sinceră a scrierilor lui Aristotele, pe care le primise dela centrele de știință ale Maurilor. Avuția imensă de forme a acestei filozofii, pe care învățații abia acum o cunoscă în toată întinderea ei, prin studierea în sorgintele ei însăși, ajunse la o dominațiune limitată în construcțiunea sistemelor de învățământ teologic-bisericesc, dându-i desvoltarea cea mai largă, precisă și subtilă. Invățătura bisericii, astfel cum se află, formă obiectul, iar filozofia lui Aristotele mijlocul examinărilor scolastice, care n'aveau nici decum trebuință de Sf. Scriptură. Cu toate acestea conștiința bisericii nu dispăruse încă că sf. Scriptură este unicul isvor de credință, ca și Sf. Tradițiune, și în secolul al 13-lea are și dânsa vestitorii săi, cari demonstrară în deajuns necesitatea că știința trebuie să se întoarcă la fântâna ei mântuitoare.

Scolasticii cei mai însemnați ai acestui secol sânt:

1) *Alexandru Halesius*, educat în mănăstirea Hales la Oxford. El studie la Paris teologia, și în acelaș timp și dreptul canonic. Cu toate intrigile numeroase, urzite contra lui, el reuși, după ce intrase în ordinul Franciscanilor, ca să obțină o catedră la Universitatea din Paris, unde dobândi supranumele de *doctor irrefragabilis, fons vitae*.

Alexandru Halesius a scris comentarii cu privire la Aristotele și la sentințele lui Petru Lombardus—*Summa Teologiae universae* libri IV. În această din urmă lucrare concedă filozofiei lui Aristotele o dominațiune nemărginită asupra formeii științifice, de aceea se poate numi cu drept cuvânt cel dintâi scolastic. De aci înainte metoda de a trata învățătura bisericească astfel deveni dominantă, și imitatorii lui

Halesius se numiră *Summiști*, după cum ai lui Lombardus fuseseră numiți *Sentențiar*.

2) *Albertus Magnus*, supranumit *alter Aristoteles*, fu profesor de teologie la Paris și Colonia. El fu succesiv provincial în ordinea Dominicanilor și episcop de Ratisbona (Regensburg). Cei din urmă ani ai vieții sale îi petrecu la Colonia, în singurătate, fapt ce-i dăde ocazie de a se ocupa foarte de aproape cu știința. Iși sfârși zilele în anul 1280.

Prin variatele și întinsele sale cunoștințe științifice, Albertus Magnus trece între cei dintâi oameni mari ai secolului al XIII-lea. Un singur bărbat îi dispută locul, dar numai în teologie. Acesta este *Tomas Aquinas*.

Operile sale (tipărite la Leyden în anul 1651) cuprind 21 de volume, cinci volume comentarii asupra lui Aristotel, trei volume comentarii asupra lui Lombardus, o *Summa teologiae* în două volume, și o mulțime de tratate asupra științelor naturale.

3) O adevărată podoabă a ordinii Franciscanilor este *Ioan Fidanza* născut în Toscana, supranumit Bonaventura. În anul 1253 deveni profesor de teologie în Paris, în aceeași zi în care și Tomas Aquinas se sui pe catedra Dominicanilor. În unire cu acesta, luptă cu succes contra atacurilor pornite din partea lui Guillaume. Drept recompensă a ostinelilor fu ales *general* al ordinii sale, și Grigoriu al X îl numi, la 1273, episcop cardinal de Ostia.

Acest papă dăde obligațiunea sau însărcinarea lui Bonaventura ca să ia parte la conciliul din *Lyon* în anul 1274, pentru reunirea bisericilor. Luă parte însemnată, și nu fără succes, în desbaterile sinodale; muri, însă, mai înainte de închiderea conciliului (1274). Câți-va ani mai în urmă fu canonizat, și Sixtus al

V-lea 'l puse în numărul învățătorilor bisericești, în anul 1573.

— Incă de pe când era tânăr, Alexandru Halesius îl numia învățătorul său: «*Verus Israelita, in quo Adam non peccasse videtur*». Direcțiunea sa, în partea ei principală, era mai mult practică, și știința lui dialectică era amestecată cu mistica.

— Scrierile lui sunt cuprinse în opt volume, și au fost adunate în 1588.

4) Cel mai puternic între toți scolastici este *Tomas Aquinas—Doctor Angelicus*. De origină din Calabria, el se făcu dominican, deveni discipolul lui Albertus Magnus, mai târziu profesor de teologie la Colonia, Paris și Roma, de unde se retrase în mănăstirea Dominicanilor, la Neapole. Grigoriu al X îl delegă și pe dânsul la conciliul din *Lyon*. După plecarea sa acolo, încetă din viață în mod subit pe calea către Lyon, fiind otrăvit, se zice, de Carol, regele Siciliei (1274). Și dânsul fu canonizat și declarat de învățător bisericesc.

— Tomas este fără îndoială cel mai profund și cel mai ager cugetător al secolului, și totdeodată cel mai iubit predicator al poporului—plin de entusiasm pentru învățătura bisericii și pentru filozofie.

— Scrierea sa principală «*Summa Teologiae*» este un model de tratare științifică a materiei dogmatice. A-fară de aceasta scrie un comentariu asupra lui Lombardus, un tratat apologetic contra Judeilor și Mahomedanilor: «*Summa fidei catholicae contra gentiles*», comentarii asupra scrierilor lui Aristotel, și o *catena aurea* asupra evangeliilor.

— Renumele și gloria ilustrului dominican, *Tomas Aquinas*, a excitat foarte mult timp gelozia Franciscanilor, dar în cele din urmă, putură și dânsii la

rându-le să se mândrească tot așa de mult cu *Ioan Duns Scotus*, originar din Northumberland. Se zice că studiile 'și-le-ar fi făcut sub conducerea lui Alexandru Halesiu. Iși dobândi, la Paris și Colonia, reputația de *Doctor subtilis*, și încetă din viață la 1308.

Franciscanii opuseră, și cu dreptul, autoritatea lui aceleia a lui *Tomas Aquinas*, căci dacă 'i este inferior în privința geniului speculativ, îl egalează prin puterea dialecticei și uneori 'i este superior în subtilitatea spiritului.

Dar chiar această subtilitate, unită cu obscuritatea limbajului, de care se servește, face cât se poate de anevoiasă citirea scrierilor sale.

Direcțiunea sau calea indicată de fiecare din acești doi mari învățători fu privită ca regulă de fiecare ordine și urmată cât se poate de aproape atât în privința formei, cât și a cuprinsului. Dominicanii se numiră de aci înainte *tomiști*, iar Franciscanii *scotiști*. Lupta se începù între unii și alții și deveni cu încetul așa de aprinsă, în cât fiecare ardeă de dorința de a face parte din una sau alta din aceste două ordine. În filozofie discuțiunea avea de obiect *universalialia*, și în această cestiune scotiștii reprezentau realismul lui Aristoteles, iar tomiștii pe acela al lui Platon.

În teologie Tomas și Dominicanii săi susțineau principiile lui Augustin în privința grației sau darului dumnezeesc, precum și toate dogmele ce se refer la această cestiune; pe când Scotus și Franciscanii săi adoptau doctrina semipelagiană, făcând o bună parte și libertății omenești în actul mântuirii.

Tomiștii concepeau învățătura despre rescumpărare mai mult în înțelesul ce 'i dăduse Anselm de Canterbury, atribuind meritului lui Hristos un preț ne-

sfârșit—*satisfactio superabundans*—care este de ajuns pentru mântuirea omului; pe când Scotiștii susțineau că meritul lui Hristos este îndestulător numai pentru că Dumnezeu îl consideră suficient—*acceptatio gratuita*.

În fine Franciscanii apărau cu tărie doctrina despre *immaculata conceptio* a sfinte fecioare, lucru ce pare a fi de înțeles din învățătura semipelagiană, pe când Dominicani, cari susțineau vederile lui Augustin în privința mântuirii, respingeau din toate puterile acea doctrină.

Rivalitatea aceasta, până la un punct oarecare, a fost folositoare, de oarece a dat naștere la discuțiuni serioase și aprofundate asupra unor puncte de doctrină din biserica occidentală, și împedcând pe de altă parte opiniunile prea radicale și exclusive, cu toate că prea adesea discuțiunea s'a pogorât la certuri ordinare.

Ca reformator al metodei scolastice e de notat *Raimund Lullus*. Zelul său pentru misiune îl silì să cugete serios cum ar putea găsi o metodă mai bună pentru demonstrarea adevărurilor mântuitoare. După multe și îndelungate străduințe reuși să descopere o astfel de metodă, după care, susținea el, mintea cea mai mărginită poate înțelege cu înlesnire adevărurile cele mai adânci, prin reprezentarea concretă a ideilor și prin a combinării lor prin litere și figuri. Lullus numea această metodă: «*ars magna sive generalis*» și i cercă puterea și folosul în discuțiunile cu Saracini. El însuși traduse în limba arabă lucrarea în care expusese acea metodă.

3) Între reprezentanții direcțiunii biblico-practice, cari fac, mai mult sau mai puțin, opozițiune scolastice, sunt mai însemnați:

1) *Robert Groshead*, profesor la Oxford, mai târ-

ziu episcop în Lincoln. Un prelat plin de o onestitate exemplară și de un caracter demn și deschis. El fu un reformator energic al Diecesei sale. Muri în 1253.

2) *Roger Baco*—doctor mirabilis,—scolar al lui Groshead și profesor la Oxford. El fu, fără îndoială, cel mai mare și cel mai versat erudit din tot evul mediu, cel mai profund cunoscător al limbei latine, grece, ebraice și arabe și cel mai ager propagator al științelor matematice, fizice, astronomice și chiar medicale.

El reprobă teologiei timpului său vederile exclusive, și, spre a înlătura pericolele ce ar fi rezultat de aci, recomandă, între altele, necesitatea studiului sfintei Scripturi în limbile originale. Pentru aceasta a trebuit însă, să petreacă o mare parte a vieții sale în închisoare, fiind acuzat de erezie.

Numai unul din contemporanii săi pare a fi cunoscut și admirat geniul lui, acesta fu papa Clemente al IV-lea, care, pe când se află ca legat în Anglia, 'l cunoscù și 'l liberă din închisoare.

Afară de aceștia, mai merită a fi menționați Robert de Sorbonne și Hugo a Sancta Caro, care recomandau din toate puterile citirea și studierea sf. Scripturi, procurând multora și mijloacele pentru acest scop.

(Va urmă).

B. M.

Note asupra Istoriei Bisericești a Românilor pentru Secolul al XIX-lea

(Urmare. Vezi «Biserica Ortodoxă Română», anul al XXIX-lea, No. 11).

Data	Luna
1865	Dec. 24

Arhieriei Filaret Scriban și Iosif Bobulescu trimet un protest Sinodului convocat în București în termenii următori: «Comme membres de droit du Synode en vertu de § 413 de Règlement Organique de Moldavie et en vertu de la loi Synodale voyant le Décret princier publié dans le Moniteur relatif à la convocation du Synode pour le premier Décembre courant, ayant attendu jusqu' au Sizieme jour du dit mois et ne voyant aucun ordre contraire, nous sommes partis pour aller à Bucarest.

Arivant à Tecouci nous avons été empêchés par la Préfecture d'aller en avant, et après la protestation que nous avons envoyée par le Télègramme No. 242 à Mr. le Ministre president, on nous a permis de continuer notre voyage, mais arrivant à Focchani nous avons été de nouveaux arrêté par la Préfecture et renvoyés sous escorte à Iassy. C'est pourquoi

Data	Luna

au nom de L'Eglise Orthodoxe Orientale, au nom des lois sus mentionnées et au nom des lois canoniques de l'Eglise qui en constituent le fondement, voyant aussi attaqué et l'article IX du Symbole de la foi chrétienne et menacée notre Eglise par de nouvelles lois, nous protestons de nouveaux la non canonicité du dit Synode et nous reclamons le retablissement des droits canoniques de l'Eglise. Soutenant en même temps et le protêste doné au Synode par Son Eminence l'Evêque d'Edessa Neofit Scriban». După acest protest dat Guvernului și Sinodului apoi tot acești trei arhieriei dresară un alt protest cătră Consulii puterilor Garante.

«Protêste donné à tous les Consuls Généraux des Puissances Garantes à Bucarest, par leurs Eminences Filaret Scriban Evêque de Stavropole et Iosef Bobulesco evêque de Sebastia. Exelence. Considerant que les capitulations des Principautés-Unies avec la Sublime Porte Ottomane sont mises par le Traite de Paris et par la Convention sous la garantie des Grandes Puissances de l'Europe; Considerant que par les dites Capitulations l'existence de l'Eglise Orthodoxe Orientale est assurée dans ces Principautés; considerant que par les nouvelles lois que le pouvoir civil a faites arbitrairement pour l'Eglise et pour le clergé roumain les droits canoniques qui constituent le fondement de notre Eglise sont abolis; Considerant que le Gouvernement a convoqué arbitrairement à Bucarest un Synode composé de ses creatures, nomées par lui dans leurs sanctions spirituelles contre les lois canoniques et qui par consequent sont des Pseudo-Evêques; Considerant que le Gouvernement a empêché de participer au Synode un grand nombre des evêques independants

Data	Luna
------	------

qui de droit sont membres du Synode, sous de differant pretextes dont l'absurdité a été poussée jusqu'au ridicule; Les sousignés évêques et membres de droit de Synode ont cru de leurs devoir de donner au dit Synode leur protêste, dont la traduction et ci-jointe. Basés sur les principes que chaque droit implique un devoir et que chaque garantie implique une obligation et une responsabilité, nous croyons que l'honorable consulat se conuinquera enfin, par ces iniquités que se passent dans l'Eglise roumaine, quel doit être le nombre des iniquités qui se passent en dehors de l'Eglise, et de quel nom peuvent elles être califiées. C'est pourquoi, au nom des puissances garentes en protestant contre toutes les nouvelles lois faites par le pouvoir civil pour l'Eglise et pour le clergé nous croyons aussi de notre devoir d'implorer l'intercession de l'honorable consulat pour rétablir les droits canoniques de notre Eglise et nous assurer aumoins ce qui a été respecté même aux temps des invasions des Tartares, la tranquillité de notre conscience, si les douleurs et les souffrances materielles de la nation roumaine ne sont pas encore proches de leur fin.

Veuillez agreer, Exelence l'expression de notre profond respect et de notre devouement. Filaret de Stavropole. Iosif Evêque de Sebatia. 1865 Decembrie 29 (In Biblioteca mea).

1865 Noem.

Apare un răspuns la Broșura publicată de N. Rosnovanu, intitulată «Apel la creștini». imprimată în Cernăuți, în care după ce se încearcă a se apăra actele săvârșite de Guvernul Cuza în afacerile Bisericești, secularizarea și numirea prin decret domnesc a episcopatului Român, constituirea Sinodului etc. apoi atacă

Data	Luna
------	------

1866

personal pe frații Scribănești, conchizind că toată nemulțămirea lor este că n'au putut ei să ajungă la episcopat și că din această cauză combat cu înverșunare măsurile luate de Guvern. (Vezi Apel la Creștini, în Biblioteca mea).

La acest an în 3 April a avut loc o mișcare anti-unistă în Iași, o intrigă rusască spre a provoca desfacerea Unirei Românilor, având în fruntea ei pe Mitropolitul Calinic al Moldovei și pe Rosnovanu zis Nunuța. După căderea lui Cuza spiritele din Moldova ațâțate de nemulțămiri locale și politice, ceea ce era natural ca să se întâmple, plănuiesc în taină răscularea poporului contra acestor nemulțămiri și proclamarea de Domn în persoana lui Rosnovanu. Majestatea sa actuală Carol I încă nu venise în țară. Era o stare anormală, aproape de anarhie. Domnia lui Cuza, ales la 1859 în Ianuar la 5 și 24 peste amândouă Principatele, prin activitatea și energia lui în reformele reclamate de timp și împrejurări au provocat natural nemulțămiri atât în societatea veche cât și între membrii Bisericeii. Apoi Cuza mai avea și păcatul ori calitatea timpului, nu prea era religios, a secularizat averile Monastirilor închinat, a restrâns multe din vechile prerogative ale Ierarhilor, a înființat Sinodul, ca control administrativ și judiciar al oamenilor Bisericești, a numit prin decret Regal Episcopi și Mitropoliți, fără a fi aleși și fără a avea binecuvântarea patriarhului și altele. Boerii desbrăcați de driturile și prerogativele recunoscute și de Regulamentul Organic, de miile de funcțiuni publice unde își căpătuiau pe feciorii și protejații lor, când Iașii era capitală; apoi dacă se mai adauge scăderea bănească ce a suferit realminte imobilele Iașului, atunci ne putem face icoana adevărată a acelor preten-

Data	Luna
------	------

țiuni aparente, dar nejustificate față de interesul general al țării, că nemulțămii se provoacă o mișcare revoluționară și anti-unistă. În cap am zis, eră Mitropolitul Calinic Miclescu, ce a fost un amic personal al lui Cuza, care l'a și rădicat la această demnitate prin un simplu decret. Așa fiind lucrurile, mișcarea începe din Mitropolie în Duminica Tomei. După serviciu Mitropolitul îmbrăcat în veșmintele sacerdotale pornește spre Palat urmat de o mulțime de popor și boeri, în față Mitropoliei sunt casele Rosnovanu, unde se ascunsese agenții principali și păziți de oameni armați. Scopul eră de a proclamă pe Rosnovanu Domn și pe mai mulți aderenți miniștri și funcționari ai Statului Moldovei, și atunci ruptura fiind făcută, cu voea poporului, s'ar fi zis, intervenea politica exterioară cu Rusia în frunte, reclama și respectarea Statului quo, ca singura dorință a populațiunei Moldovene.

Toate acestea se știau de Locotenența Domnească, care a lucrat cu multă prudență evitând vărsare de mult sânge românesc. Mitropolitul purtând crucea în mână pornește pe la 11 ore spre palat, sub pretext de a'și arată prin el poporul plângerile și nemulțămirea sale, și de a reclama aplicarea convenției dela Paris 1858. În Iași erau deja veniți din Locotenență D-nii Lascăr Catargiu și Neculai Goleșcu împreună cu D-l D. A. Sturza, carii căutau de a liniști poporul, fără vărsare de sânge. Văzând însă că revoluționarii tind a'și realiza scopul lor prin strigăte de urale și altele, a fost nevoie să scoate armata pe strade și a imprăștia mulțimea desordinată. Cu această ocazie au fost sacrificați câți-va dintre răsvrătitorii ordinei, iar Mitropolitul de teamă s'a șupurit în pivnița unui neguțitor din strada sfintei Vineri unde

Data	Luna
------	------

		<p>găsit de poliție, împuns încă și de o băionetă, a fost arestat și mutat în spitalul sf. Spiridon spre a fi căutat de lovitura ce suferise. După aceasta totul s'a restabilit, pentru că căpeteniile au fugit din oraș, iar Rosnovanu s'a oprit tocmai peste Prut, în Basarabia. Această imprudență a Mitropolitului și a nemulțamiților din Iași, vinovați de înaltă trădare, către patria comună, a fost uitată și nepedepsită prin mărinimia Majestății Sale Carol I, după venirea sa în țară în urma plebiscitului¹⁾.</p>
1866	Ian. 4	<p>Și Mitropolitul din Cipru îi răspunde să lucreze și cu experiență îndelungată îl va povățui.</p>
«	Feb. 18	<p>Sinodul Rusesc răspunde Patriarhului că-i necanonice ca un principe să numească pe Mitropoliți și episcopi, ca în numele lui să se preșadă Sinodul, iar nu în a lui Christos și conchide:... «Suntem încredințați că pentru aplanarea acestui conflict, prea piosul nostru Autocrator va ordona sau va fi și ordonat deja Ministrului său ca să îndemne pe Guvernul Moldovlahiei la conințelegeri priincioase și pacifice»... Combaterea amănunțită a Epistolei lui Cuza, pe care o trimesese Patriarhul în copie Sinodului, este concepută de însuși mitropolitul Petersburgului Isidor și este anexată la adresa Sinodului, trimisă Patriarhului. Modul combaterii este negarea autenției faptelor produse în epistola Domnitorului, negarea independenței noastre bisericesti și în fine că dacă în Rosia există un Primat, aceasta se cuvine celui mai vechiu în vârstă, după ucazul din 1721, când s'a introdus Sinodul în Rosia. Este aceasta o combatere! Voeste cu ori ce preț ca noi Românii să fim direct sub jurisdicția Constantinopolului și administrați chiar de ea de</p>

¹⁾ Vezi Expunerea situației Moldovei, Tipografia Națională 1866, în care sunt expuse toate tendințele răsvrătorilor cu ocazia acelei mișcări.

Data	Luna
------	------

1866	Apr. 6
------	--------

se poate, iar pentru Rosia Mitropolitul de Petersburg are altă logică și interpretă în alt mod canoanele adecă după interes. Nu e corectă această măsură, pentru că nu e generală.

Răspunde și Sinodul din Grecia liberă, și după ce vorbește în cestiune regretând faptul relatează că și Regele Greciei a dat ordinele sale reprezentanților săi din Principate de a insista pe lângă guvernul Român de a se aplană și pacifică lucrurile.

C. Erbiceanu.

(Va urmă).

LITERATURA BISERICEAȘĂ.

- 1). *Episcopia Strehăii și tradițiunea scaunului bănesc de acolo. Studiu istoric de Alex. Lăpădatu, București 1906.*
- 2). *Damaschin Episcopul și Dascălul, traducătorul cărților noastre de ritual de Alex. Lăpădatu, București 1906.*

A

D-l Alex. Lăpădatu, secretarul comisiunii monumentelor istorice și funcționar al Academiei Române, la secția documentelor vechi, e un cunoscător distins al trecutului nostru istoric și bisericesc. Tot ce publică domnia-sa din trecutul nostru e întemeiat pe documente și poate servi tuturor celor, cari vor să se ocupe cu chestiuni de asemenea natură. Și cum biserica în trecutul nostru a fost factorul principal în jurul căreia se concentra totul, tratarea chestiunilor bisericești din vechi interesează pe ori și cine, care dorește să cunoască rostul neamului și al țării! Terenul istoriei bisericii române e mai puțin explorat la noi, de cât ori și care altul și de aceea ori și ce chestiune pusă în discuțiune ne interesează, fiind că ne pune în cunoștință cu lucruri din vieța noastră de popor, încă necunoscute până aci.

I.

În anul 1904 am amintit în această revistă despre comunicarea făcută Academiei române de către d-l I. Bianu și anume că între anii 1673—1688 a existat în țara românească o episcopie a Strehăii. D-l Lăpădatu vine acum

și prin lucrarea amintită mai sus dezvoltă și completează această chestiune, așa că nu mai poate rămâne nici o îndoială despre existența acestei episcopii, de scurtă durată.

D-l Lăpădatu citează din hrisovul mare domnesc din 15 Aprilie 1673, prin care se așează birul preoților la vremea haraciului și unde Grigoraș Vodă Ghica, Domnul de atunci spune că a întocmit această așezare de bir, împreună cu toți Arhiepiscopii țării: «Cu cinstitul și preasfințitul părintele nostru chir Varlaam Mitropolitul țării, i chir Ștefan Episcopul Râmnicului, i chir Grigorie Episcopul Buzăului, i chir Daniil Episcopul Strehăii». Și deasemenea când într'un alt hrisov din 2 Martie 1674, Domnul țării românești, Gheorghe Vodă-Duca spune la rândul său, că s'a hotărât «să dea, numai într'un an o dată, la vremea haraciului, toți preoții birul lor drept, însă Episcopia Strehăii ughi 150»... Prin urmare reiese lămurit din aceste documente, cum că a existat această Episcopie cu reședința în mănăstirea Strehăii.

D-nul Lăpădatu ține să răspundă la o serioasă obiecțiune ce s'ar putea face și anume, că acel Episcop Daniil n'ar fi avut nici o jurisdicțiune bisericească și că ar fi fost numai un episcop titular cum sunt PP. SS. Arhiepiscopii de astăzi și cum au fost mulți streini în trecutul nostru. Câți arhiepiscopii și episcopi străini în trecut nu veniau în țările române și nu se mai întorceau de unde veniseră?.. Din mare considerațiune pentru arhieria lor erau așezați ca egumeni pe la diferite mănăstiri și erau numiți Vlădici, fără jurisdicțiune bisericească. Nu așa stă lucrul cu Daniil. Autoritatea lui arhieriască nu se mărginea numai între zidurile mănăstirii Strehaia, ci se întindea mai departe, peste un ținut destul de întins ca să poată alcătui o eparhie, care să fie numită cu acelaș titlu și în acelaș sir cu celelalte eparhii ale țării, pentru că Daniil nu îndeplinea și funcțiunea administrativă de egumen al mănăstirii, căci în acelaș timp în care el e menționat ca episcop al Strehăii, documentele menționează, deosebit, un *proegumen* al mănăstirii». Mai e în sfârșit și faptul, că dacă Strehaia n'ar fi avut jurisdicțiune bisericească, atunci n'ar fi fost impusă la birul

preoțesc întocmai ca și celelalte episcopii ale țării. Pe lângă aceasta mai intervine încă un element tot atât de important. S'a crezut dela început, că e bine să se comemoreze acest eveniment și printr'o pisanie. «Ce s'au scris cu cinstita porunca părintelui Varlaam (Mitropolitul), pă zid, în ciardac, la chiliile arhieresti». Pisania nu mai există, însă există pe la 1759, când egumenul de atunci al mănăstirii Theodosie «ca să fie întru știința tuturor precum s'au așezat această sfântă Episcopie» a transcris-o în poemelnicul ctitoricesc, ce a făcut în acel an.

În urmă D-nul Lăpădatu arată cine eră acel Daniil, Episcopul Strehăii și cât se întindea jurisdicțiunea lui episcopală. D-nul Bianu identificase pe acest Daniil cu «Daniil Mitropolitul, care a fost la Sofia», iar D-nul Iorga cu Daniil Andreian Panonianul, care a tradus «Indreptarea legii» din 1652 și pe care Canonul Bunea din Blaj 'l identificase cu Daniil, Episcop Ardealului prin părțile Făgărașului între 1654—56. D-nul Lăpădatu stabilește după inscripția dela Strehaea, că acel Daniil «a fost străin, din țara Moldovei». Și în adevăr că așa este, căci cu câțiva ani mai apoi, un zăpis moldovenesc din 1686 menționează pe un «arhiepiscop Daniil», care împreună cu Theodosie, fost mitropolit al Moldovei (1674) cumpără moșie «la capul târgului Focșani de sus». Acesta nu poate fi decât Daniil Episcopul Strehăii «din țara Moldovei», unde se va fi retras iarăși după încetarea de a mai fi Episcop în Țara românească. Cât privește teritoriul de jurisdicțiune al Episcopiei Strehăii, el trebuie să se fi întins asupra județului Mehedinți. D-nul Lăpădatu stabilește aceasta cu aproximație după birul preoțesc, pe care trebuiă să'l plătiască pe acele vremuri fiecare dintre eparhiile existente.

II.

După pisania amintită dela Strehaia se îndreptățește așezarea acestei episcopii la Strehaia pe temeiul tradiției locale, ce susține, că scaunul mai vechiu al Episcopiei de pe Olt, înainte de a se fi strămutat la Râmnic, a fost în Strehaia. În legătură cu aceasta, D-nul Lăpădatu caută să

lămuriască în partea II a acestei lucrări, *tradiția scaunului bănesc dela Strehaia*.

Matei Basarab, Domnul Țării Românești a zidit în anul 1644 și mănăstirea sfintei Troițe dela Strehaia și a înzestrat-o cu întinse și bogate proprietăți. Așa, prin hrisovul cel mare de danie din 1650 întărește mănăstirii Strehaia pe lângă moșia cu acelaș nume și satele Stângăcelele amândouă, din dos și din față, Bresnițele amândouă, de jos și de sus, Vlădășești, Coscodia și Busul. Toate aceste sate fuseseră cumpărate de Matei pentru a fi date acestei mănăstiri. Moșia Strehaia, la care Domnul mai adăogase jumătatea vămii târgului de acolo, fusese după cum spune hrisovul de danie «de moștenire dela moșii domniei mele». Cine erau acești moși ai lui Mateiu Vodă?

Constantin Vodă Cârnel într'un hrisov din 1654 spune, că Matei Vodă «știind cum a fost acest sat Strehaia dela moșii și dela părinții domniei lui», l'au cumpărat dela Jupân Constantin Postelnicul (Cantacuzino) și dela Jupân Vel Postelnic, ginerile Doamnei Ancuța, soția lui Nicolae Pătrașcu Vodă, cu 800 galbeni. În stăpânirea acestor doi boeri, n'a putut ajunge Strehaia decât prin zestre dela cele două fete ale lui Radu Vodă Șerban. Doamna Ancuța și sora sa Doamna Elena, soția lui Constantin Postelnicul Cantacuzino. Și în adevăr, un document din 1611, prin care Radu Vodă Mihnea dăruiește lui Ion Comisul satul Strehaia, spune că acest sat fusese al lui Șerban Vodă. Știm însă că acesta la moartea sa lăsase toate moșiile câte avusese despre partea maică-sa, Doamna Maria, fetelor sale Ancăi și Elenii. Ele întorcându-se în țară din îndelungata-le pribegie, au intrat de sigur în stăpânirea acestor moșii, recăștigând totdeodată și pe cele înstreinate, între care și Strehaia. Așa se face că această moșie a devenit prin zestre proprietatea Postelnicului Constantin Cantacuzino și nepotului său Istratie vel Postelnic, dela care a cumpărat-o Matei Basarab.

Prin urmare, pe la finele veacului al XVI-lea Strehaia eră proprietatea lui Radu Șerban dela maică-sa Doamna Maria și dela «părinții dumneaei». Acești părinți însă n'au fost alții decât vestiții boeri *Craiovești*, cari sunt în aceeași

vreme și moșii lui Mateiu Basarab, despre care el vorbește în hrisovul de danie din 1650. Pe de altă parte, întinsele proprietăți ale Craioveștilor au fost împărțite, la stângerea neamului lor în linie bărbătească între neamul lui Radu Șerban și neamul boerilor din Brâncoveni al lui Mateiu Basarab. Craioveștii au fost Bani ai Craiovei și au jucat un rol însemnat în istoria Țării Românești un veac întreg, între 1450 și 1550. Așezarea pe care au avut-o Craioveștii în Strehaia se arată a fi fost foarte veche și foarte temeinică. Și dacă Mateiu Basarab a reclădit mănăstirea cu o întocmire cu caracter domnesc, a făcut-o numai din evlavie pentru «moșii» săi Craiovești.

D-nul Lăpădatu discută apoi tradiția cu așezarea dela Strehaia înainte de Mateiu Basarab și despre al doilea scaun al Băniei Oltenie în Strehaia și ajunge la concluziunea, că e de admis, că în secolul al XV-lea, cei dintâi Bani ai Olteniei, după ce Severinul a căzut în mâinele Turcilor la începutul secolului al XVI-lea, au rezidat în Strehaia, înainte de a se așeza la Craiova. Și astfel s'a format tradiția despre Scaunul Băniei în Strehaia.

Cât privește despre scaunul episcopal mai vechiu în Strehaia de cât cel arătat mai sus și despre care aminteste tradiția, D-nul Lăpădatu spune următoarele. În a doua jumătate a secolului al XIV-lea, la 1370, cu prilejul reîntoarcerii Banatului Severinului în stăpânirea Românilor, s'a întemeiat în acele părți ale Olteniei noastre o Mitropolie cu reședința în Severin. Această Mitropolie n'a ținut însă nici măcar atâta, cât a ținut Bănia Severinului. Căci în urma lui Antim, cel dintâiu Mitropolit al Severinului, mărturiile istorice de până acum nu ne mai scot la iveală nici un arhieriu care să fi stat în fruntea vre unei organizațiuni bisericesti în părțile Banatului Olteniei noastre, până la începutul secolului al XVI-lea, când sub Radu cel Mare (1496—1508), se întemeiază Episcopia «Noului Severin» cu scaunul în Râmnic, de unde și numele mai comun de aceea a Râmnicului. Totuși precum s'a păstrat timpurilor următoare, amintirea scaunului Băniei celei vechi dela Severin și a așezării celei noi dela Craiova, asemenea s'a păstrat amintirea scaunului Mitropoliei celei vechi dela Severin și amintirea scaunului Episcopiei celei

nouă dela Râmnic. Și precum în mintea iscoditorilor și reconstitutorilor după vremuri ai trecutului nostru, continuitatea organizării politice a Olteniei (Bănia) nu erà pusă la îndoială, asemenea nu erà pusă la îndoială nici continuitatea organizării bisericești a Olteniei (Episcopia). Iată de ce, cu necesitate, a trebuit să se nască la rândul său și întrebarea: unde a fost scaunul Episcopiei Oltene înainte de a se așeza în Râmnic? S'a răspuns: la Strehai!

Acesta e în scurt cuprinsul lucrării D-nului Lăpădatu,— lucrare documentată și bine întocmită. D-nul Lăpădatu face neîncetat cercetări pe terenul istoriei Bisericii române,—e o specialitate iubită a domniei sale. Ai Bisericii nu-i pot fi de cât mulțumitori!

G...

(Va urma).

Oarecari reflexiuni asupra studiului despre pietate.

Deși în numerile precedente ale Revistei am încheiat studiul asupra pietăței, totuși am crezut necesar a face aceste ultime reflexiuni, adăogând și opiniunile unora din sfinții părinți și scriitori ai bisericii, cum și ale unor teologi din zilele noastre.

În studiul asupra pietăței am analizat cestiunea după noțiunea sub care pietatea se prezintă în scrierile Noului și Vechiului Testament și am expus-o dezvoltat în sensul învățătorei despre ea coprinsă în acele scrieri. Am insistat în deosebi, în toată examinarea și dezvoltarea ce am făcut, să arăt cum pietatea este concepută și definită în aceste scrieri; și am expus-o, atât după litera, cât și după spiritul textului acestor scrieri, pentru a obține noțiunea despre adevărata pietate, așa cum au înțeles-o și au definit-o scriitorii acestor sfinte și dumnezești isvoare dătătoare de viață.

Incepând cu scrierile Noului Testament, am arătat toate locurile în care se vorbește despre pietate și omul pios. Și, alături cu aceste locuri, am adăogat a pune în paralel toate locurile opuse, acelea în cari se arată tot ce poate fi contrariu pietăței, pentru a se vedea mai lămurit dreapta și adevărata învățatură despre pietate. Am ținut să clarificăm din toate punctele de privire cestiunea. Am ținut să arătăm acea învățatură despre pietate, care ni s'a transmis prin învățătura evanghelică dela însuși Domnul și sfinții săi Apostoli; căci numai El a descoperit oamenilor ce este și din ce constă adevărata pietate. El singur și sfinții săi Apostoli, nu numai ne au învățat adevărata pietate, dar prin exemplul

vieții lor, au fost pururea imagină vie și desăvârșită a pietății și religiozității ce trebuie să aibă tot omul aci pe pământ.

Am arătat cum Domnul și sfinții săi Apostoli ne-au învățat și modul cum trebuie să practicăm pietatea, pentru ca să putem fi adevărați următori ai Aceluia, care a fost pietatea, bunătatea, dreptatea și adevărul întrupat. Am arătat că Domnul și Apostolii ne au învățat încă chiar și modul cum putem dovedi că avem în adevăr cunoștința pietății și a religiozității, și avându-le le practicăm după spiritul lor cel adevărat și după voința cea sfântă a Aceluia ce le-a descoperit oamenilor.

În fine, cu scrierile Noului Testament, adică cu glasul autorizat al Domnului și al Apostolilor săi, am arătat că adevărata pietate, nu este decât aceea care reese din revelațiunea cea mântuitoare a învățătorei evanghelice. Am arătat cum singură această pietate este dreaptă, satisface rațiunea și înalță și nobilează sufletul și inima omului. Cu un cuvânt am dovedit că, *numai pietatea creștină este adevărata pietate*

Trecând după aceia la pietatea judaică, am examinat-o după litera și spiritul legii mozaice. Aci am arătat că deși legea mozaică și întreaga învățătură a Vechiului Testament, a avut alt punct de plecare, întru conceperea noțiunii despre pietate, dar în cele din urmă învățătura profeților, glasul dreptilor Legii celei vechi și chiar conștiința celor păcătoși, au terminat a se îndrumă către adevărata noțiune a pietății. Cu toții au recunoscut că adevărata pietate este aceea care apropie pe om de Dumnezeu cu iubire, cu inimă sinceră și curată, și îl face ca să fie și către semenii săi tot astfel. Am arătat în fine cum și aceștia s'au apropiat către adevărata pietate, acea coprinsă și descrisă de revelațiunea evanghelică.

Acesta a fost planul și pe aceste baze am făcut întregul studiu despre pietate.

Acum făcând ultimele reflexiuni asupra pietății, cred de folos a adăoga și oarecari aprecieri ale părinților și scriitorilor bisericesti. Vom arăta și modul cum o privesc teologii din zilele noastre.

*
* *

Părinții și scriitorii bisericești, în deosebi aceia cari au trăit în secolele primare ale Bisericei, mai nici unul nu s'au dat la descrieri sau tractări despre pietate. Despre noțiunea propriu zisă a pietății, cum și despre pietate în sensul cum o înțelegem și am expus'o, ei n'au vorbit decât întâmplător. Ei n'au făcut asupra ei decât numai simple aprecieri.

Cu toții inspirați și călăuziți de modul cum pietatea este concepută, privită și descrisă în scrierile Noului Testament, s'au mulțumit a respecta aceste aprecieri și a le reproduce întocmai în scrierile lor. Orizontul pietății pentru ei a fost mare. Ei nu l'au distins de acela al religiozității, și chiar al religiunii însăși. Pentru ei pietatea era confundată cu religiunea și dacă au fost unii, cari au voit a o deosebi, apoi toată această deosebire a constat întru aceia că pietatea au socotit-o că isvorăște din religiune și credință și această din urmă idee se vede că a dominat pre cei mai mulți.

Dar și astfel luat lucrul pentru ei, *religiune*, *pietate*, *religiozitate*, sunt termini și cuvinte sinonime. Pe toate le iau aproape în același înțeles, și mai totdeauna le confundă între ele. Dar și în această confundare, pietatea pe care noi o înțelegem și o deosebim de toate noțiunile cu cari s'ar putea confundă, o au și ei oarecum deosebită și cred că ea fiind un produs al credinței și isvorând din ea, nimeni nu o poate avea decât acela care are credința curată și adevărată în Dumnezeu. Numai credinciosul cel adevărat este cu adevărat pios.

Credința lor este că numai cel pătruns în adevăr de adevărata credință și iubire către Dumnezeu, numai acela poate săvârși pietatea; numai acela este pios și religios. Ei merg chiar mai departe. După a lor credință, numai acela ce are credința curată și iubire către Dumnezeu, numai acela este om bun, drept și temător de Dumnezeu. Numai acela este cu adevărat în toți pașii vieții sale și în toate faptele sale cu frică de Dumnezeu și rușine de oameni. Numai acela face cu adevărat binele; numai acela iubește pre aproapele. Numai acela este bun, blând și mi-

lostiv, și se aseamănă întru toate lui Dumnezeu, cel ce l'a făcut. Cu un cuvânt numai acela ce este pătruns de adevărata credință și iubire către Dumnezeu, și este în adevăr credincios și pios.

*
* *

Dintre vechii părinți și scriitori bisericești, aceia cari ne au dat oarecari definițiuni și au făcut reflexiuni asupra pietății, sunt în deosebi părinții și scriitorii latini. Aceștia, precum am văzut, au reprodus în această limbă, prin cuvântul *pietate* (*pietas*) cuvântul grecesc *evsevia* (εὐσεβεία).

Cele mai clasice aprecieri le găsim la Tertulian, Lactanțiu, fericitul Augustin și Grigorie cel mare, papă al Romei. Apoi, în secolele posterioare, foarte mulți, dintre scolastici au emis multe și diferite păreri, până ce teologii timpurilor moderne și predicatorii cei însemnați din veacurile trecute, au făcut tractate mari și foarte dezvoltate asupra pietății. Adese ori însă mai toți acești părinți și scriitori cad într'un alt păcat. Ei confundă pietatea cu devoțiunea. Alții o confundă cu cultul și cu practicele religioase. Alții iarăși cu binefacerea, cu milostenia și cu iubirea către aproapele. Prea puțini se ridică la principiul cel mare și fundamental al pietății: iubirea către Dumnezeu, și credința în El, din cari decurg toate. Este însă de observat că nici unul din ei nu uită a recunoaște că aci este tot punctul de plecare, toată baza și însăși pietatea. Această confundare o fac și scolastici și însuși teologii tuturor confesiunilor.

Iată câteva din reflexiunile vechilor scriitori și părinți bisericești:

Tertulian vorbind despre pietate zice: «Desăvârșirea pietății trebuie să fie așa fel, în cât ea, plecând din inimă, să se manifeste în afară»¹⁾.

Precum se vede, Tertulian consideră pietatea ca un sentiment intim de care credinciosul trebuie să fie pătruns. El cere, ca credinciosul să nu se mulțumească numai cu credința și pietatea internă pe care să o aibă în inima și cugetul său, dar cere, ca această pietate să fie așa de de-

¹⁾ Tertulian de cult. mulier.

săvârșită, încât să o manifeste în afară, adică să o dovedească prin semne văzute, prin fapte de pietate.

Sfântul Ciprian vorbind despre pietate zice: «Dumnezeu «nu judecă meritul oamenilor după arătarea din afară a «faptelor lor, ci după pietatea inimei lor»¹⁾.

Și sfântul Ciprian, puțin diferă de vederile și aprecierile lui Tertulian asupra pietății. Și el o consideră ca sentiment intern și curat al credinței și al iubirii de care trebuie să fie pătrunsă inima credinciosului; dar aceea ce reese din aprecierea sa, este că el leagă faptele cele pioase cu pietatea însăși. El pare că condamnă pe Farisei, cari făceau totul numai grație ostentațiunii, adică spre a fi văzuți și lăudați de oameni; iar cu inima și sufletul erau departe și străini de faptele ce săvârșiau. Ele nu proveneau din pietatea inimei.

Lactanțiu zice: «Intre toate lucrurile din lume nimic nu este mai distins și mai sublim ca religiunea, ca pietatea. Noi trebuie să o apărăm din toate puterile noastre»²⁾,

Sfântul Ambrosiu, episcopul Mediolanului (Milanul de astăzi) marele moralist al secolului al IV, vorbind despre pietate zice: «Virtutea pietății trebuie să ocupe primul loc, căci este temelia tuturor virtuților»³⁾.

Fericitul Augustin emite foarte multe aprecieri asupra pietății. În comentariul său asupra psalm. 32 zice: «Ce este «cultul datorit lui Dumnezeu, adică pietatea către El, dacă «nu iubirea ce o avem către El?»

Apoi în epistolele sale către Ianuarie adesea ori vorbind despre religiune, despre cult, despre pietate și religiozitate adesea ori se plânge că oamenii nu le iubesc și nu le dă adevărata însemnătate ce trebuie să le-o dea. Adesea ori zice: «Adevărata dreptate constă întru aceea de a iubi și a «respecta aceea ce este mai important și mai însemnat și «a iubi mai puțin, aceea ce este mai puțin însemnat și mai «puțin folositor»⁴⁾.

Grigoriu cel mare judecă pietatea după faptele pe care omul le face. Cu privire la aceasta el cere ca omul să fie

1) Ciprian cap. X.

2) Lactantiu lib. III, cap. 10.

3) Ambrosiu lib. IV de Abrah.

4) Augustin epist. 119 către Ianuarie.

sincer, drept și neprefăcut. El cere ca fie-care să se arate aceea ce este cu adevărat și să nu încrimineze pe nimeni. El zice: «Cea mai mare nedreptate este când un om este rău și pervers și cu toate acestea el se silește ca să arate că răi și perversi sunt alții, cari, dacă nu sunt curați și sfinți, cel puțin sunt mai puțin răi și imorali de cât el. Această faptă este cea mai mare impietate ¹⁾».

Tot în acest sens sunt și vederile scolasticilor între care aprecierile așa numitului St. Bernard, ocupă un loc foarte însemnat ²⁾.

Opiniunile predicatorilor și ale teologilor celor mai însemnați din zilele noastre asupra pietății se pot vedea în toate dicționarele biblice și teologice.

Aprecierile lor, atât cele în formă de discursuri, cât și cele în formă de explicări, definițiuni și tractate, cele mai bune, sunt acelea cari pleacă dela înțelesul pe care pietatea și religiozitatea îl are în scrierile Vechiului și Noului Testament.

Drag. Demetrescu.

¹⁾ Greg. cel mare cartea XII.

²⁾ Comp. St. Bern. lib. I de dilig.

REFLEXIUNI RELIGIOASE.

Să ni se permită de a descrie în câte-va cuvinte și starea religioasă a creștinului. Sfera Religiei este mult mai mare de cât sfera ori cărei alte științe, pentru că ideile ce constituiesc o știință să limitează la marginea acei științe, pe când ideile religioase, fiind mărețe și generice, le cuprinde în sfera ei adecă ideile constitutive ale ori-cărei științe. Deci orizontul Religiei este cu mult mai larg de cât a ori cărei cunoștințe omenești. Precum vederea Oceanului întrece prin extensiunea sa orizontele ori-cărei mări, tot așa și Religia față de celelalte științe, deși noi n'avem vederea așa de abilă de a cuprinde de o dată toată întinderea Oceanului. Religia aparține mai mult inimii de cât minții omului; presimțim adese înainte de a ști și adese acea presimțire nu ne înșală, mai ales când cineva este credincios. De aceea știința singură n'a pătruns și n'a explicat până în prezent toate legile naturei, în puterea cărora acest tot există și și continuă drumul său predestinat, fără ca mintea omului să priceapă pentru ce? Cunoștința ce o are omul este absolut limitată, având un orizont îngust; pe când dorința ardentă a omului, reclama inimii lui, sunt mult mai superioare și mai puternice și-i dau speranța adesea ceartă de obținerea acelor desiderate, pe când rezultatul cercetărilor noastre intelectuale, deși nobil și avântă tot mereu știința, sunt însă totdeauna limitate ca și natura omenească. Nu poate partea să cuprindă totul, pe când totul cuprinde partea. Religia cuprinzând teorii generale

pentru aceea se ating ea cu toate științele. Dacă noi Religiunea din cauza limitărei noastre, pentru că nu pricepem obiectul ei, o negăm, n'avem drept la aceasta pentru că partea nu are dreptul de a nega totul. Frunza nu poate să nege existența arborelui, pentru că nu'l pricepe, deși depinde el. Nu pot eu să neg pe Dumnezeu pentru că particip într-o cât-va la el prin natura mea psihică; există în internul sufletului meu o reclamă imperioasă că există Dumnezeu; altfel rămâne neînțeleasă viața intelectuală umană. Invățătura creștină este mult mai preferabilă cunoștințelor mărginite umane, pentru că numai unilateral este cercetată și privită de om, nu o cunoaște dar în totalitatea ei absolută. Noi trăim în legile naturei, dar nu le știm, nu le cunoaștem perfect și cu toate acestea credem ce ne învață Religia și atunci acea credință ține loc de știință. Adesea omul să îngâmfe de cantul cunoștințelor sale și i se dă numele de învățat, cu toate acestea el este conștient de lipsurile cunoștințelor sale, altfel n'ar fi putut să și adune atâtea cunoștinți. Aceste cunoștinți, toate mărginite, și deși omul se nevoește de a străbate tot mereu înainte pe calea necunoscutului, dar mintea îl refuză de a-l asculta, întâlnind tot întunec nestrăbătut înaintea sa, așa că mintea sa este închisă ca într'un labirint. După cum mă nasc nimica știind, și trăesc mereu adunând cunoștințe, la urma urmei mă aleg cu frânturi și cunoștinți parțiale, dar cu nimica cunoscut absolut și sigur. Mor tot ignorant însă mai conștiu de ignoranța mea, de cât atunci când m'am născut. Năzuința omului de a ști tot, este nedreaptă și imposibilă, pentru că este mărginit, este o parte, iar ceia ce'l încunjură este un tot mai presus de sfera sa. Apoi îndrăzneala omului pretins cult de a arunca aceea ce nu pricepe, făcându-și o fală prin acea disprețuire, este o greșală enormă, pentru că este inconsecventă cu sine. De ce nu renunță atunci și la inteligența sa, la voia sa, la ființa sa, pe care nu le pricepe? Adesea ținem în mâinile noastre lucruri pe care nu le pricepem și ne servim de ele, pentru că așa ne-am deprins. Eu scriind mărturisesc mărginirea naturei omenești, pentru că doresc din suflet să străbat ceva mai înainte de cât este cunoscut, dar mi-i imposibil. Dorința mea este cotropită de natura mea mărginită. Sf

Grigore Teologul a fost întrebă de un amic, să-i facă cunoscut și lui pe Dumnezeu: El a răspuns: *Acum a trecut peste măgura de pe vârful muntelui. Dacă mă grăbeai ceva mai înainte 'L puteai vedeà.* Cu alte cuvinte, când măgura va dispărea (marginea noastră) atunci 'L vom privi față în față. Că este un ce real, cel care a pus totul în ordine și administrează totul după legi prestabilite, de aceasta nu se îndoeste de cât nebunul. Dar cine este și cum este acel necunoscut n'o știm și nu vom ști-o aceasta până când vom fi în situația actuală. De ce dar să face atâta reclamă în omenire de știință multă și vastă, când mai nimic în realitate nu știm. Este foarte mic buchetul cunoștințelor pozitive omenești. Prin urmare tot Religia este învățătura care ne dă răspunsurile și deslegările cele mai potrivite naturei și desideratelor inimii noastre. Când vorbim de Religie înțelegem religia Creștină, cu doctrina sa perfectă. Aceasta a adus în lumea creștină civilizația și dezvoltarea omenirii. Religia creștină numai, satisface cerințele și desideratele interne ale sufletului omenească. Prin știință numai, omul rămâne tot în nedumerire, tot nesatisfăcut, când însă știința ia de ajutoră Religia în deslegarea cestiunelor ce transced limitele minții noastre, atunci Religia dă răspuns pozitiv nedumeririlor sale, produce liniște și satisfacere minții și-i arată calea sigură pe care trebuie a merge în durata vieții sale tot omul. Numai unirea Religiei cu știința poate procura pacea lumii, liniștea conștiinței și fericirea omenirii. Această dualitate răspunde dualității naturei noastre, care-i mărginită pe acest pământ.

C. E.

DIN LITERATURA PATRISTICĂ.

Apărătorii creștinismului.

Invățătura creștină cu toată sublimitatea ei și cu toate bunurile pe care le aducea pentru ridicarea omenirii decăzute, n'a putut străbate totuși cu ușurință în lume. Îndărătnicia omenească a întrebuițat toată rezistența și a uzat de toate mijloacele spre a înlătură bunul ce i se oferia. Imaginația bolnăvicioasă a acestei lumi inventă tot ce se poate închipui ca pe de o parte să înjosească religiunea creștină, iar pe de alta s'o lipsească de forța propoveditorilor ei. Dar nici acuzațiunile și nici armele distrugătoare întrebuițate de păgâni n'au putut sdrobî aceea ce nu se putea sdrobî, așa că în cele din urmă inimizii au trebuit să-și plece genunchii și să se închine la aceea ce, în neștiința și orgoliul lor, atacase și insultase.

Luptă mare fu întreprinsă de filozofi contra creștinismului. Scopul acestei lupte eră ca să înjosească legea creștină. Spre ajungerea acestui scop armele filozofiei păgâne nu cunosc nici o margine și în disprețul celor mai elementare regule ale legii omenești, filozofii prezintă creștinismul sub o formă ce le convenia și în colori ce nu făceau onoare rațiunii omenești. Pentru orgolioșii filozofi creștinismul nu

eră decât o religiune ce degradează pe om și care spre a se menține și răspândi uză de fanatism. În întreaga sa concepție religia creștină eră arătată de filozofi ca o înghebare ce nu poate rezistă unei cercetări filozofice și științifice. Și dacă religiunea creștină eră astfel prezentată, lesne se înțelege cum eră considerat autorul ei, Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos: un om pervers, care pentru a'și face aderenți întrebuițase înșălăciunea. Pe această cale mergând Iisus Hristos putuse adună în jurul său oameni simpli și lesne crezători, săraci, ignoranți, femei și sclavi, cari în orbirea lor merg până a se închină unui om crucificat. O așa religiune, ziceau ei, și cu așa a lepți, nu merită din partea oamenilor înțelepți, a oamenilor de știință și de guvernământ nici o cercetare prealabilă; cel mult statul poate și este în drept să ia măsuri represive, ca nu cumva prin indeferență sau negligență să-și primejduiască siguranța sa. Și este de mirare că chiar învățați ca Tacit, care totdeauna se arată răzbunătorul legii și al virtuții ultragiutate, nu găsește decât cuvinte de dispreț contra creștinilor. Învățatului 'i eră suficient să audă că e vorba de creștini, pentru ca să se bucure cu ceata nepricepuților când aude că un dement ca Neron persecută și omoară pe creștini, inventând chinurile cele mai amare. Acest exemplu cu Tacit ar fi indeajuns spre a convinge și pe cei mai necredincioși despre ce poate răutatea când este pusă în acțiune de ambițiunea firii omenești. În adevăr, creștinismul nu conținea nimic ce ar fi meritat dispreț și tratament barbar, și cu toate acestea în orgoliul său învățatul nici nu caută a cerceta ce este noua doctrină, ci se mulțamește a se alipi la vederile vulgului și simte plăcere când aude că sângele nevinovat curge spre delectarea celor fără de minte. Și astfel de judecată eră judecata unui învățat!!

Dar nu numai acest exemplu trist pune în evidență nepriceperea învățaților păgâni. Oameni de stat dela cari se pretindea pricepere și prevedere apucă aceeași cale. Nu voiu cită decât pe Pliniu, proconsul al Bitiniei, care nu vedeă în creștinism decât o superstiție fanatică și care făcea rușine imperiului: *Nihil aliud inveni quam superstitionem pravam et immodicam.*

Mai rău și mai cu furie creștinismul este atacat de Cels, epicurian, în scrierea sa *λόγος ἀληθείας*, pe care noi n'o avem, dar despre care știm din cele «opt cărți contra lui Cels» scrise de Origen contra acestui inamic al creștinismului. Din cele ce se vede la Origen scrierea lui Cels nu este decât un pamflet mai mult eșit din pana pusă în serviciul unei minți bolnăvicioase. Tema urmărită de Cels este aceeași de care am vorbit mai sus, numai că el merge până acolo, până unde nu se mai poate trece în injuriile ce le aduce legii creștine. Pentru el creștinismul este o fabulă absurdă, o întortochiare de aberațiuni, nedemnă de un om care se respectă. Cu el începe acea vulgară acuzațiune adusă creștinismului, că cere credință fără de nici o cercetare și că el nu poate găsi aderenți decât printre oamenii fără inteligență, fără judecată, temei, copii și sclavi. Fără a putea aduce o singură dovadă, păgânul își face datoria, potrivit scopului ce și propusese, chiar cu rizicul de a se prezenta lumii cu afirmațiuni pe care nu le putea proba, el care în numele rațiunii ofensate de creștinism, cerea să fie crezut fără a i se cerceta neadevărurile ce spunea. Și a trebuit să vină tot creștinii ca să restabilească legile judecării omenești și să dea acestor învățați orgolioși dovada modului prin care trebuie să se judece faptele omenești.

Scopul apărătorilor creștinismului este, cum se vede din scrierile ce ne-au rămas dela ei, ca să apere creștinismul, arătând păgânilor și tuturor contrariilor, că este o învățătură care n'aduce nici un prejudiciu ordinii din Stat, că nu merită nici una din acuzațiile ce i se aduc și că învățăturile creștine complectează aceea ce rațiunea prin ea însăși nu poate dobândi. Atacat de filozofii păgâni ca o religie barbară, apărătorii creștinismului arată că asupra unor adevăruri din creștinism și învățații păgâni aveau aceleași doctrine, deși confuze și necomplete. Asemănarea aceasta se datorește darului divin dat de Dumnezeu în actul creării omului. Iar dacă acum legea creștină vine să clarifice și să determine în mod categoric învățăturile despre Dumnezeu, despre nemurirea sufletului, despre legea morală și sancțiunea sa în viața de după moarte, păgânii în loc de a se revoltă, ar trebui să se bucure și să dea toată

atențiunea unei doctrine, care în privința aceasta, nu contrazice vederile școalelor filozofice spiritualiste. Dumnezeu în marea sa dragoste pentru lume i-a venit în ajutor și prin judei a redeșteptat pe păgâni, iar acum prin creștinism a adus mântuirea pentru toată lumea. Apărătorii creștinismului încă dela început arată partea ce se cuvine rațiunii omenești și darul supranatural ce s'a dat omului prin revelațiune divină.

Răspunsul ce dau acuzațiunilor tăcute de păgâni.

Păgânii acuzau pe creștini că sunt atei, că propoveduesc o doctrină prin care ating și violează legile Statului, că sunt vinovați de lèse-majestate și în purtarea lor se fac culpabili de immoralitate. Cele mai grele acuzațiuni erau îndreptate contra creștinilor: infanticid, antropofagie, incest etc. Atenagora, după cele ce găsim la Eusebiu în Istoria bisericească V. 1, 4, spune cum creștinii erau acuzați de următoarele trei invinuiți: Τρία ἐπισημίζουσιν ἡμῖν ἐγκλήματα ἀθεότητα, Θυέστεια δεῖπνα, οἰδιπυδεῖους μίξεις. Acuzatorii aruncau acuzațiile fără a cită fapte precise, fără a se raporta la date și la mărturii. Ei se rezemau pe autoritatea personală și pe ura ce ușor o puteau deșteptă și întrețineă între păgâni prin acuzațiunile lor. La aceste acuzații vagi, apărătorii creștinilor referindu-se, cereau dela acuzatori dovada afirmațiunilor lor și în acelaș timp arătau prin cele ce creștinii învață și lucrează că nu sunt vinovați cu nimic. Este o eroare mare, zic apărătorii creștinilor, acuzațiunea adusă acestora că sunt atei. Supunerea la legile împărăției, ascultarea de împărat sunt dovezi certe că adepții legii creștine nu sunt vinovați nici de nesupunere la legile împărăției. Faptul că nu adoră pe zei și nu se supun la aducerea de sacrificii zeilor și împăratului, departe de a dovedi că creștinii n'au Dumnezeu, arată clar că ei înțeleg pe Dumnezeu și numai acestuia se cuvine a se închină. A adoră pe oameni pe cari imaginația omenească i-a transformat în zei, nu este lucru înțelept. Filozofii, cari pun atâtă preț pe rațiune trebuie să fie drepți și să recunoască că faptele păgânilor înjosesc pe om și darul său de a judecă.

De immoralitate iarăși nu pot acuza cu dreptate pe creștini. Intre creștini sunt toți oameni buni, blânzi, drepti și virtuoși, cari pentru ei și pentru stat sunt o podoabă, iar nu oameni cari merită a fi acuzați. Curăția moravurilor creștine ar trebui să fie pildă pentru păgâni a căror viață zilnică este plină de viții și immoralități. Iar dacă s'ar afla printre creștini oameni, cari prin graiu sau prin fapt, ar lucra contra siguranței statului, sau cari prin purtarea lor s'ar face vinovați de immoralitate, autoritatea din stat n'are decât să deschidă cercetare judecătorească contra lor. Și de va găsi astfel de vinovați, să și primească plata vinovăției lor după legile împărăției; iar dacă totul se reduce la acuzații vagi, să nu îndrepte acuzații și persecuții contra unor oameni nevinovați, dacă zic că se respectă pe ei și daturile cu cari sunt înzestrați. Numai pentru că sunt creștini nu este un temei a se persecuta oameni nevinovați.

Este regretabil că nu ni s'au păstrat scrierile lui Quadratus (125 sau 126), ale lui Ariston (135—165), ale lui Rhodon (înainte de 127), ale lui Miltiade (cătră 150), ale lui Apolinarie dela Ierapole (160—176) și ale lui Meliton (175—180). Avem însă alte scrieri apologetice, care ne pun în măsură a cunoaște modul inteligent cu care apărătorii creștinismului știu să răspundă diferitelor atacuri. Așa avem «Apologia cătră Antonin Piul» dela Aristide (136—161); «Cele două apologii» ale lui Iustin Filozoful și Martirul, prima din 150—155 și a doua din 150—160; apoi tot dela el «Dialogul cu judeul Trifon» probabil înainte de 161; *πρὸς Ἑλληνας* a lui Tațian din anul 165; *πρεσβεία περὶ χριστιανῶν* a lui Atenagora din 176—178 și despre învierea morților; scrierea cătră Autolic din 169—182 a lui Teofil al Antiohiei; epistola cătră Diognet (din sec. II); Octaviu din 180 al lui Minuciu Felix; Apologeticul din 197 al lui Tertulian; în fine *διασυρμὸς τῶν ἔξω φιλοσόφων* al lui Hermia.

Voiu expune cuprinsul pe scurt al scrierilor amintite.

■ ■ Apologia lui Aristide cătră Antonin Piul.

Autorul acestei apologii dovedește că numai creștinii au ideea adevărată despre Dumnezeu. În probarea ideii de Dumnezeu Aristide pleacă mai întâi dela natură, care re-

clamă un creator. Ca să se vadă bunătatea și superioritatea religiei creștine, apărătorul invită pe împărat să cerceteze și să compare religiunile barbarilor, elenilor, judeilor cu creștinismul. Barbarii au ca zei elementele naturii, ca bunăoară pământul, apa, focul, vântul, soarele. Elenii au zei cu pasiuni și slăbiciuni omenești. Iudeii cred într-un Dumnezeu, dar se închină mai mult la îngeri. Singuri creștinii au adevărata idee de Dumnezeu și în viața lor zilnică dovedesc această credință. Aristide arată în culori vii frumuseța și bunătatea vieții creștine.

(Va urmă).

Boroianu.

CUVÂNTARE PANIGIRICĂ

*în ziua de 29 Iunie pentru lauda sfinților apostoli
Petru și Pavel.*

I.

„Iar ei (apostolii) eșind, au propoveduit pretutindenea, Domnul împreună lucrând și adevărind cuvântul prin semnele ce urmau“. (Marcu 16, 20).

Fraților!

Mântuitorul nostru Iisus Hristos, zidind a sa sfântă Biserică a bine-voit a o lăsa întru ocârmuirea apostolilor săi, pe cari îi alesese și îi îmbrăcase cu putere de sus. Dar în timpul cât a petrecut Domnul cu apostolii săi pe pământ, le-a arătat lor învățătura evangelică, și le-a vestit cele ce erau să li se întâmple, întărindu-i pe ei ca să nu se teamă de cei ceucid trupul. Multe au pătimit sfinții apostoli, în deosebi după înălțarea Domnului la ceruri, și multe piedici au întâmpinat ei, în propoveduirea poruncilor Mântuitorului. Tari în credință, gata a înfrunța ori ce primejdie, hotărâți a suferi chinuri de tot felul, sfinții apostoli purtară Biserica lui Hristos ca pe o corabie prin luciul apelor, pline de valuri întărătate, eșind totdeauna biruitori spre limanul fericirii.

Înainte împăraților nu s'au temut a dà răspunsul cu tărie; înainte învățaților au propoveduit pe Iisus cel răs-

tignit, fără sfială și cu destulă putere. Pentru aceea dușmanii de odinioară ai crucei, se grăbeau acum să aducă laude celui Prea Înalt, îmbrăcându-se cu haina strălucită a sfântului botez. Sfinții apostoli propoveduiră în lume învățături noi, au adus temeinice schimbări în obiceiuri, îndreptară lumea spre lumina cunoștinței, și se luptară prin graiu cu puternicii lumii.

Dar cine au fost sfinții apostoli? Oare au fost ei de neam mare și bogați în aur și argint? Au fost ei purtători de săbii și iuți în luptă cu dușmanii? Au uimit pe oameni prin hainele lor de mătase cusute cu aur? Au înspăimântat lumea cu ferul și tăria armelor? Au purtat biruința cu meșteșugul retoricesc și al filozofiei acestei lumi? Au prins lumea ca cu o undiță, prin mesele cele bogate, în palatele lor cele strălucite? Nu, nimic din toate acestea! Departe au fost de dânșii toate aceste căi de cucerire. Ei erau săraci, și nu aveau nici traistă, nici toiag, nici pungă și nici vr'o avuție pământească. *Cerul erà acoperământul lor și pământul așternutul pe care se odihneau.*

Nu se îngrijeau sfinții apostoli de ziua de mâne, căci știau că Părintele cel ceresc, poartă grijă de paserile cerului, de vietățile pământului, de peștii mărilor, și că nici un fir de păr nu se clătește fără a sa bună voință. Știau că această economie dumnezeiască, cu părinteasca purtare de grijă, îi va umbri și pe ei, ca pe unii ce se ostenesc întru luminarea lumii. Pretutindenea purtau Evangelia lui Hristos, învățând și botezând pe toate limbile în numele sfintei Treimi. Iar acei ce nu iubeau poruncile dumnezeiești, porneau prigoniri în contra sfinților apostoli, urmăreau cu dușmănie toate căile lor, pentru a întări ura, și a smulge din rădăcini grâul semănat de dânșii. Discipulii Domnului însă, nu răspundeau la acestea de cât cu blândețea, răbdarea și iubirea de aproapele. Toate acestea le-au învățat ei dela Domnul și Stăpânul lor Iisus Hristos, care se rugase pentru răstignitorii săi, ca Părintele ceresc să nu le socotească lor păcatul acesta.

Domnul îi trimite pe ei ca pe niște oi în mijlocul lupilor și le arată suferințele ce aveau să îndure pentru numele lui. Ei împliniră cu supunere toate poruncile lui Hristos, și nu au vânat cu aceasta nici mărire lumească, nici

bogație, nici laude dela oameni, și nici ranguri înalte. Toți 'și au dat sfârșitul în munci din partea tiranilor, lăudând și binecuvântând pe Domnul că s'au învrednicit a merge până la sfârșit, pe calea cea bună arătată lor de Dumnezeuzeusul Invățător. Cei ce ascultau pe apostoli primeau binecuvântarea lor; iar ce ce se lepădau de a lor învățătură, cu blândețe îi mustrau pe ei, așteptând și după aceea întoarcerea lor spre lumina cea vie.

Astăzi, *Fraților*, sfânta noastră Biserică Ortodoxă, ne pune înainte pentru a-i sărbători cu laude și cu cântări, pe doi dintre apostolii lui Hristos. Unul din aceștia este *Petru* din numărul celor 12 apostoli; iar al doilea este *Pavel*, care de și nu este în numărul celor 12, cu toate acestea tot dela Hristos a primit a sa chemare apostolică. Biserica ni'i dă pe acești doi stâlpi ai săi, ca pildă vie și strălucitoare, pentru a cinsti cu vrednicie sfânta lor amintire.

Iar voi, întru tot lăudașilor apostoli Petru și Pavel, ca unii ce ați bine grăit a lui Hristos învățătură, apoi acum vă odihniți în lumina cea cerească, dată vouă de acela pe care l'ați propoveduit, îngăduiți-mi mie să vă bine vestesc înaintea credincioșilor ce așteaptă cuvântul mângăerei. Dați-mi mie putere să port sarcina ce'mi am luat asupra'mi, și să arăt cu destoinicie acestor frați ai mei, faptele voastre cele strălucitoare, pe care voi le-ați săvârșit întru prea mărirea numelui lui Hristos. Dăruiți-mi mie cheea cea adevărată, cu care se pot deschide inimile cele nevinovate ca și acestea să primească cele ce voi grăi despre a voastră lucrare apostolică. Iar cele ce îi pșesc graiului meu, împliniți voi cu sfințenia voastră, pe care ați dobândit-o dela Domnul cel ce v'a chemat la propovăduire.

Acum vă rog și pe voi, drept măritorilor creștini, ca să depărtați pentru puțin timp grijile cele lumești, și în liniște să puteți ascultă cele ce au săvârșit sfinții și întru tot lăudașii apostoli, la a căror sărbătoare ne-am adunat în casa lui Dumnezeu. Iar eu cele ce vă voi arăta, din sfintele scripturi le voi scoate ca dintr'o fântână cu apă răcoritoare.

II.

Fraților!

a). Doi sunt sfinții apostoli pe cari îi laudăm astăzi cu bună cuviință: Petru cel mai bătrân între apostoli, și Pavel cel ce s'a luptat cu puternicii neamurilor. Pentru mai bună înțelegere a faptelor lor strălucite, eu voi vorbi în deosebi despre fie-care din ei.

Sfântul Petru se numea *Simon* mai nainte de a fi apostol ¹⁾. El erà Evreu de neam, din seminția lui *Naftali* (נַפְתָּלִי), locuitor în Galileia și adică în micul orașel *Vitsaida*, de lângă lacul Genisaret din Palestina ²⁾. Orașelul acesa erà cunoscut prin liniștea ce domnea într'însul; locuitorii lui erau oameni cinstiți, pașnici, și se îndeletniceau cu lucrul mânelor. Tatăl sfântului Petru se chema *Iona* ³⁾; el mai aveà un fiu anume Andrei, cel întâiu chemat de Hristos la apostolat. Amândoi frații Petru și Andreiu, erau pescari pe marginea lacului Genisaret. Sfântul Petru crescând cu vârsta și cu înțelepciunea, își alese sieși de soție pe una din ficele orașului Capernaum, așezat nu departe de Vitsaida. Mireasa sa erà cunoscută printre cei de neamul ei, ca o fică crescută în frica lui Dumnezeu și cu iubire de săraci. Căsătorindu-se cu această tânără mlădiță a neamului lui Israil, Petru se mută la socrii săi, niște bătrâni îmbrăcați iarăși în haina faptelor bune ⁴⁾. Acum Petru prin blândețea și înțelepciunea lui fù iubit nu numai de socrii săi, dar și de tot neamul în mijlocul căruia se adăpostea. Soția lui îl petrecea în multe călătorii, ajutându'l cu a ei iscusință și pricepere. Din această căsătorie s'a născut un fiu și o fică.

În orașul Capernaum care se află pe malurile lacului Genisaret, și aproape de cursul Iordanului, Petru muncea în meseria lui de pescar. În această meserie îl ajuta și fratele său Andrei, care venise și el lângă Petru. Sfântul Ioan Hrisostom, învață că Petru erà mai mare cu vârsta de cât Andrei, și chiar cel mai în vârstă dintre toți apostolii; pentru aceea, nu numai apostolii, dar cu deosebire Andrei 'i da fratelui său cuvenita cinste. Mrejele lor

¹⁾ Fapt. Ap. 15, 14.

²⁾ Ioan 1, 45. 12, 21.

³⁾ Mat. 16, 17. Ioan 1, 43.

⁴⁾ Mat. 8, 14. Luca 4, 38. I Cor. 9, 5.

de pescari, le aduceau pânea zilnică, pe care o câștigau cu sudoarea frunței lor.

Frumusețea locului unde eră orașul Capernaum, cum și priveliștea măreață a râului Iordanul, cu țărmiile lui totdeauna înverzite, aduceau destulă mulțămire sufletească celor doi frați. Liniștiți, cu firea lor blândă, viețuitori departe de sgomotul lumesc, și așezați în frunzișul de pe marginea lacului Genisaret și a râului sfânt, apostolii Petru și Andrei, vânau peștele pentru hrana lor și a celor care aveau nevoie de el. Prinderea peștilor eră o muncă pașnică și dulce, și apoi plină de plăcere în acele locuri calde; nopțile răcoroase, dar pline de lumină, erau binevenite, pentru a iuți și mai mult lucrul lor. O așa viețuire tăcută, lângă apele lacului și ale Iordanului, eră potrivită cu starea sufletească a pescarilor Petru și Andrei.

Și astăzi frumusețea râului Iordanul, este aceeași ca și în vechime. Cine a văzut acest sfânt râu, are o deplină idee de frumusețea acelor locuri. Malurile lui sunt peste tot îmbrăcate cu verdeața arborilor, erburilor și arbuștilor mirositori. O liniște tainică domnește aci, pretutindenea și totdeauna. Veselia lumească, aci se duce dela fie-cine; totul ne cheamă la o petrecere în cugetări religioase. Cursul râului e blând și liniștit. Și el se potrivește cu faptele minunate ce s'au săvârșit aci. Chiar și locuitorii din vecinătate sunt tăcuți și liniștiți, iar pustiile Iordanului, au și ele priveliștea lor minunată. Ele nu dau omului fiori sau spaimă cum se întâmplă aceasta în alte țări, ci aduc călătorului niște simțiri plăcute și binefăcătoare ¹⁾.

Cu toate acestea, Petru și Andrei, aveau o chemare mai înaltă. Ei viețuiau într'o așteptare pioasă a unui Mântuitor. De aceea când veni Ioan Botezătorul în pustiile Iordanului, ca să predice botezul pocăinței, ei se apropiară de el și simțiră că vieța aceasta ascetică și apostolică, se potrivește cu sufletele lor nevinovate ²⁾. Sfântul Andrei se așeză în rândul ucenicilor sfântului Ioan Botezătorul, și mulți cred că și Petru făcù asemenea, pentru

¹⁾ Toate aceste locuri sfinte le-am văzut în luna August 1904, când am străbătut pustiile Iordanului, și apoi am intrat în râul sfânt. Răcoarea apei și efectul ei minunat, aduc înviorare sufletului și trupului omenesc. (Autorul).

²⁾ Ioan 1, 40.

a fi mai târziu apostol desăvârșit. Andrei auzind pe Ioan vorbind despre *Mielul lui Dumnezeu*, care acum se botează, se duse la acesta și se încredință că El erà cel așteptat. Caută apoi pe fratele său Petru, și îi spuse că a aflat pe Mesia. Amândoi frații au mers apoi la Iisus în Capernaum, și au ascultat cuvintele lui ¹⁾. Acum Iisus numește pe Simon «*Chefa*» (Κηψῆς), ceea ce însemnează «Petru» (Πέτρος) adică «peatră» sau «tare în credință» căci apostolul s'a împotrivit cu putere tuturor ispitelor ce au venit asupra lui ²⁾.

Fraților!

b). Domnul nostru Iisus Hristos, a schimbat numele «Simon» al apostolului, în «Chefa»; iar acest nume este de obârșie sirian și haldaic, și însemnează «Petru» cu tâlcuirea pe care o văzurăm. Schimbarea numelui s'a făcut pentru aceea, căci acum sfântul apostol intra într'o nouă vieață. Cu toate acestea amândoi frații ascultând puțin timp cuvintele lui Iisus, se înapoiară la pescăria lor, venind câteodată să asculte iarăși dulcea învățătură a Fiiului lui Dumnezeu. Nu mult după aceea, Mântuitorul umblând pe lângă lacul Genisaretului, a văzut iarăși pe cei doi frați aruncându'și mrejele în mare. *Urmați-mi mie, le zice Iisus, și vă voi face pe voi vânători de oameni. Și ei îndată 'și au lăsat mrejele lor, și 'i au urmat lui³⁾*». Fapta aceasta s'a petrecut în cel dintâiu an al predicării lui Iisus. Petru și al său frate, lăsară toate și se lipiră de învățătorul lor, împreună cu ceilalți apostoli, pe cari mai pe urmă îi chemă Mântuitorul la sine.

Din timpul acesta, în deosebi Petru începù a străluci prin faptele sale și credința în Hristos, și fù martor la toate cele ce a săvârșit Iisus pentru mântuirea lumii. El erà necontenit lângă Stăpânul său, și fù unul dintre cei mai apropiați ai săi. Petru a fost de față la prima minune săvârșită de Domnul la nunta din Cana Galilei ⁴⁾, 'i a urmat la sărbătoarea paștelor în Iudea, apoi în Samaria și în Galileia ⁵⁾, încredințându-se pretutindenea de puterea dumnezeiască a lui Hristos ⁶⁾.

¹⁾ Ioan 1, 40—43.

²⁾ Ioan 1, 42.

³⁾ Mat. 4, 18—20.

⁴⁾ Ioan 2, 1—11.

⁵⁾ Ioan 2, 13. 4, 43.

⁶⁾ Mat. 8, 1. Marcu 1, 30. Luca 4. 38. 5, 4.

De aci înainte se desfășură tot mai mult firea puternică a lui Petru, ca să facă voea Domnului său. Călătorește pe lacul Genisaretului cu Iisus ¹⁾, se iuțește când Mântuitorul le arată apostolilor săi, patimile ce trebuia să primească el împreună cu răstignirea pe cruce ²⁾, se mișcă puternic și cu uimire la schimbarea la față ³⁾, la spălarea picioarelor ⁴⁾, și în deosebi la prinderea lui Iisus în grădina maslinilor ⁵⁾.

La judecata lui Iisus, tot Petru a fost martor privind cu adâncă mâhnire, și tot el a plâns cu amar la cântatul cocoșului, pentru greșala pe care o făptuise cu lepădarea de Domnul ⁶⁾. Mântuitorul însă, nu l'a muștrat pentru aceasta, de cât cu o căutătură blândă; totuși apostolul Petru, după cum ne spune Clement Romanul, în toată viața sa a plâns fapta aceasta, în fie-care miez de noapte rugându-se în genunchi, căci atunci cântase cocoșul. «*Nu temerea de judecată îl făcea să plângă, zice Ioan Hrisostom, ci pentru că se lepădase de acela pe care îl iubea*».

După învierea Mântuitorului, Petru ca mai bătrân între frații săi apostoli, și mai apropiat de Domnul, ocupă locul de frunte între discipulii mesianici. Femeile primesc poruncă dela Iisus la mormânt, ca ele să înștiințeze pe Petru despre aceea că ele au văzut pe Domnul ⁷⁾. Și tot lui Petru i s'a arătat mai întâi Iisus după înviere ⁸⁾, și pentru că se pocăise îndestul pentru lepădarea de Domnul, Stăpânul său iarăși îl primește lângă sine ⁹⁾.

Înălțându-se Domnul la ceruri, Petru îngrijește de alegerea unui apostol în locul lui Iuda vânzătorul ¹⁰⁾, primește pe primii creștini în Biserică ¹¹⁾, pedepsește pe Anania și Safira pentru vicleșugul lor ¹²⁾, și apoi prins fiind de Irod

1) Mat. 14, 28.

2) Mat. 16, 22.

3) Mat. 17, 1.

4) Ioan 13, 6.

5) Mat. 26, 40.

6) Mat. 26, 75.

7) Marcu 16, 7.

8) Luca 24, 34.

9) Ioan 21, 2—19.

10) Fapt. Ap. 1, 5—23.

11) Fapt. Ap. 2, 14.

12) Fap. Ap. 5, 1.

Agripa I, fu aruncat în temniță de unde scapă într'un mod minunat și se depărtează de Ierusalim ¹⁾. Dar el vine iarăși înapoi, ca să ia parte la sinodul apostolic, ținut în anul 52 dela nașterea Domnului.

După o muncă desfășurată în Antiohia ²⁾, și în alte părți, bătrânul și sfântul apostol Petru, a mers la Roma ca să predice credința. Aci însă a suferit moartea pe cruce din porunca crudului împărat Neron. Petru a cerut ca să fie răstignit cu capul în jos, spre a nu se asemăna cu Stăpânul său Iisus Hristos. Astfel a primit cununa martirismului în anul mântuirii 67. ³⁾.

Fraților!

a) După ce v'am istorisit până aci pe scurt, faptele mari ale sfântului apostol Petru, acum vă voi arăta și cele ce trebuie să cunoașteți despre sfântul apostol Pavel. Acest mare apostol, era tot de neam Evreu, și se chema *Saul* înainte de a fi apostol ⁴⁾; iar după ce începu a predica între păgâni își luă numele de *Pavel*. El s'a născut în Cilicia din Asia mică, și anume în orașul *Tars*, pe atuncea vestit ca și Roma, Atena și Alexandria prin înflorirea științelor. Apostolul Pavel se coboră din seminția lui Veniamin ⁵⁾, din părinți cu dreptul la cetățenia romană. Tatăl său văzând în tânărul Saul o dragoste mare de a învăța carte, îl trimise la Ierusalim pentru a se adânci în științele și orânduețele evraice, și a se face rabin ⁶⁾. Saul învățase însă din copilărie în Tars, și meșteșugul de a face corturi, cu care săși câștige pâinea sa, căci Talmudul, o carte sfântă a Evreilor, poruncește ca

¹⁾ Fapt. Ap. 12.

²⁾ Galat. 2, 11.

³⁾ Evsevie, Istoria Bisericească cartea 2, cap. 25.

⁴⁾ Numele „Saul“ (שאול) însemnează „cel dorit“. După ce începù predicarea între păgâni, Saul luă și numele de „Pavel“ pe care îl poartă în toate epistolele sale. Era obiceiul pe atunci ca bărbații iluștri să poarte câte două și mai multe nume, și mai ales Evreii când intrau într'o nouă viață. La Romani se obișnuia a se purta până la patru și mai multe nume de una și aceeași persoană. Traian se intitulă d. e. *M. Ulpius Trajanus Crinitus*. Și azi în Europa și Asia, aleșii popoarelor poartă mai multe nume.

⁵⁾ Rom. 11, 1.

⁶⁾ Conf. Fapt Ap. 23, 6. 23, 16.

«tot fiul lui Israil să cunoască o meserie spre a fi ferit de lenevire și păcat ¹⁾».

Școala iudaică din Ierusalim, eră condusă de Evreul învățat *Gamaliel*, un om înțelept și drept în judecarea adevărului ²⁾. Lângă acest Gamaliel șezu Saul mai mulți ani pătrunzând învățăturile Testamentului Vechiu, cu toate tâlcuirile evraice ³⁾. Tânărul Saul trecu apoi în secta Fariseilor, și se făcu cel mai puternic apărător al legii lui strămoșești și al învățăturilor acestei secte. Dar blândețea lui Gamaliel nu trecu și la învățacelul său Saul, și nici nu se potrivea aceasta cu firea cea iute a tânărului fariseu. Pentru aceea Saul nu sufla de cât ura în contra închinătorilor lui Hristos, căci în aceștia vedeà el pe dușmanii legilor evreești ⁴⁾. Iată pentru ce Saul a avut bucurie mare când tânărul arhidiacon Ștefan a fost ucis cu pietre, și a păzit chiar hainele celor ce îl ucideau ⁵⁾.

După moartea lui Ștefan, se începù prigonire mare în contra creștinilor din Ierusalim și Saul eră acela care ducea pe bărbați și pe femei în închisoare, dacă dovedeà că aceștia se închinau lui Hristos ⁶⁾. Dar dușmănia lui Saul nu se mărginea numai în Ierusalim, ci prigonea și pe creștinii din alte cetăți ⁷⁾. Auzind că în Damasc Biserica lui Hristos prinde rădăcini puternice, a plecat din Ierusalim într'acolo, cu putere dela mai marii Evreilor, ca să strice cuvântul Evangheliei. Dar să ascultăm acum însă-și mărturisirea apostolului, asupra faptelor sale, pe care a făcut-o el în toată nevinovăția, înaintea regelui Agripa al II-lea, în cetatea Cesarea din Palestina. «Vieața mea din tinerețe, zice apostolul, a fost din început între poporul meu în Ierusalim, după cum o știu toți Iudeii... că după secta cea mai aleasă a legii noastre, ca Fariseu am trăit... Și eu am gândit că trebuia să fac multe în contra numelui lui Iisus Nazarineanul, ceea ce am și făcut în Ierusalim. Că luând putere dela arhieriei, am închis în închisoare pe mulți dintre sfinți (creștini)... Și în toate sina-

¹⁾ Pirke Aboth. 2, 2.

²⁾ Fapt. Ap. 5, 34.

³⁾ Fapt. Ap. 22, 3. 26, 5. 7, 58. 26, 4.

⁴⁾ Galat. 1, 13.

⁵⁾ Fapt. Ap. 7, 58. 8, 1. 22, 20.

⁶⁾ Fapt. Ap. 8, 1—3. 22, 4—19. Galat. 1, 13.

⁷⁾ Fapt. Ap. 26, 11.

«gogele de multe ori muncindu-i, îi sileam să hulească. «Și foarte mâniindu-mă asupra lor, îi goneam până și în «cetățile cele din afară. Cu acest gând am mers la Damasc, cu putere și cu poruncă dela arhieriei. Și la a-mează, o Rege Agripo, am văzut pe cale lumină din cer, «mai strălucitoare de cât soarele, strălucind împrejurul «meu, și a celor ce mergeau cu mine. Iară noi toți că-zând, am auzit o voce zicând către mine, și vorbind în «limba evreească. *Saule, Saule, de ce mă gonești? Greu «îți este ție a lovi cu piciorul în bolduri.* Iar eu am zis: «cine ești tu Doamne? Iar el a zis: Eu sunt Iisus pe care «tu îl gonești. Scoală-te și stai pe picioarele tale, că spre «aceasta m'am arătat ție... Scoțându-te dela acest popor «și dela neamuri, la cari acum te trimit să deschizi ochii «lor, ca să se întoarcă dela întunecare la lumină... Pentru «aceea nu am fost neascultător vedeniei cerești, și am «mărturisit întâiu celor din Damasc și în Ierusalim și prin «toată țara Iudeei și neamurilor ca să se pocăiască și să «se întoarcă la Dumnezeu ¹⁾».

Astfel au fost faptele apostolului Pavel în tinerețele sale, și astfel a fost chemarea sa minunată la apostolat, pe drumul Damascului. Lumina ce i s'a arătat îl orbește, este dus de soții lui în cetate, unde rămâne în acea stare de uimire 3 zile ²⁾, când un credincios Iudeu *Anania* merge la dânsul, și iarăși îi dă vederea ³⁾. După aceasta sfântul Pavel primii botezul dela *Anania*, și «*luând mâncare s'a întărit* ⁴⁾». Fapta aceasta s'a întâmplat cam pe la anul 35 după nașterea Domnului. În acest timp apostolul nu trecuse de vârsta de 30 de ani.

Fraților!

b) De acum înainte sfântul Pavel îmbrăcat în haina apostoliei prin chemarea cea de sus, se schimbă din prigonitorul creștinilor de până aci, în apostolul cel mai puternic și hotărât pentru apărarea Bisericii. De aci înainte îl vedem

¹⁾ Fapt. Ap. 26, 4—21. Cuvintele acestea sunt și în Fapt. Ap. 9, 1—11.

²⁾ Fapt. Ap. 9, 1—11.

³⁾ Fapt. Ap. 9 17—18.

⁴⁾ Fapt. Ap. 9. 19.

săvârșind fapte mari, cari uimesc lumea prin efectul lor minunat. Puternic în cuvânt, ager în cugetare, îndrăzneț în apărarea religiunii creștine, și înzestrat cu putere de sus, apostolul Pavel a biruit pe păgâni, surpând capiștele lor idolești.

Dar în Damasc apostolul nu a rămas de cât puține zile, și apoi a plecat în Arabia unde a petrecut 3 ani¹⁾.

După acest timp înapoindu-se iarăși în Damasc, pentru predicarea Evangheliei, Iudeii căutară să-lucidă, însă fû mântuit prin prietenii săi²⁾. Acum după noua sa chemare, cam prin anul 38 după Hristos a trebuit să meargă în Ierusalim, ca un nou apostol spre a cunoaște pe Petru³⁾. Credincioșii de aci cunoscându'l de mai nainte ca prigonitor al Evangheliei lui Hristos, îl primiră cu sfială, căci nu pricepeau ce se întâmplase cu el. Iar Varnava unul din ucenicii apostolilor, cunoscând pe Pavel mai de aproape, îl înfățișază înaintea apostolilor, dar în 15 zile cât a rămas în cetatea Sionului, se întâlnește numai cu Petru și cu Iacov fratele Domnului⁴⁾. De aci pleacă în Siria, Cilicia și apoi în orașul său Tars, unde rămâne cam până pela anul 43 după Hristos, și apoi veni în Antiohia. Pretutindenea pe unde a umblat apostolul, a semănat cuvântul Evangheliei, lăudând necontenit pe Domnul⁵⁾. Adunând ajutoare pentru săracii din Iudeea, Pavel le duse în Ierusalim⁶⁾, apoi veni iarăși în Antiohia. Acestea erau însă numai un început în lucrarea lui apostolică; acum el se pregătea să și încununeze vieța sa închinată propovăduirii, cu 3 mari și depărtate călătorii printre păgâni, pentru a'i aduce la lumina lui Hristos.

1) Galat. 1, 17.

2) Fapt. Ap. 9, 23. II Cor. 11, 32.

3) Galat. 1, 18.

4) Galat. 1, 18.

5) Fapt. Ap. 9, 26—30.

6) Pe timpul apostolului Pavel, Iudeea era o țară săracă, și nu mai avea bogățiile pământești din timpurile mozaice, când *aci curgea mierea și laptele*. Pentru aceea închinătorii crucei sufereau lipsa. Apostolul însă le aduce ofrande din alte țări.

Și în zilele noastre, eu încă am văzut sărăcie mare între locuitorii din Palestina, dar mulțimea creștinilor închinători pela locurile sfinte, lasă aci destule mijloace, cari se răspândesc în toată lumea indigenă din Palestina (Autorul).

Cea dintăiu călătorie, o făcù apostolul Pavel între anii 45—50 după Hristos, plecând din Antiohia Siriei, însoțit fiind pe drum, de Varnava și de nepotul acestuia Ioan Marcu, spre Cipru. Aci străbătură această insulă predi-când în sinagoge pe Iisus Hristos. Eșind din Cipru, se îndreptară spre țara numită Pamfilia din Asia Mică, și apoi spre orașul Antiohia Pisidiei. De aci veniră în orașul Iconiu, și după aceea în Listra Licaoniei. În orașul Listra, Pavel și Varnava fiind crezuți zei, li se aduseră sacrificii; dar ei de mânie își rupseră veșmintele lor, în-lăturând cu amărăciune jertfele aduse. Mai cercetând locurile pe unde veniseră, de aci s'au dus în Antiohia Siriei, și apoi în Ierusalim, din cauza unor neînțelegeri ivite în Antiohia. Pavel s'a înapoiat cu Varnava iarăși în Antiohia, unde erau bine primiți de creștinii din localitate. Pretutindenea pe unde a umblat apostolul în această călătorie, a înființat Biserici creștine, întărindu-le cu cuvântul¹⁾.

A doua călătorie, o făcù apostolul între anii 52—54, după Hristos, plecând iarăși din Antiohia împreună cu Sila, sau Silvan. Acum trecù prin Siria, Cilicia, Listra Licaoniei, Troia și Macedonia. Aci se oprește în orașele Samotrachia, Neapol, Filipi și Tesalonic. Apoi sosește în Atena unde vorbește în Areopag despre «*Dumnezeul cel necunoscut*», și apoi vine în Corint. De aci pleacă la Efes, Cesarea Palestinei, Ierusalim și se înapoiază în Antiohia Siriei. Neconținut a propoveduit Evangelia în acestea și în alte locuri întâmpinând felurite neajunsuri și primejdii²⁾.

Iar *a treia călătorie* a făcut-o apostolul Pavel între anii 54—58, după Hristos, mergând prin Frigia, Galatia, Efes, Troia și Macedonia. De aci strânge mile pentru săracii din Ierusalim. Vine apoi în Grecia la Corint, se înapoiază la Filipi, Troia și pleacă la Mitilene, Chios, Samos și Milet. Aci ținù el o cuvântare foarte duioasă înaintea bătrânilor Bisericii³⁾. Din Milet trece la insulele Cos și Rodos, apoi vine la Patara din Licia, Tir, Cesarea Palestinei și apoi la Ierusalim⁴⁾.

1) Fapt. Ap. 13, 1. 13, 7. 14, 7. 15. 31.

2) Fapt. Ap. 15, 36. 16. 1. 16, 10. 17, 1, 18, 18.

3) Fapt. Ap. 20, 18—35.

4) Fapt. Ap. 18, 23. 19, 10. 20, 31. 21, 17.

Aci în Ierusalim, apostolul Pavel se întâlnește cu Iacov fratele Domnului la care erau adunați bătrânii poporului, și le istorisește faptele sale minunate din călătoriile făcute în țările, orașele și insulele pe care le-am amintit. Dar Iudeii îi făcură sfântului apostol multe neajunsuri, iar mai pe urmă voră să'l ucidă. El însă scăpă mulțumită cetățeniei romane și autorităților din Ierusalim, și apoi fu trimis la Cesarea unde domnea procuratorul roman Antoniu Felix. Aci rămase aproape 2 ani în grea strâmtorare ¹⁾.

Nici în Cesarea nu avu pace sfântul apostol Pavel, căci Iudeii îi făcură multe amărăciuni, în cât apostolul după o strălucită apărare înaintea regelui Agripa al II-lea care venise în Cesarea, fu trimis legat la Roma înaintea împăratului Neron. Aceasta o ceruse însuși apostolul, ca să se apere în fața împăratului, de învinuirile periculoase ce'i aduceau Iudeii, cari căutau a'l ucide. El plecă la Roma cu corabia în toamna anului 60 după Hristos. Pe apă întâmpină o mulțime de primejdii; iar în anul 61 sosește în acest mare oraș al lumii, unde fu închis într'o casă, dar nu fu ținut aci cu asprime ²⁾. În Roma rămase doi ani ³⁾, în care timp predică și scrise mai multe din epistolele sale, și apoi fù eliberat, căci nu se găsi vinovat. Apostolul a plecat din acest oraș iarăși să predice, dar fiind prins, a fost adus a doua oară în Roma, când i s'a tăiat capul cu sabia din porunca împăratului Neron, în anul 67 după Hristos. Martirismul acesta l'a suferit odată cu Petru, și pentru aceea Biserica îi sărbătorește pe amândoi în una și aceeași zi. Pavel însă nu a fost răstignit ca Petru, ci i s'a tăiat capul, căci cetățean roman era.

III.

Fraților!

Iată în puține cuvinte cine sunt sfinții apostoli Petru și Pavel pe cari îi laudăm astăzi. Dar ca să vă arăt toate cele ce au săvârșit acești doi luceferi ai Bisericei, nu se poate face acest lucru într'o cuvântare ca aceasta atât

¹⁾ Fapt. Ap. 21, 18. 23, 35.

²⁾ Fapt. Ap. 27, 24. 28, 16.

³⁾ Fapt. Ap. 28, 17—31.

de scurtă. Acești sfinți apostoli își părăsiră vetrele lor, și se supuseră tuturor nevoilor, numai pentru dragostea lui Hristos.

Eu nu știu pe care din acești doi stâlpi ai Bisericii să laud mai mult: pe Petru tăria credinței și martorul tuturor minunilor lui Iisus Hristos, martorul patimilor Domnului, al învierii și arătării lui înaintea ucenicilor și apoi al înălțării lui la ceruri; ori pe Pavel asupra căruia s'a făcut minunea din drumul Damascului, pe Pavel sabia cuvântului, viteazul cel nebiruit între păgâni și cuvântătorul cel fără de preget înaintea iudeilor, păgânilor și înaintea mai marilor lumii acesteia? Să laud mai mult pe Petru care n'a părăsit pe Domnul nici în curtea arhierelui Caiafa, și 'și a dat viața pentru Stăpânul său, ori pe Pavel cel ce a pătimit dela neamul său și dela păgâni, atâtea necazuri și apoi își a dat viața pentru Biserică?

Să laud pe Petru cel prigonit cu urgie mare de către Iudei și de vrăjmașii Bisericii, ori pe Pavel cel prigonit cu îndârjire de cei de un neam cu dânsul și de cei fără de lege? Să laud în deosebi pe Petru cel ce 'și a plâns greșala sa în toată viața, ori pe Pavel cel ce își a plâns pretutindenea și cu amărăciune sufletească, prigonirea ce o aducea numelui lui Hristos, înainte de a fi chemat la apostolat?

Dar despre suferințele apostolului Pavel în lucrarea lui apostolică, și despre cele ce i s'au întâmplat în propovăduirea cuvântului, să'l ascultăm pe dânsul, să ne mărturisească însuși patimile lui îndelungate. «Intru ostenele
«mai mult am suferit, în bătaii peste măsură am fost, (zice
«apostolul). În temnițe mai mult, în morți de multe ori.
«Dela Iudei de cincisprezece ori câte patruzeci fără una lovitură
«am luat. De trei ori cu toaie am fost bătut; odată am
»fost împroșcat cu pietre; de trei ori s'a sfărâmat corabia
«cu mine. O noapte și o zi în adânc am petrecut. În că-
«lătorii de multe ori, cu primejdii în ape, în necazuri de
«la tâlhari, în necazuri dela neam, în necazuri dela pă-
«gâni, nevoi în cetăți, nevoi în pustie, cu primejdii pe
«mare, nevoi între frații cei mincinoși. În ostenele și în
«supărare am fost, în privegheri de multe ori, în foame

«și în sete, în posturi de multe ori, în frig și în golă-
tate ¹⁾».

Sfinții apostoli Petru și Pavel, ajutați fiind și de harul sfântului Spirit, săvârșiră și multe minuni în propovăduirea lor. Celor răi, le răspundeau cu blândețe și răbdare; pe cei buni îi îmbărbătau, pe cei leneși în fapte bune îi iu-
țeau. Pentru acea acum iarăși mă întreb: pe cine să laud cum se cuvine și îndelungat? Pe Petru piatra cea neclin-
tită de lângă Hristos, ori pe Pavel, piatra cea tare în cu-
vânt, firea cea războinică în contra păcatului?

Unul poartă cu sine puterea apostoliei primită dela Iisus Hristos; cel-l-alt poartă puterea apostoliei tot dela Iisus Hristos dar într'un chip minunat. Unuia dintr'ânșii îi gră-
ește Mântuitorul lumii față către față; celuilalt i se arată în lumină cerească. Dar și unul și altul cu ajutorul Celui ce îi chemase la apostolie, sunt puternici în propovăduirea Evangheliei; și unul și altul primesc cununa dela Domnul: Petru prin răstignire, iar Pavel prin tăerea capului.

Pentru aceea întreaga Biserică creștină de răsărit, mă-
rește astăzi cu mare cuviință pe aceste două fețe mărețe. Chipul încărunțit al sfântului Petru, ne arată sfințenia, băr-
băția și înțelepciunea; iar chipul apostolului Pavel, ne în-
fățișează hotărîrea neșovăită, puterea și voința de a lucra în ogorul sfintelor învățături.

Ce voiu mai zice acum, *Fraților*, și de epistolele acestor doi apostoli, pe cari ni le-au lăsat ca pe o sfântă moș-
tenire? Și unele și altele sunt comori de învățături prea frumoase. Intr'ânsele se vedește o mare bogăție de întor-
sături: aici se arată blândețea; mai departe, muștrarea; aici mânia; dincolo ertarea. Mai încolo aflăm într'ânsele binecuvântări asupra cetitorilor; iar mai pe urmă, cuvinte grele asupra turburătorilor Bisericii. Tot într'ânsele aflăm cele mai adânci pilduri, sfaturi pentru viață, învățături dog-
matice, morale și cunoștințe de tot felul.

Dacă aceste epistole ale apostolilor sunt astfel de co-
mori, ele nu sunt isvorâte nici din știință omenească, nici din fântânele filozofiei lumești: *sf. Spirit a însuflat pe a-
cești doi propoveduitori străluciți să le facă astfel.* Petru a fost pescar până la chemarea de către Iisus Hristos; iar

¹⁾ Il Cor. 11, 23—28.

Pavel erà în tinerețe cel mai mare urâtor de creștini. De unde, așa dar, atâta isvor de bogăție cerească în epistole? De unde atâta știință? De unde atâta căldură sufletească și îndemnări atât de puternice spre Evangelia lui Hristos? Cum se făcù această schimbare în pescarul de până aci, și în prigonitorul bucuros de răul creștinilor? Cum ei aleargă la chinuri pentru numele lui Hristos, și cum își dau viața pentru Dânsul? Aici a lucrat numai puterea dumnezească cea nepătrunsă de noi, cum și harul sfântului Spirit pogorât asupra apostolilor.

Să cinstim așa dar cu dragoste creștinească, pe acești mari stâlpi ai Bisericii și propoveduitori ai sfintei Evanghelii. Să le aducem lor prinosul gândului nostru curat și spălat de tot vicleșugul omenesc. Să luăm aminte la cele ce ne scriu ei în epistolele și învățăturile lor, și să îndeplinim toate cele ce ne poruncesc ei.

Să urmăm învățăturile sfinților apostoli Petru și Pavel, și să nu ne lipim inima de bogățiile lumești, ca astfel să dobândim împărăția cea cerească. Amin.

Dr. Badea Clreșeanu.

Când a început așezământul monahilor.

„Acest așezământ al monahilor n'a fost dela început așezat în situația în care a ajuns acum; ci, după cum zice Eusebiu Pamfil, își are începutul său din sărăcie (Fap. Ap. c. VI. v. 4). Căci după cum să constată în Faptele Apostolilor, câți credeau în predica apostolică, își aveau subsistența lor în comun. Cei ce aveau averi, le vindeau și aduceau prețul lucrului vândut și'l depuneau la picioarele Apostolilor, și aceștia împărțiau fie-căruia din cei ce erau săraci și n'aveau nimica. Dar numai atâta le dă leau de cât aveau trebuință pentru hrană și îmbrăcăminte. Și așa cei ce aveau împărțiau avutul lor cu cei ce nu aveau. Erau dar toate comune tuturor, în cât nimeni nu putea zice că are ceva al său, așa că cu modul acesta toți n'aveau vr'o proprietate a lor, ci erau săraci. Citească, cine voește, în Faptele Apostolilor Capitolul IV. Ca o urmare a sărăciei și a lipsei de proprietate s'au dedat și la iubirea de singurătate și depărtarea de lume, și s'au îndepărtat de întruniri, petreceri și împărțeau, de aveau ceva a lor, la rude și nevoeși, și rămâneau cu totul fără nimica propriu al lor; astfel se îndepărtau din societate. Acest fapt îl mărturisește nu un om creștin, ci un Iudeu, Filon cu numele, pe care îl am amintit și altă dată. Om, zic, evreu, dar mare filozof. în filozofia grecească și imitator ca nimeni altul al lui Platon în prea frumoasa frază a limbei grecești și în unele opinii filozofice. Dela acesta a ajuns la poporul grec proverbul, ce trăește până acum: ἢ Πλάτων φιλονίζει, ἢ Φιλων πλατονίζει, adică, ori Platon imitează pe Filon, sau Filon imitează pe Platon. Eusebiu spune că acest Filon a trăit pe timpul Apostolilor. Mai ales se zice că el a fost la Roma pe timpul Cesarului Claudiu și că a vorbit multe cu sf. Apostol Petru, care predică Evangeliul pe atunci acolo. Se mai zice că Filon ar fi auzit dela sf. Apostol Petru că el are un ucenic Marcu în Alexandria (Filon

eră după neam Alexandrinean) și că acel ucenic al său Marcu are acolo mulți ucenici. De aceea, după ce Filon s'a întors din Roma la Alexandria, a căutat să vadă și să cunoască viața unor astfel de ucenici ai lui Marcu. Și a venit, și a aflat mulțime multă de anahoreți, afară de Alexandria, deasupra limanului numit Maria. Acest liman astăzi se numește în limba arabă Mantia, care este lângă Pochera, ce se numește din vechime Canoviul Alexandriei. Și s'au minunat și-a respectat Filon viața și virtuțile acestor anahoreți, pentru care le făcù mari și admirabile laude în discursul său ce face despre *Vieța teoretică*. Dar noi le spunem aceste pe scurt, pentru ca să dovedim că ordinul monahilor a început îndată pe timpul Apostolilor. Cine voește să probeze lucrul și mai sigur, să citească în sus zisul discursul lui Filon și va aflà adevărul, că el a fost de pe timpul Apostolilor. Și socot că acest discurs, ce a scris Filon, și pe care îl întitulează *despre vieța teoretică*, alt motiv n'avea să'l scrie, de cât să laude numai viața (petrecerea) acestor anahoreți, fiindcă tot discursul său nu tratează altceva de cât laude și engomii a acestora. Căci treaba lor nu eră alta de cât neîncetat rugăciunea și cetirea Sfințelor Scripturi și a cărților Profetilor, pe care le preschimbau (după cum spune însuși Filon) cu alte cărți de ale lor. Fiindcă cărțile vechi ale Profetilor, zice, acestea să socotesc ca semne ale altor lucruri secrete. Filon numește cărți de ale lor Evangeliul lui Mateiu și Marcu pe care le aveau pe atunci Alexandrinii, probabil și câte-va Epistole de ale sf. Apostol Pavel și mai cu seamă Epistola către Ebrei. Astfel înțelege Eusebiu aceste cuvinte ale lui Filon.

Mâncarea lor, spune, eră numai pâne și apă și aceasta din sară în sară, pentru că vin de loc nu beau, nici cărnuri câte aveau sânge, ci numai fără sânge. Această mărturie a lui Filon este sigură contra neabstinenților și mănăcișilor, cari imputau Bisericii lui Iisus Hristos și sfinților Părinți, că adică mai în urmă aceștia au impus posturile creștinilor. Ceea ce se pare că Sfinții Părinți au introdus nu posturi în Biserică, ci au așezat numai timpurile posturilor. Pentru că Biserica veche, cea din timpul Apostolilor, aveà totdeauna obiceiul de a posti și posteau în tot timpul. Nici iarăși n'au lepădat aceștia mâncările diferite și cărnurile, ci au învoit ca pe unele mâncări să le mă-

nânce oamenii în zilele de post, adică scoicărit și verdețuri preparate. Pentru că după cum mărturisește acest ebreu, în vechime nu deslegau postul cu altă mâncare, decât pâine și apă și aceasta în fiecare sară. Tot aceasta mărturisește și sf. Epifanie al Ciprului și alții mai mulți felul postirei, zicând: că postul se caracterizează în pâine și apă. Acestea le am spus în treacăt. A început dar ordinul viețuirii monahale din timpul Apostolilor, mai întâiu prin sărăcie (ori lipsa de a avea ceva al său propriu) după cum se vede în Faptele Apostolilor; după cum am spus, mai în urmă puțin au început și îndepărtarea (anahoritismul) de societatea oamenilor și căutau modul de traiu singuratic și să se liniștească în deosebi, după cum se exprimă iarăși acest Iudeu Filon, dar nu s'au retras prea departe de sate. Mai în urmă crescând dorința de a se îndepărta de societate și căutând mai multă liniște acești oameni și îndepărtându-se câte puțin din societatea oamenilor, s'au retras cu totul de lume stabilindu-se în locurile cele mai îndepărtate ale pustiului. Se zice că a început aceasta mai întâiu Paul Tibeianul, cum spun, iar următor lui a fost marele Antonie, Pahomie și Onufrie. Având fiecare din aceștia mulți ucenici în ascesa eremitică, mulți s'au făcut fii ai pustiului, după cum se spune. Aflăm mai întâiu pe acești cuvioși eremiți înainte de întâiul sinod, carii locuiau pustiul ce se găsește în Egipt, între fluviul Nilului și a sinului Mării Roșii. Iar de cealaltă parte a Mării Roșii, în pustiul ce se numește Raithò, și încă mai în lăuntru, cel spre sfântul munte Sinai, nu aflăm cari au fost mai întâiu asceții ce au trăit acolo. Pentru că, după cum se pare, acest pustiu eră mult mai departe de lume, ei au rămas neistorisiți și nevăzuți, asceții cei mai vechi cari au locuit acest pustiu. Numai aceasta aflăm, că pe vremea sfântului Petru al Alexandriei ieromatir, ce a fost înainte de sinodul I-ii, patriarh la scaunul Alexandriei, au fost mulți asceți în Raitho și în sf. Munte al Sinaiului. Fiindcă, pe timpul acestui proslăvit Petru și călugării din muntele Sinai, după cum scrie un Amonios din Alexandria, care se află pe atunci prezent, spre închinarea sf. loc și a binecuvântării călugărilor de acolo. Acești asceți, zic, nu locuiau cu toții într'un loc, ci separați și depărtați unul de altul, ci numai în fiecare Duminică se adunau în locul numit Biserică (Κοριαχὸν) ca să se comunice cu sf. Taine. Duminicale

numeau micile clădiri, în formă de pîrg, cu zidiri ori case împrejur, având în el și Biserica. În pîrg puțini locuiau cu Egumenul și Ieromonahul ce li făcea slujba, dacă nu erà preot însuși Egumenul. Au ucis pe monahii din muntele Sinai Arabii, carii năvăleau în acele părți, ismailiți de neam. Aceștia dela început și până acum locuiesc în pustiiuri, dela confiniile Egiptului până la Ierusalim și se întind spre nord până la Chiambé și nici odată nu sunt stabili într'un loc, ci percurg tot pustiul, păscând puținele animale ce le au. Iar regula și viața lor este, să se scoale un sălaș dintr'un loc, să atace și să jăfuească alt sălaș, pentru că tot pustiul este ocupat de ei din vechime și ei împărțiți în cete și neamuri. Ori care neam își are un mai mare, pe carii ei îl aleg ca să i se supună. S'a întâmplat atunci să moară un șef al unui neam, ce locuia aproape unde-va de sf. munte Sinai. De aceea aceștia făcând turburări au alergat la asceții de acolo, socotind că vor mai găsi ceva la ei și astfel i-au ucis. Iar cei uciși în Raitho, au fost omorâți de alt neam Egiptenesc, numiți Vlemies. Pe aceștia i pomenește și Strabon Geograful în cartea a 17 a Geografeilor. Aceștia locuiesc partea de nord a Egiptului, în partea numită Sinia, țară mare, ce-i situată la marginea Nilului și este confinia dintre Egipt și Etiopia, care acum se zice Hambesia. Despre aceștia, zice Strabon, că i un neam neputincios la război, numai la a invada și a jefui este foarte abil. Dintre aceștia mulți sunt acum în Misiri, și-i numesc Baraburades. Acești Vlemii dar, trecând Marea Roșie, au venit și au ucis pe călugării Raithului, a căror viață și moarte o istorisește mai bine amintitul Amonios, pe care noi traducându-l din elinește l'am intercalat în această lucrare, pentru că se potrivește mult să se afle în această istorie, pentru că-i parte din expunere».

(Tradusă din Grecește).

C. *Erbiceari*.

